

**T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**SOSYAL BİLGİLER DERS ETKİNLİKLERİNDE GAZETE
KUPÜRLERİ KULLANIMININ ÖĞRENCİLERİN
ÜSTBİLİŞSEL FARKINDALIK DÜZEYLERİNE VE DERSE
YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİ**

Cemil Çobanoğlu

Zonguldak 2019

**T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**SOSYAL BİLGİLER DERS ETKİNLİKLERİNDE GAZETE
KUPÜRLERİ KULLANIMININ ÖĞRENCİLERİN
ÜSTBİLİŞSEL FARKINDALIK DÜZEYLERİNE VE DERSE
YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİ**

**Hazırlayan
Cemil Çobanoğlu**

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Özgür Murat Çolakoğlu**

Zonguldak 2019

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırlamış olduğum Yüksek Lisans Tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda enstitü yazım kılavuzuna uygun davranıldığını, yazım sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını taahhüt ederim.

0608/2019

Cemil ÇOBANOĞLU

T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında 155282104006 numaralı Cemil ÇOBANOĞLU' nun hazırladığı '**Sosyal Bilgiler Ders Etkinliklerinde Gazete Kupürleri Kullanımının Öğrencilerin Üst Bilişsel Farkındalık Düzeylerine ve Derse Yönelik Tutumlarına Etkisi**' konulu YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 25/07/2019 Perşembe günü saat 11:00'de yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezinin onayına OYBİRLİĞİYLE/OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

Başkan _____

Dr. Öğr. Üyesi Özgür Murat ÇOLAKOĞLU (Danışman)

Üye _____

Doç. Dr. Oğuzhan KARADENİZ

Üye _____

Doç. Dr. Harun ER

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

21/08/2019
Doç. Dr. Ertuğrul YILDIRIM
Enstitü Müdürü

ÖZET

Kurum : ZBEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı

Tez Başlığı : Sosyal Bilgiler Ders Etkinliklerinde Gazete Kupürleri Kullanımının Öğrencilerin Üst Bilişsel Farkındalık Düzeylerine ve Derse Yönelik Tutumlarına Etkisi

Tez Yazarı : Cemil Çobanoğlu

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Özgür Murat Çolakoğlu

Tez Türü, Yılı : Yüksek Lisans Tezi, 2019

Sayfa Adedi : 91

Araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler ders etkinliklerinde gazete kupürleri kullanımının öğrencilerin üst bilişsel farkındalıklarına ve derse yönelik tutumlarına olan etkisini araştırmaktır.

Bu araştırma, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Türkiye'nin Karadeniz Bölgesinde bir devlet okulunda öğrenim gören 60 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Çalışma, 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi "Kültür ve Miras" öğrenme alanını kapsayıp, araştırma için seçilen deney ve kontrol gruplarında 5 hafta sürmüştür.

Araştırmada öğrencilerin Üst Bilişsel Farkındalıklarını ölçmek amacıyla Sperling, Howard, Miller ve Murphy (2002) tarafından 3-9. sınıf öğrencileri için geliştirilen, Karakelle ve Saraç (2007) tarafından güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılarak Türkçe'ye çevrilen Çocuklar için Üst bilişsel Farkındalık Ölçeği (ÜBFÖ-Ç) ile öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarını ölçmek için geçerliliğini ve güvenilirliğini Yurdakul'un (2004) yapmış olduğu Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği uygulanmıştır.

Uygulama sonrası elde edilen veriler SPSS 20.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları çalışmanın başında ve sonunda uygulanmıştır. Deney ve kontrol gruplarının ön test ve son test uygulamaları ilişkili örneklem t-testi ve ilişkisiz örneklem t-testi ile karşılaştırılarak, elde edilen sonuçlar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

Araştırma sonucunda Sosyal Bilgiler ders etkinliklerinde gazete kupürleri kullanımının, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin üst bilişsel farkındalıklarında deney grubu lehine anlamlı derecede farklılık meydana getirdiği ortaya konulmuşken, Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarında deney ve kontrol grubu öğrencileri arasında anlamlı bir farklılık meydana getirmede etkili olmadığı görölmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Gazete Kupürü, Üst Bilişsel Farkındalık, Derse Yönelik Tutum

ABSTRACT

Institution : BEÜ Institute of Social Sciences, Department of Curriculum and Instruction

Title : The Effect of Newspaper Clippings on Student's Metacognitive Awareness Levels and Attitudes toward the Course in Social Studies Course Activities

Author : Cemil Çobanoğlu

Adviser : Asst. Prof. Dr. Özgür Murat Çolakoğlu

Type of Thesis, Year : MSc. Thesis, 2019

Total Number of Pages : 91

The aim of this study is to investigate the effect of the use of newspaper clippings in social studies course on the students of the metacognitive awareness levels and attitudes towards the course.

The research was carried out with 60 students at one of the public schools in The Black Sea Region of Turkey in 2017-2018 academic year. The study includes 'Unit 2' named *Culture and Heritage* in Grade 5 Social Studies Lesson. It took 5 weeks both in the experimental group and in the control group.

Metacognitive Awareness Inventory (MAI) and Social Studies Attitude Scale were applied in the study. Metacognitive Awareness Inventory (MAI) was developed by Sperling, Howard, Miller and Murphy (2002) to measure students' Metacognitive Awareness. The validity and reliability studies of the inventory were performed by Karakelle and Saraç (2007), and adapted to Turkish. The Social Studies Attitude Scale was developed to measure students' attitudes towards Social Studies course, and the validity, reliability and discrimination of the attitude scale were examined and evaluated by Yurdakul (2004).

The data obtained after the application were analyzed using SPSS 20.0 package program. The data collection tools used in the study were applied at the beginning and end of the study. Pre-test and post-test applications of experimental and control groups were compared with related samples t-test and unrelated samples with t-test, and it was examined if there is a statistically significant difference between pre-test and post-test applications of experimental and control groups.

As a result of the research, using newspaper clippings in Social Studies course activities had a significant difference in favor of the experimental group in the metacognitive awareness of the experimental group and the control group students. However, it was observed that their attitudes towards Social Studies course were not effective in making a significant difference between the experimental and control groups.

Key Words: Social Studies, Newspaper Clippings, Metacognitive Awareness, Attitudes Toward The Course

ÖNSÖZ

Gelişen ve değişen topluma ayak uydurma ve sürekli artan bilgiyi takip edebilme gibi 21. yüzyılda bireylerden beklenen eleştirel ve yenilikçi düşünme becerisine sahip bireylerin yetiştirilmesi, gelişen toplumlar için önemli bir gereksinimdir. Bireylerin bu becerileri kazanmasını sağlamak için Sosyal Bilgiler dersinde edindikleri bilgileri günlük yaşamla ilişkilendirmelerini sağlayacak etkinlikler gerçekleştirilmelidir. Gazeteler de öğrencilerin edindikleri bilgilerle, günlük yaşamdaki durum ve olayları yorumlamaları için fırsat oluşturabileceği söylenebilir. Üst bilişsel farkındalık ve tutum gibi öğrenme ürünleri üzerine de olumlu etkileri olabileceği düşünülen gazetelerle ilişkili olan bu çalışmanın, bu alanda yapılacak sonraki çalışmalara örnek olacağı düşünülmektedir.

“Sosyal Bilgiler ders etkinliklerinde gazete kupürleri kullanımının öğrencilerin üst bilişsel farkındalıklarına ve derse yönelik tutumlarına olan etkisi” konulu bu araştırmayı hazırlama uzun ve titiz bir çalışma sürecinin sonunda gerçekleştirilmiştir.

Yüksek Lisans eğitimim boyunca, uyarı, görüş ve önerileriyle akademik süreç ve tez çalışması sürecinde bilgi ve donanımıyla bana rehberlik eden, yapıcı eleştirileri ile çalışmamı geliştirmeme yardım eden, bana yol gösteren, kıymetli çalışmalarının yanında tez konusunda ve tez yazım sürecinde konuya ilişkin katkılarını, eleştirilerini, sabrını ve hoşgörüsünü eksik etmeyen hocam, Sayın Dr. Öğr. Üyesi Özgür Murat ÇOLAKOĞLU’na teşekkürlerimi sunarım.

Tez yazım sürecinde geniş bilgi birikimi ile desteklerini esirgemeyen ve istatistik konusunda kolaylık gösteren, her zaman yanımda olan çok değerli Sayın Doç. Dr. Oğuzhan KARADENİZ’e şükranlarımı sunarım.

Araştırmamda desteğini esirgemeyen, yüksek lisans tezimin geliştirilmesinde bende emeği bulunan ve tez jürisi olarak görüşleriyle çalışmama katkıda bulunan değerli hocam Doç. Dr. Harun ER’e teşekkürlerimi sunarım.

Tez araştırma sürecinde gösterdikleri anlayışla çalışmamı destekleyen, araştırmanın uygulaması sırasında bana yardımcı olan çok değerli meslektaşlarım, İngilizce Öğretmeni İsmail COŞKUN’a, Beden Eğitimi Öğretmeni Şafak

YILMAZ'a, Okulöncesi Öğretmeni Aykut BAŞYİĞİT'e, Sınıf Öğretmeni Serdar ÖZKAN'a ve Fen Bilimleri Öğretmeni Sefa HALICIOĞLU'na şükranlarımı sunarım.

Son olarak hayatım boyunca attığım her adımda bana inanan, güvenen, sonsuz desteğini veren ve sürekli benim yanımda olan, annem Sevim ÇOBANOĞLU ve babam Hacı ÇOBANOĞLU'na teşekkürü bir borç bilirim.

Cemil ÇOBANOĞLU

Zonguldak 2019

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ	viii
İÇİNDEKİLER	x
TABLOLAR LİSTESİ	xii
KISALTMALAR LİSTESİ	xiii
GİRİŞ	1
1. GENEL BİLGİLER	4
1.1. Araştırmanın Amacı	4
1.1.1. Problem Cümlesi	4
1.1.2. Alt Problemler	4
1.2. Araştırmanın Önemi	5
1.3. Araştırmanın Varsayımları	7
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	7
1.5. Tanımlar	8
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1. Sosyal Bilgiler Tanımı ve Kapsamı	9
2.2. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı	11
2.3. Eğitimde Sosyal Bilgilerin Yeri ve Önemi	14
2.4. Sosyal Bilgiler ve Tutum	16
2.5. Gazeteler	17
2.6. Eğitimsel Bir Araç Olarak Gazeteler	18
2.7. Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımı	19
2.8. Üst Biliş.....	23
2.9. Üst bilişsel Farkındalık	24
2.10. İlgili Araştırmalar	26
2.10.1. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	26
2.10.2. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	29
3. YÖNTEM	34
3.1. Araştırma Modeli	34

3.2. Deneysel İşlem için Çalışma Grubunun Seçimi.....	35
3.3. Veri Toplama Araçları.....	35
3.3.1. Üstbiliş Farkındalık Ölçeği.....	35
3.3.2. Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği.....	37
3.4. Veri Toplama Süreci Ve Uygulama.....	39
3.4.1. Deney Grubu İşlemleri.....	42
3.4.2. Kontrol Grubu İşlemleri.....	43
3.5. Verilerin Analizi.....	43
4. BULGULAR VE YORUM.....	45
4.1. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerin Üst Bilişsel Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi.....	45
4.1.1. Birinci Alt Probleme ilişkin Bulgular.....	45
4.1.2. İkinci Alt Probleme ilişkin Bulgular.....	45
4.1.3. Üçüncü Alt Probleme ilişkin Bulgular.....	46
4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	47
4.2. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerin Derse Yönelik Tutum Düzeylerinin İncelenmesi.....	47
4.2.1. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	47
4.2.2. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	48
4.2.3. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	49
4.2.4. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	49
SONUÇ.....	51
KAYNAKÇA.....	57
EKLER.....	66
Ek 1: Üst Bilişsel Farkındalık Ölçeği.....	66
Ek 2: Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği.....	67
Ek 3: Örnek Çalışmalar.....	68
Ek 4: Günlük Ders Planları.....	79
Ek 5: Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği İçin Kullanım İzni.....	89
Ek 6. Çocuklar İçin Üst Bilişsel Farkındalık Ölçeği A Formu İçin Kullanım İzni.....	90
ÖZGEÇMİŞ.....	91

TABLolar LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 3.1: Araştırmanın Deneysel Deseni	34
Tablo 3.2: Ortaokul Öğrencilerinin Deney ve Kontrol Gruplarına Göre Dağılımları	35
Tablo 3.3: ÜBFÖ-Ç A Formu Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması Uygulama Grubu	36
Tablo 3.4: ÜBFÖ-Ç A Formu Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması Uygulama Grubu Yüzde Oranları.....	36
Tablo 3.5: Araştırma Uygulama Planı.....	40
Tablo 4.1: Öğrencilerin Uygulama Öncesi Üst Bilişsel Farkındalık Düzeylerinin Deney ve Kontrol Grubuna Göre t-testi Sonuçları.....	45
Tablo 4.2: Öğrencilerin Uygulama Sonrası Üst Bilişsel Farkındalık Düzeyinin Deney ve Kontrol Grubuna Göre t-testi Sonuçları	46
Tablo 4.3: Deney Grubu Öğrencilerinin Üst Bilişsel Farkındalık Ön test ve Son test Puanlarına Göre t-testi Sonuçları	46
Tablo 4.4: Kontrol Grubu Öğrencilerinin Üst Bilişsel Farkındalık Ön test ve Son test Puanlarına Göre t-testi Sonuçları	47
Tablo 4.5: Öğrencilerin Uygulama Öncesi Derse Yönelik Tutum Düzeylerinin Deney ve Kontrol Grubuna Göre t-testi Sonuçları	48
Tablo 4.6: Öğrencilerin Uygulama Sonrası Derse Yönelik Tutum Düzeylerinin Deney ve Kontrol Grubuna Göre t-testi Sonuçları	48
Tablo 4.7: Deney Grubu Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Düzeyi Ön test ve Son test Puanlarına Göre t-testi Sonuçları	49
Tablo 4.8: Kontrol Grubu Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Düzeyi Ön test ve Son test Puanlarına Göre t-testi Sonuçları	50

KISALTMALAR LİSTESİ

- ANPA : Amerikan Gazete Yayımcıları Birliği
- MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
- NCSS : National Council for Social Studies (Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi)
- OECD : Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
- PİSA : Uluslar arası Öğrenci Değerlendirme Programı
- SBTÖ : Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği
- SPSS : Statistical Package for the Social Sciences
- TDK : Türk Dil Kurumu
- TTKB : Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı
- ÜBFÖ-Ç : Çocuklar için Üst Bilişsel Farkındalık Ölçeği

GİRİŞ

Günümüzde, değişen dünya ve şartlara bağlı olarak, eğitimde bilgilerin aktarılması görüőü yerine, gelişen ve değişen dünya şartlarında toplumdaki diğer bireylere uyum sağlayan, mantıklı düşünüp hızlı kararlar verebilen, çevreleriyle etkili iletişim kurabilen bireyler yetiştirilmesi görüőü kabul görmektedir. İlköğretim okulları bireylere, iyi ve sorumlu vatandaş olmaları için gerekli temel bilgi, davranış, beceri ve temel değerleri kazandırıp, onları milli ahlak anlayışına ve manevi değerlere uygun olarak yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Deveci, 2005:159).

Eğitim sürecinde kazanılan bilgilerin gerekli durumlarda kullanılıp kalıcı hale gelebilmesi amacıyla, edinilen bilgilerin günlük yaşamla ilişkili olması büyük önem kazanmaktadır. Bu çerçevede okullarda verilen eğitimin gözden geçirilip yaşamla iç içe olması gerekmektedir. Eğitimin bu işlevi göz önüne alındığında kişilerin geçmişte ve günümüzde yaşanan olaylar hakkında bilgi sahibi olması ve bu bilgileri kullanıp geleceğe dönük tahminlerde bulunabilmeleri için haber kaynaklarından olan gazete, televizyon, dergilerde yer alan güncel olayları takip etmesi ve yorum yapmaları beklenmektedir (Arın ve Deveci, 2008:171). Kişilerin haber kaynaklarına ulaşması günümüzde artık çok kolay olduğundan, bu haberlerden sonuç çıkarıp, haberleri doğru yorumlamaları, böylece topluma ve çevreye karşı farkındalık kazanmaları kişilerden beklenmektedir (Aydın ve Karaçam, 2015:5).

Sosyal Bilgiler öğretiminde güncel olaylar önemli bir yer tutmaktadır. Bu güncel olayların öğretiminde öğrenci merkezli bir anlayış önemsendiğinden, öğrenme sorumluluğu öğrenciye ait olmaktadır. Derslerdeki etkinliklerin güncel olaylarla desteklenerek yapılması ile öğrenciler etkin, üretken, yaratıcı düşünen ve farklı olaylara farklı bakış açıları ile bakabilen bireyler olarak yetişmektedir. Bundan ötürü ders etkinliklerinde güncel olayların kullanılması ile öğrencilerin yerine getirdikleri etkinlikler şunlardır (Arın ve Deveci, 2008:172):

- Öğrenciler ders etkinlikleri içerisinde günlük yaşamla ilgili öğrendikleri gelişmeleri, deneyim ve yaşantıları ile karşılaştırarak sınıftaki diğer arkadaşlarıyla paylaşıp, yeni öğrendikleri bilgiler ile daha önceki bilgileri arasında bağ kurmaya çalışırlar.

- Öğrenciler, gerçekleştirilen grup çalışmalarında kendilerinin yapması gereken görev ve sorumlulukları yerine getirmek için çaba gösterir.
- Öğrenciler etkinliğin yapıldığı konulara yönelik düşüncelerini ve eleştirilerini, konuya objektif bir açıdan yaklaşarak diğer arkadaşlarıyla paylaşır.
- Öğrenciler kendilerinin hakim olduğu alanlardaki konularda çeşitli dergi, gazete ve internet kaynaklarından araştırma yaparak edindikleri bilgileri, sınıftaki diğer arkadaşlarıyla paylaşır.
- Araştırma yaptıkları konulara ilişkin ulaştıkları haber kaynaklarından bilgiler toplayıp, bu bilgileri sınıf panosunda sergilemeleri ve diğer arkadaşlarıyla paylaşmaları sağlanır.
- Öğrenciler araştırma yaptıkları konuları bir defterde toplayıp, haber defterleri oluştururlar.
- Öğrencilerin öğrenme sorumluluğunu üstlenmeleri için kendi öğrenmelerini değerlendirirler.

Ülkemizde, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından 2008 yılı Sosyal Bilgiler öğretim programında haber toplayıp gazete çıkarma ve çıkardıkları gazetelerin kullanımına yönelik etkinliklere yer verilip, öğrencilerin bu bilgilere ulaşma becerisi, gazeteleri sebep-sonuç ilişkisi ile okuma, gazete için reklam tasarımı hazırlama ile kanıt kullanma becerilerinin geliştirilmesinde gazetelerden yararlanılabileceği belirtilmektedir. Ayrıca MEB tarafından 2008-2009 eğitim-öğretim yılından itibaren “İlköğretim 4-8. sınıf Öğretim Programlarının Öğretme-Öğrenme Süreçlerinde Gazete Kupürlerinden Yararlanma” adlı ek programın ders programlarında kullanılacak olması gazetelerin eğitim öğretimde kullanılmasının önemini açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Gazetelerin ders etkinliklerinde kullanılması gerekliliğini ortaya koyan bu programda Matematik, Fen ve Teknoloji, Türkçe ve Sosyal Bilgiler ders etkinliklerinde konulara göre kullanılacak gazete etkinliklerinin neler olduğu belirtilmektedir (MEB, 2008). Eğitim öğretimde gazetelerin kullanılması, öğrencilerin bilgi birikimlerini arttırıp, okuma becerilerini geliştirmede ve öğrencilerin öğrenmeye karşı daha istekli davranışlar göstermesinde önemli katkı sağlamaktadır. Öğrenilmesi çok zor olan kavramlar gazetelerin etkili kullanımı ile rahatlıkla öğrencilere öğretilmektedir. Çünkü

gazetelerde görsellik her zaman ön planda yer almaktadır (Dönmez ve Yazıcı, 2008:256).

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler ders etkinlikleri içerisinde gazete kupürü kullanımının öğrencilerin üst bilişsel farkındalıklarına ve derse yönelik tutumlarına olan etkisini belirlemektir.

1.1.1. Problem Cümlesi

Sosyal Bilgiler ders etkinliklerinin içerisinde gazete kupürü kullanımının, öğrencilerin üst bilişsel farkındalıklarına ve derse yönelik tutumlarına olan etkisi ne düzeydedir?

1.1.2. Alt Problemler

Araştırmanın amacı doğrultusunda belirlenen alt problemler şu şekildedir:

1. Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde üst bilişsel farkındalık ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında üst bilişsel farkındalık son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Deney grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında üst bilişsel farkındalık ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında üst bilişsel farkındalık ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde derse yönelik tutum ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
6. Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında derse yönelik tutum son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
7. Deney grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında derse yönelik tutum ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

8. Kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında derse yönelik tutum ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.2. Araştırmanın Önemi

Öğrencilere kazandırılmaya çalışılan temel bilgi, tutum, değer ve becerilerin büyük bir bölümü ilkokulda verilmektedir. İlkokulda verilmeye çalışılan bu değer tutum ve beceriler ortaokul eğitim basamağında Sosyal Bilgiler dersi aracılığıyla kazandırılmak istenmektedir. Sosyal Bilgiler dersi ile kazandırılması istenen tüm bu özellikler öğrenciye yaşamı boyunca karşılaşılabileceği sorunların üstesinden gelebilmesinde katkı sağladığından, bu dersin en önemli amacının, geleceğimize yön verecek olan bireyleri yaşama hazırlamak olduğu söylenebilir (Kabapınar ve Baysal, 2004:384-419). Etkin, üretken, yaratıcı, hak ve sorumluluklarını bilen ve günlük yaşantısında bu becerileri kullanabilen bireyler yetiştirilmesi Sosyal Bilgiler dersinin de en önemli amaçlarından biridir (MEB, 2018).

Öğrencilerin toplum içinde rollerini yerine getiren, işbirliği içinde çalışabilen, başkaları ile iyi ilişkiler kurup, çevresine uyum sağlayabilen vatandaşlar olarak yetişmesini amaçlayan en önemli derslerin başında Sosyal Bilgiler gelmektedir (Öztürk ve Otluoğlu, 2002:40). Bu amaçları gerçekleştirmede, öğrencilerin bilgi üretip aktarmada ve bilgiyi anlamlandırmada gözlem yapmaları ve soru sormaları, düşüncelerini açıklamaları tartışarak kendilerini geliştirmelerinde gazete kupürlerindeki haberlerden yararlanmak da önemli bir yere sahiptir (Deveci, 2005).

Öğretim sırasında güncel olaylardan yararlanarak dersi işlemek öğretimin zenginliğini ve doğallığını artırarak öğretimin kalıcılığını sağlamaktadır. Bu yöntemle kişilerin, çevrelerine uyum sağlayan, bilimsel görüşe sahip bir birey olarak yetişmeleri sağlanır. Bu açıdan, günlük olaylar, eğitimciler için, vatandaşlık eğitiminin bir tamamlayıcısı olarak da görülmektedir. Güncel olayların kapsamı oldukça geniş olabilir. Bu, kişinin yakın çevresinde olabileceği gibi, farklı bir ülkedeki çevre olayı da olabilir. Ülkelerdeki sel baskını, deprem, heyelân, fırtına ve dünya ekonomik bunalımı gibi eğitimsel değeri olan gelişmeler güncel olaylar olarak değerlendirilebilir. Öğretim programlarında, yer alan bu tür güncel konular ile bu tür günlük olaylar arasında ilişki kurulabilir (Gedik, 2010:97-118). Eğitimde bu ilişkilendirme önemli bir yer tutmaktadır. Günlük ya da güncel konuların

öğrencilere aktarılmasında Sosyal Bilgiler dersi en önemli derslerden birisidir (Arın ve Deveci, 2008).

Öte yandan Sosyal Bilgiler dersinin insan-insan, insan-doğa ilişkilerini incelediği göz önüne alındığında, günümüzde bu dersin günlük hayatla yeterince ilişkilendirilemediği düşünülmektedir. Bu bağlamda Sosyal Bilgiler dersindeki soyut konular, farklı materyal araç ve gereçlerle desteklenip, öğrencileri motive edebilecek bir şekilde somutlaştırılarak aktarıldığında, öğrencilerin konuyu daha iyi anlayacağını ve daha etkili öğrenme ortamı gerçekleşeceğini söylemek mümkündür (Kısakürek ve Paykoç, 1988).

Sosyal Bilgiler konularının daha iyi öğrenilip anlaşılmasında gazeteler önemli yer tutup, derslerde kullanılacak önemli araç gereçler arasında yer almaktadır (Demirel, 2007; Sönmez, 1997; Yaşar, 2008). Gazetelerin ve gazete etkinliklerinin Sosyal Bilgiler ders etkinliklerinde kullanılabilmesi için birçok sebep bulunmaktadır. Bu sebepleri şöyle açıklamak olanaklıdır (Deveci, 2005:162).

Gazetelerin;

- Öğrencilerin kelime dağarcığını geliştirmesi,
- Eğitim - Öğretim etkinliklerini canlı tutması ve görsel hale getirmesi,
- Günlük hayatımızda kullanabileceğimiz temel ve yaşam becerileri için en önemli destek kaynak olarak görülmesi,
- Karakter ve değer eğitimlerinde önemli bir yer tutması,
- Güncel olarak kullanılan ders kitaplarından daha uygun fiyata satılabilmesi,
- Ders kitaplarına göre kesilebilmesi, yapıştırılabilmesi ve katlanabilmesi gibi niteliklere sahip olması,
- Derste öğrencilerin öğrendikleri bilgileri dünyadaki güncel olay ve gelişmelerle ilişkilendirilmesini sağlayıp gerçek yaşamı daha iyi anlamasına yardımcı olması,
- Çok geniş konu çeşitliliğine sahip olmasına bağlı olarak her öğrencinin ilgi duyabileceği konulara yer vermesi nedeniyle, Sosyal Bilgiler dersi öğretiminde öğretim materyali olarak kullanılmasını gerekli hale getirmektedir.

Güncel olaylardan yararlanarak, Sosyal Bilgiler dersinin programın öngördüğü bilgi, beceri ve değerleri öğrenciye kazandırarak, öğrenciyi yaşamda karşılaşacağı durum ve sorunlarla etkin olarak baş edebilecek biçimde yetiştirebilmesi için sınıf ortamında etkili araç-gereç ve öğretim materyallerinin kullanılması gerekir (Ünlüer, 2008:59). Toplumsal yaşamı sınıfa taşıyan gazete kupürlerinin Sosyal Bilgiler ders etkinlikleri içerisinde kullanımının öğrencilerin derse yönelik tutumlarına ve üst bilişsel farkındalıklarına etkisini ölçen bu araştırmanın öğretimi daha etkili hale getireceği düşünülmektedir.

1.3. Araştırmanın Varsayımları

1. Uygulama öncesi ve sonrasında uygulanacak olan ölçme araçlarına öğrencilerin içtenlikle cevap verdikleri varsayılmıştır.
2. Uygulamaya katılan deney ve kontrol grubu öğrencilerin diğer dış etmenlerden eşit şekilde etkilendikleri varsayılmıştır.
3. Uygulamaya katılan deney ve kontrol grubu öğrencilerinin arasında herhangi bir etkileşim olmadığı varsayılmıştır.
4. Araştırmacının bütün gruplara yansız davrandığı kabul edilmiştir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma veri kaynağı olarak, 2017-2018 eğitim öğretim yılında bir ortaokulun 5. sınıfındaki öğrencilerden seçilen bir deney ve bir kontrol grubunun belirlendiği iki sınıf ile sınırlıdır.
2. Araştırma 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Kültür ve Miras” öğrenme alanı kazanımları ile sınırlıdır.
3. Araştırma, öğrencilere uygulanan üst bilişsel farkındalık ölçeği ve Sosyal Bilgiler tutum ölçeğinden elde edilen veriler ile sınırlıdır.
4. Yapılan bu araştırma 15 ders saatiyle sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Tutum: Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı olumlu ya da olumsuz tepkide bulunma eğilimleridir.

Tutum puanı: Öğrencilerin Sosyal Bilgiler tutum ölçeğine verdikleri cevaplara göre aldıkları puan.

Gazete: İnsanları ve toplumu ilgilendiren her konuyla ilgili güncel haber ve bilgileri veren çoğunlukla günlük, ya da belirli aralıklarla yayımlanan, süreli yayındır.

Gazete kupürü: Gazetelerden kesilmiş haber yazıları, kesiklerdir.

Üst biliş: Kişinin kendi bilişsel süreçlerini fark etmesi ve bu süreci yönlendirmesidir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, çalışmanın konusu ile ilgili olarak Sosyal Bilgiler tanımı ve kapsamı, Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı, eğitimde Sosyal Bilgilerin yeri ve önemi ile Sosyal Bilgiler ve tutum üzerinde durulmuştur. Daha sonra gazete, eğitimsel bir araç olarak gazeteler, Sosyal Bilgiler dersinde gazete kullanımı, üst biliş ve üst bilişsel farkındalık ile ilgili açıklamalara ve bu konularla ilgili yapılan çalışmalar hakkında geniş bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Sosyal Bilgiler Tanımı ve Kapsamı

Sosyal Bilgiler, birçok disiplini içinde barındırdığından insan ilişkilerini kapsayan çok boyutlu bir yapıya sahip olduğu bilinmektedir. Bu yüzden Sosyal Bilgiler için ortak bir tanım yapmak oldukça zor olmaktadır (Doğan, 2019:11).

Sosyal Bilgiler geçmişten günümüze toplumun sosyal, kültürel, politik, ekonomik, ve çevresel özelliklerini içine alıp, insanları ve onların yaşamlarını konu almaktadır. Bu açıdan bakıldığında Sosyal Bilgiler dersi kendimizi ve çevremizdeki diğer insanları daha iyi anlamamıza yardımcı olur (Doğanay, 2005:18).

İnsanları ve onların yaşamlarını konu alan Sosyal Bilgiler kavramını tanımlamak, tarih ve coğrafya gibi tek bir disiplini tanımlamaktan daha güç kabul edilmektedir. Çünkü Sosyal Bilgiler birçok disiplini içine alan ve disiplinler arasında bağ kuran bir alandır (Doğanay, 2002). Bu yüzden Sosyal Bilgiler kavramının herkesin kabul ettiği genel geçer bir tanımı bulunmamaktadır. Sosyal Bilgiler kavramının farklı şekillerde tanımları karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, Bilgili (2008: 5) Sosyal Bilgileri, “Sorumluluklarını bilen iyi vatandaş yetiştirmek amacıyla, sosyal bilimler disiplinlerindeki bilgilere dayanarak, öğrencilere günlük yaşamla ilgili bilgi, tutum, beceri ve değerlerin kazandırıldığı bir çalışma alanı” olarak tanımlamıştır. Öztürk ve Otluoğlu (2002:6) ise Sosyal Bilgileri, “Sosyal bilimlerin bulgularını öğrencilerin düzeyine göre basitleştiren, bu bulguları kullanarak öğrencilere günlük yaşama uyum sağlamada ve sosyal sorunlara çözüm üretmede ihtiyaç duyacakları bilgi, beceri, değer ve tutumları kazandırmayı amaçlayan bir yurttaşlık eğitim programıdır.” şeklinde tanımlamaktadır.

Turan ve Ulusoy'a göre (2010:43) Sosyal Bilgiler “Genel olarak geçmişte ve günümüzde, çocuğun en yakın çevresinden başlayarak uzak çevreye yayılan ilişkileri anlamasına yardım edip içinde bulunduğu çevrede bireyin sosyal gelişimi üzerinde duran bir konu alanıdır.” Öztürk (2009:4) ise Sosyal Bilgileri, “ Her bakımdan değişen ülke ve dünya şartlarında karar alıp problem çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla sosyal ve beşeri bilimlerden aldığı bilgi ve yöntemleri kaynaştırarak kullanan bir öğretim programı” şeklinde ifade etmiştir.

Bireylerin çevreleriyle etkileşime girmesiyle, sosyal ve kültürel yaşantılar yoluyla bilgi, birikim ve deneyim sahibi olabilmeleri için en uygun görülen ders Sosyal Bilgilerdir. Çünkü öğrenciler, bu ders ile içinde yaşadıkları toplumun geçmişini ve bugünü öğrenirken, bir taraftan da diğer toplumlar hakkında bilgi sahibi olurlar. Böyle kapsamlı bir içerik öğrencilere, insanlığın ortaya koyduğu zengin kültürel mirası tanıma fırsatı da vermektedir (Öztürk ve Dilek, 2005:16).

Toplum ve toplumun çeşitli sorunları bulunmaktadır. Sosyal Bilgiler, bu sorunlar ile ilgili öğrencilerin bilgi sahibi olmalarında ve iyi bir vatandaş olarak yetişip, sorumluluklarını yerine getirmelerinde, insan ilişkilerini anlamalarında, ulusal ve evrensel özellikleri ve değerleri öğrenmelerinde en temel derslerden birisi olarak görülmektedir (Aykaç, 2007:48).

Sönmez'e (1999:17) göre Sosyal Bilgiler, toplumsal gerçeklerle ispat edilen ve bu gerçeklikle arasında bağ kurup bunun sonunda elde edilen dirik bilgilerdir. Sözer (1998) ise Sosyal Bilgileri birçok alandaki çalışmalardan sağlanan temel kültür öğelerini disiplinlerarası bir anlayışla bir araya getirerek oluşturulmuş bilgileri içinde barındıran ilköğretim yaş seviyesindeki çocukların algılama düzeyine uygun hale getirilmiş ders olarak görmektedir.

Sosyal bilimlerin içerisinde yer alan farklı disiplinlerin birleştirilmesiyle ortaya çıkarılmış bir öğretim programı olan Sosyal Bilgiler kavramı hakkında farklı tanımlar yapıldığı görülmektedir. Sosyal Bilgiler ile ilgili tanımlar göz önüne alındığında ülkemizde geçmişten günümüze kadar kapsam ve geçerliliği bakımından en çok kullanılan tanım 2005 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer almaktadır, Programa göre Sosyal Bilgiler tanımı ise şöyledir (MEB, 2005:46):

“Sosyal Bilgiler, bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fizikî çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir derstir.”

Tanımdan da anlaşılacağı gibi Sosyal Bilgilerin disiplinler arası bir yaklaşımla insanın sosyal çevresiyle etkileşiminin incelenip, bireyin toplumsal varoluşu vurgulamaktadır.

Sosyal Bilgiler dersiyle öğrenciler çevrelerinde, ülkesinde ve dünyadaki gelişmeleri takip edip kendi dışındaki diğer insanları tanıyarak onlara saygı duymayı öğrenecektir. Bu da öğrencideki demokratik tutum ve davranışlarının gelişmesine katkıda bulunacaktır. Bu amaçla, 2005-2006 yılından itibaren uygulamaya başlanan yeni Sosyal Bilgiler Programı, yapılandırmacılık yaklaşımını temel almış ve bilgiye bakış açısından, bilgiyi elde etme biçimine, derslerde kullanılacak yöntem ve tekniklere, öğrenme ortamının oluşturulmasına, materyal kullanmaya ve değerlendirme biçimine kadar bir dizi değişiklik getirmiştir (Eker, 2012:48).

2.2. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı

Sosyal Bilgiler dersi ilköğretimde temel derslerden biri olarak görüldüğünden Sosyal Bilgiler dersi programı içinde yer alan öğelerin her birinin özenle hazırlanması, programın hangi koşullarda uygulanacağını karar verilmesi açısından ülkelerin gelecek kuşaklarını yetiştirmek anlamında çok büyük bir öneme sahiptir. Bu açıdan bakıldığında Sosyal Bilgiler dersi, toplumun yaşadığı sorunlar ile ilgili bilgi sahibi olmalarında ve iyi bir vatandaş olarak yetişip sorumluluklarını öğrenip yerine getirmelerinde, insanlar arasındaki ilişkileri anlayıp, ulusal ve evrensel özellikler ile karşılaştırıp, bu değerleri kavramalarında en temel derslerden biridir (Aykaç, 2007:48).

Sosyal Bilgiler programı, gelecekteki koşullar dikkate alınıp, içinde yaşanılan zaman ve mekân da göz önünde bulundurularak etkin ve üretken vatandaşlar yetiştirmek üzere hazırlanmalıdır (Ata, 2007:5). Bu nedenle, bilim ve teknolojiye gelişmelere bağlı olarak yapılandırmacılık yaklaşımının da eğitime sunduğu imkanlar göz önünde bulundurulduğunda program geliştirme çalışmalarının

hızlandığı dikkati çekmektedir (Fidan, 2012). Bu gelişmelere Sosyal Bilimlerde yaşanan gelişmelerin de eklenmesi bireyin kendi ile barışık, topluma uyumlu, etkin, üretken ve çevresine karşı verimli insan olarak yetişmesinde önemli bir yere sahip olan Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının da sürekli geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır (Ünlüer, 2008:4).

Toplumun ve bireyin ihtiyaçlarını karşılayabilecek bireylerin yetiştirilmesini sağlayacak eğitim programlarının gelişen ve değişen dünya koşulları, bilim ve teknolojiye hızlı değişim ve gelişmeler doğrultusunda kendini yenilenmesi ve güncellemesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır (Taş ve Kıroğlu, 2018). Türkiye’de 2005 yılında yürürlüğe giren Sosyal Bilgiler Öğretim Programı son yıllarda yaşanan değişim ve gelişmelere paralel olarak yapılandırmacı anlayış doğrultusunda hazırlanması ve bu öğretim programının disiplinler arası bir yaklaşımla tekrar ele almasından dolayı önemli görülmektedir (Akpınar ve Kaymakçı, 2012:608). Bundan ötürü Sosyal Bilgiler programının uygulanıp değerlendirilebilmesi için şartlara göre yeniden hazırlanması gerekliliği göz önünde bulundurulmalıdır (Akdağ, 2009:3).

Sosyal Bilgiler programı, yapılandırmacılık yaklaşımına göre hazırlanırken geleceğin göz önünde bulundurulması, yaşadığımız zaman mekana bağlı etkin ve üretken vatandaşlar yetiştirmek amacı ile hazırlanmalıdır. Sosyal Bilgiler dersi içerisinde verilen tarih konularının ise öğrencilerin yaş seviyelerine uygun olarak, hem de içinde yaşadığımız zamanın ve mekânın gerektirdiği çerçevede olmalıdır (Ata, 2007:5). Türkiye’de oluşturmacı (yapılandırmacı) anlayış doğrultusunda ders programlarında yeni öğretim ilke ve yaklaşımlarına uygun öğretim materyallerinin kullanımı da önem kazanmaktadır. Çünkü yeni anlayış ve yaklaşımlar doğrultusunda öğrenilen bilgilerin daha kalıcı hale getirilebilmesi için anlatım yönteminin dışında farklı yöntem teknik ve materyallerin kullanılması, öğrenmeyi daha kalıcı ve etkili hale getirmektedir. Ders anlatımında günlük hayattaki örneklere çok rahatlıkla yer verilebilen ders olan Sosyal Bilgiler dersi programı da bu yeni anlayış ve yaklaşıma ayak uydurmaktadır (Ulusoy ve Gülüm, 2010:86). Bu nedenle etkinlik temelli öğrenmeyi ve yapılandırmacı anlayışı temel alan Sosyal Bilgiler programında da günlük hayat ve güncel olaylarla ilgili farklı materyal kullanımının önemi daha çok artırmaktadır.

Sosyal Bilgiler dersinde birçok etkinlik ve materyal kullanılmaktadır. Bu ders için günlük hayattaki bilgiler ve haberler ile ilgili bilgi sahibi olabileceğimiz araç-gereçlerden biri de her zaman kolaylıkla ulaşabileceğimiz gazetelerdir. Öğrencilerin değer yargılarını olumlu yönde etkileyebilecek geniş bir içeriğe sahip olan gazeteler, toplumsal hayata uyum sağlama ve olumlu değer yargılarını kazanmaları açısından önemli bir kaynak olarak görülmektedir (Ünlüer ve Yaşar, 2012:44).

Gazete etkinlikleri diğer derslere göre Sosyal Bilgiler dersinde daha kolay uygulanabilir. Çünkü Sosyal Bilgiler dersinde özellikle görev ve sorumluluklarını yerine getirmede etkili olan yurttaşlık eğitimiyle ilgili konular, gazetelerdeki güncel olaylar kullanılarak, derste kullanılmak üzere etkinlikler hazırlanabilir. Eski gazetelerin de kütüphanelerden temin edilip geçmişteki konularla bağlantı kurulmasıyla tarihsel konuların öğretilmesinde kullanılabilir (Heitzman, 1979:17-19, Akt; Ünlüer ve Yaşar:44).

2005 yılında uygulamaya konulan Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının vizyonu 21. Yüzyılın çağdaş, Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsemiş, insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye karşı hassas olan, temel demokratik değerlerle donanmış ve bilgiyi kendi yaşantılarını doğrultusunda yorumlayıp sosyal ve kültürel yaşantısı içinde yeniden oluşturan, edindiği bilgiyi günlük hayatında kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren), sosyal iletişim becerileri gelişmiş, bilimsel bilgilerin oluşturulması sürecinde kullanılan yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, hak ve sorumluluklarını bilen ve bunları etkin olarak kullanan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını yetiştirmek olarak belirtilmiştir (Öztürk, 2009:34).

Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS, 1993) ise Sosyal Bilgiler programının genel amaçlarını şu şekilde sıralanmıştır:

1. Toplumsal yaşamda kişisel-kültürel kimliğini belirleme
2. Sosyal yaşamda ve okulda etkinliklere katılma ve gözlem yapabilme.
3. Evren gerçekleşen tüm konulara hassas davranma, duyarlı olma.
4. Olaylara demokratik olarak karar verebilme becerisine sahip olma.
5. Toplumun içerisinde gerçekleşen olaylara yurttaş olarak katılma.

Sosyal bilgiler dersi programının bu amaçları göz önünde bulundurulduğunda, insanların toplum içinde yaşayışlarına bağlı olarak ortaya çıkan günümüz dünyasının ortak amaçlarına uyarlanabileceğinden bu dersin evrensel amaçlar da taşıdığını söylemek mümkün olacaktır. Bu evrensel amaçlar içerisinde, bilgiye ulaşma, beceri, tutum, değerlere ve sosyal katılıma ilişkin amaçlar önemli görülmektedir (Öztürk, 2012:8-11).

2.3. Eğitimde Sosyal Bilgilerin Yeri ve Önemi

Sürekli bir arayış ve değişim içinde olan insanlar farklı problemlerle uğraşmaktadır. Bu farklı ve karmaşık problemlerle uğraşan insan ve toplumların hayatında Sosyal Bilgilerin önemli bir yeri bulunmaktadır. Bireylerin ihtiyaçları ile toplumun beklentilerinin gittikçe arttığı günümüzde, toplumun bireylerden beklentileri ve bireylerin artan ihtiyaçları arasındaki dengeyi Sosyal Bilgilerin bireylere kazandırmayı amaçladığı bilgi, tutum, değer ve beceri sağlayabilir. Sosyal Bilgiler, bireyin diğer bireylerle, toplumla ve çevreyle ilişkisini tanımlayan bir disiplinler birlikteliğidir (Göncüoğlu, 2010:10).

Sosyal Bilgiler dersi Milli Eğitimin etkin ve üretken vatandaş yetiştirmek amacıyla eğitimde çok önem verdiği derslerdendir. Bu ders içeriği ve amacıyla milli devlet, düşünce ve hayat anlayışı kazandırmada çok önemli bir yere sahiptir. Bireylerin sadece bilimsel bilgilerle donatılmasının yeterli olmadığı günümüzde Sosyal Bilgiler dersi kişilerin topluma ayak uydurmasını kolaylaştırmaktadır (Öztürk, 2011). Sosyal Bilgiler dersi eğitim kurumlarına bir konu alanı ya da dersi olarak ABD’de 20. yüzyıl başlarında girmiştir. İlk müfredata girmesi ise, sosyal hayatın karmaşık hale gelmesi, toplumsal değişimlerin ve buna bağlı olarak toplumsal çatışmaların artmasıdır (Kaya, 2011:33).

Tarih boyunca eğitim öğretim faaliyetlerine önem verilmesindeki önemli etkenlerden biri de milletlerin geleceğinin belirlenmesidir. Eğitim-öğretim faaliyetleri farklı dersler aracılığıyla yürütülmektedir. Etkin, üretken, hak ve sorumluluklarını bilen, karşılaştığı sorunlara çözüm üretebilen aktif insan tipleri ve iyi vatandaşlar yetiştirmek amacı bulunan Sosyal Bilgiler, eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü bu derslerden biridir (Akpınar ve Kaymakçı, 2012:606).

Okulların amacı, öğrencileri sadece daha sonraki öğretim kurumlarına yetiştirme olmayıp, en önemli amaçlarından biri de öğrencileri yaşama hazırlamaktır. Bundan ötürü derslerin birbirinden kopuk ve ayrı ayrı verilmesi yerine, öğrencinin sosyal ve fiziki çevresini inceleyip onların yaşama hazırlanmasını sağlamak daha faydalı olacaktır. Bu amacı da gerçekleştirebilmek için sosyal hayat ile iç içe olan Sosyal Bilgiler dersi önemli görülmektedir. Günümüzde insanların birbirleriyle ilişkileri çok çeşitlilik göstermektedir. Bundan ötürü, sosyal yaşamı ve problemlerimizi çok yönlü incelemek gerekmektedir. Çeşitli yönleriyle ele aldığımız problemleri çözme alışkanlığını öğrencilere kazandırabilmek için en uygun görülen ders Sosyal Bilgilerdir (Çatak, 2014:12).

Toplum içerisinde yaşamın bir aynası olarak görülen Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarından biri de bireyin topluma uyumunu sağlayıp, toplumsal varoluşunu gerçekleştirmesidir. Sosyal Bilgiler dersi ile yaşanan toplumun farkında olup, bu toplumun sorumlu bir üyesi olan bireyin, diğer bireylere karşı daha duyarlı davranışlar geliştirilmesi amaçlanmaktadır (Deveci ve Çengelci, 2006:141).

Toplumların kendi sosyal yapılarına uygun birey yetiştirme görevinin önemli bir kısmını Sosyal Bilgiler dersi yerine getirmektedir. Bu ders, bireyin içinde yaşadığı toplumsal yapıyla ilgili olduğundan, birey içinde bulunduğu toplumsal yaşamı daha yakından tanıma fırsatı bulup, bu yapıya uyum sağlayacaktır. Sosyal Bilgiler dersinin temel amacının, öğrencilere sosyal becerileri kazandırıp onların toplumsallaşmasını sağlamak, içinde yaşadıkları toplumla bütünleşmelerini kolaylaştırmak ve onları iyi bir vatandaş olarak yetiştirmek olarak belirtilmiştir. Bu açıdan Sosyal Bilgiler dersi için ilköğretim programında önemli bir yeri olduğu ve konuları bakımından da çok kapsamlı temel derslerden biri olarak görüldüğünü söylemek mümkündür (Deveci ve Çengelci, 2005:140).

Sosyal Bilgiler dersi toplumların kendi yapılarına uygun bireyler yetiştirmede önemli görev üstlenmektedir. Sosyal Bilgiler dersi toplumsal yapıyla iç içe olduğundan birey bu ders ile yaşadığı toplumu daha yakından tanıma fırsatı bulacaktır. Birey Sosyal Bilgiler dersi ile, sosyal beceriler kazanarak sosyalleşmeyi ve içinde yaşadığı toplumla bütünleşmeyi öğrenebilmektedir (Öztürk, 2011). Bu amaçla Sosyal Bilgiler dersi, kişilerin sosyalleşmesi için birçok öğrenme alanındaki dersleri bir araya getirerek öğrenenin yaşantısını tanımasını, dününü ve bugününü

karşılaştırmasına yardımcı olan bir derstir. Sosyal Bilgiler dersi kişiyi hayata hazırladığından önemli bir ders olarak görülmektedir (Elikesik, 2013).

2.4. Sosyal Bilgiler ve Tutum

Tutum kavramı bir yapı olarak ele alınıp, davranıştan önce gelen ve harekete öncülük eden, bireyin kendisine ve çevresindeki toplumsal bir olaya karşısında bireyin ortaya koyması beklenen olası davranış biçimidir (İnceoğlu, 2010). Çünkü tutum ortaya çıkacak olan davranışı ve sosyal algıları etkilediğinden davranışta değişiklikler yapmak için tutumları değiştirmek gerekmektedir (Kağıtçıbaşı, 2006). Sosyal Bilgiler dersine ilişkin tutumlar konusunda, olumsuz tutumların azaltılıp, olumlu tutumların artırılması amacıyla öğretim yöntem ve tekniklerinde değişiklik yapılması yoluna gidilip gidilemeyeceğinin belirlenmesi de önemli görülmektedir (Coşkun, 2011).

Çelen (2014), tutumun özellikleri şu şekilde sıralanmıştır:

- Tutumlar doğuştan gelmeyip sonradan edinilen yaşantılar sonucu öğrenilir.
- Tutumlar devamlılık söz konusudur, geçici değildir.
- Tutumlar kişinin çevreyle ilişkisini düzenleyip kişinin çevresini anlamasını sağlar.
- Kişi nesnelere karşı tutumun doğrultusunda yanlı bir bakış açısına sahip olur.
- Tutumlar kişinin nesnelere başka nesnelere karşılaştırması sonucunda kişide olumlu ve olumsuz davranışlara yol açabilmektedir.
- Tutum bir tepki olmayıp davranışta bulunma eğilimidir.

Tutumu ölçmeye yönelik yapılan çalışmalar, öğrencilerin derse ve konuya olan yaklaşımlarını ve o konudaki bilgi edinme isteklerini, düzeylerini ve ilgilerini belirleyebileceğini ortaya koymaktadır. Duyuşsal özelliklerin artırılması öğrencilerin bilişsel başarısını artırmada etkili olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında öğrenilen alana yönelik geliştirilen tutumlar; bilişsel başarı üzerinde etkili olduğu sonucu ortaya konulmuştur (Bloom, 1995).

Duyuşsal özelliklerin en temel göstergesi tutum, değer ve inançlardır. Bu duyuşsal özelliklerin öğrencilere kazandırılmasında Sosyal Bilgiler dersi önemli bir

yere sahiptir. Eğitim sistemimizde genellikle bilişsel ve psikomotor kazanımlara ağırlık verilmesinden dolayı öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı fazla ilgi duymadıkları söylenebilir. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde başarılı olup, derse karşı ilgi duymaları ve olumlu bir tutum içinde olmaları beklenmektedir (Ergin, 2006:28).

Sosyal Bilgiler dersi diğer disiplinler gibi düşünülemez. Bütün derslerde derse karşı tutum önemlidir ancak; Sosyal Bilgiler dersinde bu önem biraz daha artmaktadır. Çünkü bu derste asıl amaç İyi, üretken ve etkili bir vatandaş yetiştirmektir. Bu bağlamda baktığımızda bir ülkenin geleceğinde Sosyal Bilgiler dersinin iyi aktarılması çok önemlidir. Sosyal Bilgiler dersinde tutumların olumlu yönde olmasının ders başarısını artıran bir etken olduğundan, bu derse yönelik tutumların bilinmesi önemli görülüp bu dersin öğretimi sürecinde öğrenme etkililiğini artırmaktadır (Tay ve Akyürek Tay, 2006).

2.5. Gazeteler

Tarihin çok eski çağlarından beri insanların çeşitli konulardaki gelişmelerden ve olaylardan haberdar olma isteği vardır. Gazete, insanların bu isteğini yazılı olarak herkese açık bir şekilde sunup, genel bir konu ile ilgili olarak yayımlandığı gibi, özel bir konu üzerinde de yayınlanabilir ve genellikle günlük ya da haftalık olarak yayınlanır (Turkcebilgi, 2019). Günümüzde insanların en önemli ihtiyaçlarında biri de bilgi edinme ihtiyacı olarak görülmektedir. Gazeteler günlük hayatla ilgili olan bu bilgileri hem basılı olarak hem de internet temelli olarak sağlayabilmektedirler. Gazetelerin haberleri özellikle kategoriler haline getirip insanlara sunması bilgiye ulaşma anlamında büyük kolaylık sağlamaktadır (Aydın ve Karaçam, 2015:4).

Gazetelerin gündelik hayat ile ilgili geniş bilgi aktarması ve güncel bilgiye ulaşılabilir en kolay kaynaklardan biri olması açısından öğrenme-öğretme amaçlı kullanılabilmesini sağlamaktadır (Berkant ve Cömert, 2013), (Bozkurt, 2010), (Deveci, 2005), (Dönmez ve Tangülü, 2012). Gazeteler farklı konulardaki içerikleri, zengin görsel grafik ve şekilleri ile her düzeydeki kişilere hitap eden bilgilerle farklı derslerde kullanılabilir önemli araçlardandır (MEB, 2008).

Daha geniş bir tanım yapılırsa gazete; genellikle günlük, kimi zaman da haftalık yayımlanan, günlük hayat ile ilgili farklı konularda nesnel veya öznel olarak haber ve bilgileri veren süreli yayın olarak tanımlanabilir (TDK, 2016). Gazetelerdeki olaylar doğrudan aktarılan haberler olduklarından birinci elden kaynaklar olarak değerlendirilir. Bu kaynaklar da çoklu ortam içerisinde yer alan haberlerin ve diğer görsellerin doğruluğunun onaylanması konusunda önemli bir görevi yerine getirecektir (Yahşi ve Keleş, 2013:695).

2.6. Eğitimsel Bir Araç Olarak Gazeteler

Güncel bir kaynak olan gazeteler dünyada yaşanan gelişmeleri insanların önüne getiren çok boyutlu, eğitimsel ve sürekli gelişen bir öğrenme aracıdır (Deveci, 2005:159-166). Günümüzde okullarda verilen dersler, günlük yaşamda karşılaşılan coğrafi bilgi ve eleştirileri güçlendirmelidir. Günlük yaşamla ilgili eleştirilerin gerçekleşmesinde günlük yaşamdaki bilgileri daha etkili kullanabilmede gazetelere önemli görevler düşmektedir (Tomal, Karadeniz ve Demirkaya, 2008:74). Öte yandan MEB (2008), tarafından eğitimde gazete kupürlerinden faydalanılması konusunda hazırlanan yönergede gazetenin eğitimde kullanılması ile öğrencilerin kazanacağı beceriler şöyle sıralanmaktadır:

- Okul içinde ve dışında yaşam; geçmiş ve gelecek arasında bağ kurulmasına imkan sağlar.
- Derste edinilen bilgiyi, güncel bilgi ile karşılaştırıp; öğrencilerin okuma, anlama konuşma, yazma, dinleme, iletişim kurma, kendini ifade etme, eleştirel düşünme ve problem çözme gibi temel becerilerini geliştirir.
- Ulaşılan bilgileri farklı kaynaklardaki bilgilerle eleştirel bir bakış açısıyla karşılaştırırken, medya okuryazarlığı konusunda farkındalık kazanabilir. “Gerçek” ve “kurgu” arasındaki farkı ayırt edebilir. Bundan ötürü gazete kullanımıyla benzer amaçları olan medya okuryazarlığı dersinde edinilen bilgiler pekiştirebilir ve beceriler geliştirebilir.
- Gazetelerde yer alan günlük hayat ile ilgili haberleri yakından uzağa doğru incelerken, kendisinin de toplumun bir parçası olduğunun farkına varabilir.
- Derste konuları işlerken kullanılacak gazete kupürleri ile çevresindeki ve dünyadaki gelişmelerle ilgili bilgi sahibi olup, çevresini ve dünyayı tanıma

fırsatı bulur. Toplumsal olaylara karşı duyarlılık kazanıp sorumluluk bilinciyle davranır.

Kabapınar ve Baysal (2004)'ın sınıfta gazete kullanımının öğrencilerin derse katılımını yüksek tuttuğu ve motivasyonlarını sağlamada etkili olduğunu vurgulayıp gazetelerin bir sınıf içi tartışma için gerekli şartları hazırladığı görüşünü vurgulamaktadırlar. Bundan ötürü eğitimde gazetenin kullanılmasındaki amaç, günlük gazete kullanımıyla toplumun sosyal yapısı hakkında öğrencileri bilgilendirme, fotoğrafın içinde bulunma konusunda onları yüreklendirmektir (Newyork City's Hometown Newspaper, 2007, Akt; Ünlüer, 2008). Bu bağlamda gazete, ve ders kitaplarından öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesinde ve kazandırılmak istenen becerilerin kazanılmasında, günlük yayınlanması açısından "her gün yenilenen bir kitap" işlevi görmektedir (MEB, 2008).

Gazeteler; öğrencilerin bilgileri araştırıp, gözlem yapmalarına ve tartışmalarına olanak sağladığı gibi birlikte çalışma, demokratik düşünme biçimine sahip olma, problem çözme ve karar verme gibi becerilerini geliştirmeye olanak sağlar (Deveci, 2005). Sosyal Bilgiler ders etkinliklerinde gazete kupürlerinden yararlanılmasına yönelik olarak programda kazanım ve açıklama tablosu verilip konu ile ilgili gerekli ilişkilendirmeler yapılmıştır. İlişkilendirilen kazanımların sınırları içinde kalınarak ilgili gazete kupürlerinin, sınıfa getirilip öğrenme – öğretme sürecinde etkinliklerin içerisinde kullanılması öngörülmekte ve bu gazete kupürleri güncel olaylarla ilişkilendirilerek kazanımlara daha etkili ulaşılması amaçlanmaktadır (MEB, 2008).

2.7. Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımı

Okulu ve okulda verilen dersleri günlük hayattan koparmamak adına bazı güncel olayların Sosyal Bilgiler ders etkinlikleriyle verilmesi, eğitim ve öğretimin daha etkili yürütülmesini sağlayabilir. Güncel olayların öğretiminde çok farklı yöntem ve teknik bulunmakla birlikte günlük gazetelerin kullanılması Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarına ulaşmada etkili bir teknik olabilir. Ders etkinliklerinde gazetelerin kullanılması, öğrenme için önemli bir kaynak sağlayabilir. Öğretmenlere, gazetelerden öğretim esnasında yararlanabilecekleri sayısız materyal sunulabilir. Gazetelerden Sosyal Bilgiler alanında vatandaşlık, insan

hakları, doğal çevre, doğal ve kültürel varlıklar, küresel sorunlar ile ilgili güncel gelişmeler ve öğrencilerin bir vatandaş olarak yaşadığı dünya hakkında, güncel olaylar hakkında bilgi edinmesi öğrencilerin düşünme ve yorum yapabilme yeteneklerini ortaya çıkarıp, üst düzey düşünme süreçlerine katkı sağlanabilir.

Sosyal Bilgiler ders etkinliklerinde gazetelerden yararlanma yoluna gidilebilir. Gazetelerden nasıl yararlanılacağı, dersin kazanımlarına ve konuların özelliğine göre farklılık gösterebilmektedir. Gazetelerin çeşitli bölümlerinden gazete kupürleri kesilip, haber bülteni tahtası ve haber defteri başlıkları altında kullanılabilir (Ünlüer ve Yaşar, 2012:46).

Günlük hayattaki konulara yer verip günlük hayatla ilgili en fazla iç içe olan derslerin başında Sosyal Bilgiler dersi gelmektedir (Gedik, 2008). Sosyal Bilgiler dersinde etkinlikler içerisinde gazete kupürleri kullanıp, dersin konularına göre gazetede ki günlük haberleri sınıfa taşıyan bir öğretmen, güncel olayları öğrencilerin daha yakından görmesini sağlayarak öğrencileri derse karşı güdülemiş olacaktır. Gazeteleri dersindeki etkinliklerde bu anlayışla etkili olarak kullanan bir öğretmen toplumsal olaylara karşı duyarlı, sorumluluklarını bilen, yaşadığı çevrenin toplumsal ve kültürel özelliklerini daha iyi tanıyan bireyler yetiştirmiş olur (Yaşar ve Gültekin, 2009). Yaşadığımız çevrenin toplumsal ve kültürel yapısını tanımada önemli bir paya sahip olan Sosyal Bilgiler dersi dünyada gelişen sorunları tanımlayıp anlayan ve bu sorunları çözme sorumluluğuna sahip insanları yetiştirme amacına sahiptir (Öztürk ve Dilek, 2002). Bu amacı yerine getirebilmek için, gazete haberlerinden yararlanıp dersleri daha eğlenceli hale getirip öğrencilerin derse katılımları sağlanabilir.

Güncel bilgiler ve zengin içeriğiyle Sosyal Bilgiler derslerinde kullanılacak araç-gereçler arasında yer alan gazetelerin sınıflarda çok fazla kullanılmadığı belirlenmiştir. Sosyal Bilgiler 4. ve 5. sınıf öğretim programında gazetelerin eğitim ve öğretim etkinliklerinde kullanılması gerekliliği belirtilmesine rağmen, bu sınıf düzeylerindeki Sosyal Bilgiler ders kitaplarının öğrencileri gazete gibi kaynaklara yönlendirmede eksik kaldığı söylenebilir (Sözer vd., 2007:165-172). Buna karşın Milli Eğitim Bakanlığı'nın derslerde gazete kullanımı ile ilgili 2008-2009 eğitim öğretim yılından itibaren uygulamaya koyduğu ek program, gazeteler kullanılarak yapılacak olan öğretimin önemini açık bir şekilde ortaya

koymuştur (Ünlüer, 2008:46). Gazete kupürlerinin derslerde kullanılmasının önemini net bir şekilde ortaya koyan bu program ile öğrencilerin gazete haberlerindeki bilgileri doğru değerlendirip bu konuda bilinç kazanabilmesi, toplumsal olaylara karşı duyarlı ve sorumlu olup içinde yaşadığı toplumu ve dünyayı tanıyan bireyler olmaları amaçlanmıştır. Programa göre her dersin sonunda, konunun ilgili gazete kupürleri ile desteklenmesi planlanmıştır. Bu nedenle, gazetelerin bireyin yaşadığı toplumun içinden gelen konulara yer vermesi, yaşamdaki değişik problemleri bireyin önüne getirerek yaşamı bireye tanıtmayı ve güncel olması, bu aracın Sosyal Bilgiler dersinde kullanılması gerektiğini ortaya koymaktadır (Milliyet, 2017).

Sosyal Bilgiler ders etkinliklerinde gazete kullanarak etkinlik temelli öğretim yapmak isteyen öğretmenlerin dikkat etmesi gereken bazı davranışlar vardır. Bu davranışlar aşağıdaki gibi sıralanabilir (Deveci, 2005):

- Sınıfa gazete alınması konusunda öğrencileri cesaretlendirir.
- Ders konularını gazetelerde yer alan güncel haberlerle ilişkilendirerek yürütür.
- Sınıfta öğrencilerin gazete haberleri ile ilgili yapılan etkinlikleri daha iyi anlamalarını ve konu ile ilgili yorum yapmalarını sağlayacak ortam oluşturur.
- Sınıfa getirilen gazete haberlerinin öğrenciler tarafından geçmişle ilişkilendirmesi yapılıp, geleceğe yönelik tahminlerde bulunmalarını sağlar.
- Öğrencilerin olaylara farklı bakış açıları ile bakmalarını sağlamak için birbirleriyle iletişim kurmaya özendirir.
- Öğrencilerin gazete haberlerini nasıl takip etmeleri konusunda onlara sürekli rehberlik eder.

Böylece Sosyal Bilgiler öğretmeni gazeteleri eğitimsel bir araç olarak sınıfta nasıl kullanması gerektiği hakkında bilgi sahibi olduğunda gazetelerle yapacağı etkinliğin amaca ulaşma şansı daha da artacaktır. Bundan hareketle gazeteler ile yapılan eğitimde öğretimin niteliğinin artacağını söylemek mümkün olacaktır.

Sosyal bilgiler dersinin işlenişi esnasında gazete kullanan öğretmen, öğrencilerine çok fazla katkı sağlar (Nas, 2000).

Böylelikle öğrenci:

- Yaşamla arasındaki bağı kuvvetlendirir.
- Güncel olayları takip edebilme fırsatı yakalar.
- Kelime bilgisini geliştirip eleştirel düşünme becerisi kazanır.
- Haberlerin doğru olup olmadığını analiz edip değerlendirir.
- Güncel olayların günlük yaşama etkilerini fark edip, gelecek yaşam üzerindeki etkileri hakkında çıkarımda bulunabilir.
- Temel okuma yazma anlama becerilerini geliştirme fırsatı yakalar.

Böylece Sosyal Bilgiler ders etkinliklerinde gazeteleri kullanan öğretmen birçok açıdan öğrencilerin gelişimine katkı sağlar. Bu açıdan bakıldığında öğretmenlerin sınıfta bir eğitim materyali olarak gazeteleri kullanmalarının önemi ön plana çıkmaktadır. ABD’de “Eğitimde Gazete” (Newspaper in Education) adında başlatılan uluslararası program kapsamında sınıf ortamında gazete kullanımını arttırmak ve güncel gelişmelerden yararlanarak eğitim öğretimde gazetelerin etkililiğini arttırmak amaçlanmıştır. “Eğitimde Gazete” programıyla öğretmenlere gazete kullanımıyla ilgili bilgiler verilmiş ve örnek uygulamalar yapılmıştır. Öğretmenlerin gazetelerden yararlanıp ders etkinliklerinde bulunmaları amacıyla öğrencilere de gazete dağıtılarak elverişli bir ders ortamı hazırlanmıştır (Sunal ve Haas, 2002).

Deveci (2005) yaptığı çalışmada Sosyal Bilgiler dersinde özellikle güncel olaylarla ilgili konuları işlerken gazetelerden yararlanmanın gerekliliği ve önemi üzerinde durmaktadır. Ayrıca Sosyal Bilgiler dersinde gazete kullanımında öğrenme - öğretme sürecini betimleyip Sosyal Bilgiler dersinde gazete kullanımı ile ilgili örnekler sunmuştur. Yaşar ve Ünlüer (2011) ise Sosyal Bilgiler dersinde gazete kullanımının 4. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi konusunda yaptıkları çalışmada gazete kullanılarak yapılan öğretimin öğrencilerin akademik başarılarını ve tutumlarını olumlu yönde etkilediğini ortaya koymuşlardır.

2.8. Üst Biliş

Üstbiliş (Metacognition); 1970'lerden beri eğitim öğretimde önemini koruyan önemli bir kavramdır. Eğitim alanında üstbiliş kavramını ilk kez John Flavell yazdığı bir makalede kullanmıştır. Flavell (1979) üstbilişi şu şekilde açıklamaktadır; Üstbiliş bireyin, bilişsel işlemleri ve çıktıları veya onlarla ilgili herhangi bir şey hakkındaki bilgisini ifade eder. İngilizce olarak "metacognition" şeklinde ifade edilen bu kavram, alanyazında "üst biliş", "yürütücü biliş", "metabiliş" ve "bilişin bilişi" gibi çeşitli şekillerde karşımıza çıkmaktadır (Baltacı ve Akpınar, 2011). Bu araştırmada ise Özsoy'un (2007) araştırması kapsamında Türk Dil Kurumu'ndan aldığı öneri sonucuna dayanarak üstbiliş tanımı kullanılmıştır.

Özsoy (2008), Üstbiliş isimli çalışmasında, üstbiliş kavramını ele alıp bu alanyazında ortak bir şekilde ifade edilebilmesi için bazı önerilerde bulunmaktadır. Bu araştırmada da İngilizce olarak Metacognition şeklinde ifade edilen kavram, Özsoy (2008) tarafından önerilen şekli ile "Üstbiliş" olarak kullanılmaktadır. En sade tanımıyla, bireyin "bilişi ile ilgili düşünmesi" veya "düşünme hakkında düşünme" (Flavell, 1985) olarak tanımlanan üstbiliş, son yıllarda eğitimde en çok üzerinde durulan konular arasında yer almaktadır. Buna karşın bu kavramın tam olarak tanımının yapılamadığı görülmektedir. Üstbiliş kavramının tam olarak karşılığının belirlenememesinin bir nedeni, üzerinde çok fazla çalışma olmaması ve metabiliş kavramının tam olarak ortaya konulamamış olmasıdır. Kavram üzerindeki belirsizliğin bir başka sebebi de, aynı olguyu açıklamak için günümüzde "üst biliş", "yürütücü biliş", "metabiliş" ve "bilişin bilişi" gibi birçok terimin bulunması ve bu terimlerin literatürde sürekli birbirinin yerine kullanılmasıdır (Akın, 2006).

Üst biliş kavramı öğrencilerin, bir öğrenen olarak güçlü ve zayıf yönlerinin farkında olup, zayıf yönlerini güçlendirmeleri bakımından önemli görülmektedir (Yüksel, 2003). PISA (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı)'nın 2015 yılında yaptığı sınav sonuçlarına göre öğrencilerin daha iyi öğrenme yöntemleri geliştirebilmeleri için bilişsel ve üst bilişsel bilgi işleme kaynaklarına sahip olmaları gerekmektedir (OECD, 2015). Bu durum üst biliş kavramının önemini daha da ön

plana çıkarıp, biliş üstü becerileri ortaya çıkaran stratejilerin öğrencilere ilkökul düzeyinden itibaren kazandırılması gerektiğini göstermektedir (Ataalkın, 2012).

Genel olarak, üst biliş kavramı bireylerin öğrenmesi üzerinde bilinçli bir şekilde düşünmesi ve düşüncelerini planlayıp izlemesi ve düzenlemesi olarak tanımlanır (Özgan Sucu, 2007). Üst biliş kavramının tanımlarda bazı farklılıklar bulunsa da, kısaca üstbilişin, bireyin öğrenme durumu hakkında düşünüp, bilgi sahibi olması ve bu bilgiyle yeni öğrenme durumları planlayıp, süreci izlemesi ve sonuçta başarısını ya da performansını değerlendirmesini ifade ettiği anlaşılmaktadır.

2.9. Üst bilişsel Farkındalık

Üst Bilişsel farkındalık kavramı, kişinin kendi biliş sistemi, yapısı ve çalışması hakkındaki bilgisidir. Literatürde çoğu kez bilişsel farkındalık kavramı yerine bilişötesi kavramı kullanılmaktadır. Bilişötesi farkındalık ise bireyin kendi bilişötesi sistemi hakkındaki bilgisidir. Bireyin kendi bilişötesi bilgisinin ve bilişötesi kontrol süreçlerinin ne durumda hangi düzeyde olduğuna ilişkin algıları bilişötesi farkındalığını ortaya koymaktadır (Yıldırım, 2010). Yurdakul ve Demirel (2011) üstbilişin, bireyin kendi zihinsel süreçlerinin nasıl işlediğinin farkına varması, bu süreçleri kontrol altına alması ve daha nitelikli bir öğrenme için bu süreçleri yeniden düzenlemesiyle daha etkili kılabilir varsayımına dayandığını belirtmektedir.

Üst bilişsel stratejileri geliştirmeye yönelik olarak aşağıdaki yöntemler kullanılabilir (Blakey ve Spence, 1990: 2-3):

Ne bildiğini ve ne bilmediğini belirleme

Bir araştırma etkinliğinin başında öğrencilerin sahip oldukları bilgiler hakkında bilinçli kararlar almaları gerekmektedir. Başlangıçta öğrenciler “Ben ne biliyorum”, “Ne öğrenmek istiyorum” sorularını yazar ve konuyu araştırdıkça yazdıkları ifadeleri netleştirir, genişletir veya değiştirir.

Düşünme günlüğü tutma

Öğrenme günlüğü, üst bilişsel stratejileri geliştirmek için kullanılabilir araçlardan biridir. Öğrenciler günlüklerine, düşüncelerini, zor soruları nasıl çözdüklerini vb. not alır. Böylece günlükler ile öğrenciler belirsizlik ve tutarsızlıkların farkına varır. Başka bir deyişle düşünme günlüğü, işlem güncesidir.

Plan yapma ve kendini izleme

Öğrenciler, öğrenmelerini düzenlemek ve planlamak için artan bir sorumluluğa sahip olmalıdır. Öğrenme bir başkası tarafından planlandığı ve gözlemlendiği zaman öğrenenlerin kendilerini yönetmesi zordur. Bunun için öğrencilere öğrenme etkinlikleri için plan yapma öğretilmelidir.

Düşünme sürecini sorgulama

Düşünme sürecinin sorgulanmasında üç aşamalı şu metot kullanışlıdır:

- 1- İlk önce öğrenciler etkinliği tekrar gözden geçirir, düşünceleri ve duyguları hakkında konuşur. Öğretmen bu aşamada sadece rehberlik yapar.
- 2- Daha sonra gruplar; ilgili düşünceleri sınıflandırır, kullandıkları düşünme stratejilerini tanımlar.
- 3- En sonunda öğrenciler, gelecekte kullanabilecekleri stratejileri seçerek, uygun olmayan stratejileri eleyerek başarılarını değerlendirir.

Kendini Değerlendirme

Öğrenciler farklı disiplinlerin öğrenme etkinliklerinin benzer olduğunu fark edince, öğrenme stratejilerini de farklı durumlara uyarlamaya başlayacaktır.

Düşünce hakkında düşünme

Düşünce hakkında düşünme önemlidir. Çünkü öğrenciler bir düşünme kelime hazinesine ihtiyaç duyar. Planlama ve problem çözme süreçleri boyunca öğretmen; öğrenciler, düşünme süreçlerini izleyebilsin diye yüksek sesle düşünmelidir. Öğrencilerin kendi düşünceleri hakkında düşünmeleri ve konuşmaları için ihtiyaçları olan kelime hazinesini, model olma ve tartışma geliştirir.

Üst bilişsel farkındalık çalışmalarının son yıllarda artarak devam etmesi göz önünde bulundurulduğunda eğitimde önemi gittikçe artan bir konu olduğunu rahatlıkla söylemek mümkündür. Üst bilişsel farkındalık çalışmalarının son yıllarda artmasına bağlı olarak Türkiye’de de bu konu da yapılan çalışmaların artış gösterdiği görülmüştür. Bu çalışmaların alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmüştür (Baysal vd., 2013:68-81).

2.10. İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde, gazetelerin eğitim öğretimde kullanılmasına ve gazete etkinliklerinin hazırlanması ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılmış olan çalışmalara yer verilmiştir.

Yapılan çalışmalardan özellikle eğitimde gazete kullanımının öğrencilerin ders başarısına, derse yönelik tutum ve eleştirel düşünme becerilerine olan etkisine yönelik çalışmalardan bahsedilmiştir. Ancak bahsedilen değişkenlerin yanı sıra bu değişkenlere benzer olarak gazete kullanımının öğrencilerin okuma, yazma ve düşünme becerilerine etkisine yönelik araştırmalara da yer verilmiştir.

2.10.1. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Berryman (1971), “Ortaokullarda gazete: Amerikan Gazete Yayımcıları Birliği (ANPA) kuruluşuna bir araştırma raporu” adlı yürüttüğü çalışmasında günlük gazete kullanımının ortaokul öğrencilerinin okuma becerileri üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Üç farklı yerel gazeteden faydalanarak eğitim materyalleri hazırlayan beş kişiden oluşan Sosyal Bilgiler öğretmenleri, dördüncü sınıftan yedinci sınıf düzeylerine kadar birbirine benzer gruplanmış öğrencilere on hafta boyunca 50’şer dakikalık ders vermişlerdir. Amerikan Gazete Yayımcıları Kurumu gazete testi öğretim amaçlarına göre düzenlenip öğrencilere verilen dersler, çalışma öncesinde öğrencilere okuma başarı testi ön test olarak, çalışma bittiğinde ise son test ve hatırlama testi uygulanmıştır. Uygulamalar öncesinde ve sonrasında öğrencilerin okuma becerileri ölçülmüş ve karşılaştırılmıştır. Gazete ile yapılan 10 haftalık uygulama sonrasında öğrencilerin okuma temel becerilerini kazandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yapılan çalışmada gazetelerin kullanışlı bir öğretim materyali olduğu ve öğrencilerin dikkatini çeken önemli materyaller olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Griffin (1979), “Eleştirel okuma ve düşünme becerilerinin öğretiminde seçilmiş gazete makalelerinin kullanımının etkisi” adlı çalışmasında öğrenme güçlü çeken yetişkinlerin eleştirel okuma ve düşünme eğitimlerinde belirli gazete bölümlerinin kullanılabilirliğini incelemiştir. Çalışmada deneysel yöntem kullanılmıştır. 8 hafta süresinde 29 öğrenciye eleştirel ve analitik becerilerinin geliştirilmesi amacıyla özel olarak seçilmiş gazete makaleleriyle ders verilmiştir. Değişimin incelenebilmesi için kontrol grubuyla geleneksel yöntemlerin dışına çıkılmadan ders işlenmeye devam edilmiştir. Araştırma sonucunda deney grubundaki öğrencilerin sonuç çıkarma ve düşünme becerilerindeki artışın, kontrol grubundaki öğrencilerden daha fazla olduğu belirlenmiştir. Ancak deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin tahminde bulunma, açıklama, sonuç çıkarma ve tartışma becerileri arasında anlamlı farklılık oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmacıya göre bu becerilerin birleştirilmiş yöntemler kullanılarak geliştirilebileceği belirtilmiştir.

“Gazete kullanımının yedinci sınıf öğrencilerinin okumaya karşı tutumlarına etkisi” adlı çalışmada Leblanc (1980), sınıfta gazete kullanımının öğrencilerin okumaya olan tutumlarına olan etkisini belirlemek amacıyla, ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinden 270 öğrenci rastgele seçilerek deneysel bir araştırma yapmıştır. Deney grubunda; okuma materyali olarak gazete kullanılırken, kontrol grubunda ise gazete etkinlikleri kullanılmadan normal program uygulanmıştır. Deney grubundaki öğrenciler haftada en az 75 dakika olacak şekilde toplam dört hafta boyunca ders etkinliklerinde gazete kullanmışlardır. Çalışma sonunda, deney ve kontrol grubundaki öğrencilere, okumaya karşı tutum ölçeği uygulanmıştır. Araştırma sonuçları, sınıfta okumaya yönelik kullanan gazetelerin deney grubundaki öğrencilerde kontrol grubundaki öğrencilere göre daha olumlu bir tutum geliştirdiklerini göstermiştir.

Dewell (1980), “Okumada Duyuşsal Model Testi: Eğitimde Gazete Kullanımı ile ilgili Bir Çalışma” adlı çalışmasında sınıflarında ders etkinlikleri içerisinde gazetelerden yararlanıp ders işleyen öğrencilerin derse yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada deneysel yöntem kullanarak, deney ve kontrol grubuna araştırma öncesinde ve sonrasında okuma tutum ölçeği uygulanmıştır. Araştırma sonucunda deney grubu lehine anlamlı farklılık bulmuştur.

Araştırmada gazetenin sınıfta öğretimsel bir araç olarak kullanımının öğrencilerin okumaya karşı motivasyonunu artırdığı ve sınıfta ek bir metin olarak gazetenin kullanılabilmesinin eğitimsel ve öğretimsel olarak öğrencilere fayda sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Hamrick (1981), öğretmenler için hazırlamış olduğu 60 sayfalık aktivite kitabında ayrı ayrı ayrı gazete bölümlerini ele alarak farklı alanlarda temel becerilerin gelişmesini sağlayacak etkinlik örnekleri sunmuştur. Aktiviteler öğrencilerin gazetenin farklı bölümlerini kullanmalarına ve fikir farklılıklarına izin verecek biçimde düzenlenmiştir. Çalışmada dil eğitimi, okuma, matematik, sosyal bilimler ve fen bilimleri ile ilişkili etkinlikler yer almaktadır. Her öğrenim düzeyine uyarlanabilecek etkinlikler, öğrencilerin gazetenin farklı bölümlerinden yararlanarak ayrıntı belirleme, sınıflama, sıralama, gerçeği ayırt etme ve bulma, ana fikri bulma, cümle kurma, eleştirel düşünme, problem çözme, yaratıcı yazma, kavrama ve bilgiyi kullanma gibi becerilerinin gelişmesine yardımcı olduğunu vurgulamıştır.

Anderson (1982)'un öğrencilerin gazete okumaya karşı tutumlarını ve güncel olaylara yönelik ilgi ve tutumlarını geliştirmek için yaptığı gazete okuma projesi çalışmasında, 5. ve 12. sınıf düzeyi arasındaki öğrencilere eğitim yılının başında ve sonunda bilgi ve tutum anketleri uygulamıştır. Çalışma 3 öğrenci grubuna uygulanmıştır. Gruplardan birinde bütün yıl boyunca, diğerinde yılda sadece 2 hafta gazete kullanılmış olup, üçüncü grupta ise hiç gazete kullanılmamıştır. Araştırmanın bulguları, gazetenin yıl boyunca uygulandığı grubun tutum ve güncel olaylara yönelik ilgilerinde pozitif değişiklik görüldüğünü gösterirken, gazetenin sadece 2 hafta kullanıldığı öğrencilerde ise yıl boyunca gazetenin uygulandığı gruba göre daha az gelişme görüldüğünü, gazete kullanılmayan öğrencilerde ise daha az ya da negatif yönde değişim olduğunu göstermektedir. Yapılan çalışmaya göre global eğitimin bir parçasını da o kültüre ait gazete ve dergilerin derslerde kullanılması oluşturmaktadır.

Olson (1984), öğretim programlarında gazetelerin kullanımı ile ilgili “Güncel Olaylar, Öğretim Programı Modeli, Medya, Metodoloji” adlı çalışmasında okullara her gün ücretsiz olarak dağıtılan bir gazeteyi kullanan öğretmenlerle tarama modelinde bir anket çalışması yapmıştır. Yapılan araştırmanın bulgularına

dayanarak, öğretmenler gazetenin eğitim öğretimde rahatlıkla kullanılabileceğini belirtirken, aynı zamanda gazetenin öğrencilerin bilgi ve tutumunda olumlu değişiklikler oluşturduğu sonucuna ulaşmıştır.

Schumacher (1991), dil eğitimi için öğrencilerinin okuma, yazma becerilerinin ve okumaya yönelik tutumlarının yanı sıra, eleştirel düşünme becerilerinin de geliştirilmesi amacıyla gazetelerden yararlanmıştır. Farklı sosyo-ekonomik çevrelerden 23 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada, öğrencilerin okuma ve yazma becerilerini artırmada motive edici bir etkiye sahip olan gazeteler 12 hafta boyunca kullanılmıştır. Bu zaman diliminde öğrenciler belirli konularda gazete makaleleri kendileri seçip, seçtikleri makaleleri okuyup özetlemiş ve konuya ilişkin eleştirel düşünme bakış açısıyla kendilerine yöneltilen soruları yanıtlamışlardır. Ayrıca çalışma süresince Sosyal Bilgiler, Matematik ve Fen Bilgisi öğretmenleri de her hafta bir derslerini gazete ile ilişkilendirip işlemişlerdir. Böylece öğrenciler bu derslerle ilgili olarak proje hazırlamışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğrencilerde okuma düzeyi, yazma becerisi ve eleştirel düşünme becerilerinde olumlu değişikliklerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.10.2. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Kabapınar ve Baysal (2004), “İlköğretim hayat bilgisi ve Sosyal Bilgiler öğretimine yaşamın kendisini taşımak: gazete haberinin kullanıldığı bir öğretimin tasarlanması ve değerlendirilmesi” konulu araştırmalarında, İstanbul’daki iki ayrı okulda uygulamak üzere gazetelerin kullanıldığı bir öğretim yaklaşımı tasarlamışlardır. İlköğretim 3. ve 5. sınıf öğrencilerinin gerçek yaşamla ilgili sorunlarını ele alan gazete haberlerini ahlâk, düşünsel ve empatik açıdan irdelemelerini amaçlamışlardır. Araştırmanın verilerini öğrencilere anlatılan sosyal olaylar ile ilgili hazırlanan sorulara verdikleri sözel ve açık uçlu cevaplar oluşturmuştur. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerinin ilk kez gazete haberleri ile ilgili öğretim içinde bulunmalarına rağmen, gazeteye dayalı sosyal olayları ahlâk, düşünsel ve empatik açıdan değerlendirebildikleri görülmüştür. Sosyal olayların irdelenmesinde gazete haberlerinden yararlanılarak geliştirilen öğretim yaklaşımı, öğrencilerin motivasyonu yüksek tutup sınıf içi tartışma için olanak sağlamıştır. Bu açıdan bakıldığında ders kitaplarının yetersizliğinden şikayetçi olan ve ders

etkinliklerine yeni bir bakış açısı getirmek isteyen öğretmenlerin, konulara uygun buldukları ve gazete haberlerini Sosyal Bilgiler derslerinde kullanabilecekleri sonucuna ulaşmıştır.

Deveci (2005), “Sosyal Bilgiler dersinde gazete kullanımı” adlı makalesinde gazetelerin öğretmenler tarafından Sosyal Bilgiler dersinde gündelik olayları işlerken kullanılabilecek güncel bir bilgi kaynağı olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Sosyal Bilgiler dersinde etkinliklerin içerisinde güncel olayların öğretiminde gazete kullanımı üzerinde durarak, öğrenme-öğretme sürecinde gazetelerin nasıl kullanılacağına ilişkin örnekler sunmuştur.

Kavak, Tufan ve Demirelli'nin (2006) “Fen-Teknoloji Okuryazarlığı ve İnfomal Fen Eğitimi: Gazetelerin Potansiyel Rolü” adlı araştırmasının amacı; Fen okuryazarlığında gazetelerin etkisini araştırmaktır. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından içerik analizi kullanılmıştır. Satış oranı en fazla olan ve günlük beş ayrı gazete bir ay süreyle incelenmiştir. İncelemede; gazetelerde Fen ve Teknoloji ile ilgili haberlerin ne kadar sıklıkta yer aldığı, haber ve yorumlarda Fen ve Teknoloji okuryazarlığının daha çok hangi boyutlarının vurgulandığı, haber ve yorumlarda Fen ve Teknolojiye yönelik ne tür tutumların ortaya konulduğu ve daha çok Fen ve Teknoloji ile ilgili hangi kavramların yer aldığı ile ilgili sorulara yanıt aranmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS programında değerlendirilmiş ve ortaya çıkan bulgulara göre, gazetelerin Fen ve Teknoloji okuryazarlığını destekler nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak gazetelerdeki haberlerde Fen ve Teknoloji okuryazarlığının en fazla değinilen boyutunun fen-teknoloji-toplum-çevre ilişkileri olduğu görülmüştür. Fen ve Teknolojinin çevreye olumlu etkisinin gazetelerde az, olumsuz etkisinin daha çok yansıtıldığı, en fazla canlılar ve yaşam kategorisindeki kavramlara yer verildiği ortaya konmuştur.

Özay Köse (2008), yaptığı bir araştırmada biyoloji öğretiminde gazetelerin kullanılmasının öğrencilerin akademik başarısına etkisini incelemiştir. Araştırmada Ön test ve son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Kontrol grubunda geleneksel anlatım yapılırken deney grubunda ise gazete kupürleri kullanılarak öğretim yapılmıştır. 11. sınıf öğrencilerinden toplam 40 öğrenci üzerinde yapılan araştırmada kontrol ve deney grubu 20'şer kişiden oluşmuştur. Sera etkisi

konusunda, deney grubunda gazete haberlerinden faydalanırken diğer grupta geleneksel anlatım yöntemi kullanılmıştır. Ön test ve son test olarak uygulanan başarı testinden elde edilen verilerin analizine göre, deney ve kontrol grubunun başarı ön test puanları farklılık göstermemiştir. Kullanılan yöntemler sonucu her iki grubunda akademik başarısı istatistiksel olarak anlamlı biçimde artmıştır, ancak deney grubunda kullanılan gazete kupürlerinin geleneksel yöntemin kullanıldığı kontrol grubuna göre daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca gazete kupürleri kullanılarak işlenen derslerde öğrencilerin daha çok eğlendiklerini, tartışmaya katıldıklarını konuya odaklandıklarını daha aktif olduklarını ve daha çok soru sorduklarını belirtmiştir.

Ünlüler (2008), “Sosyal Bilgiler dersinde gazete kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi” konulu çalışmasında, nitel ve nicel verilerin birlikte kullanıldığı karma yöntem uygulanmıştır. Araştırmacı, karma yöntemin baskın-daha az baskın deseni kullanılarak, ilköğretim dördüncü sınıfta Sosyal Bilgiler dersinde gazete kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisini belirlemeyi amaçladığı çalışmada araştırmanın nicel boyutu, deneme modellerinden ön test-son test kontrol gruplu model’e göre gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya, araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testlerinin ön test puanları ve kişisel bilgi formuyla saptanan özellikler göz önünde bulundurularak toplam 52 dördüncü sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın nitel boyutunu gazete kullanılarak yapılan öğretimden sonra, deney grubundaki öğrencilerin gazete kullanımı konusundaki görüşlerini almak üzere yapılan görüşme oluşturmuştur. Araştırma sonucunda, deney grubu ile kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarıları ve derse karşı tutumlarının, deney grubu lehine anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Öğretimde deney grubundaki öğrencilerin gazete kullanılmasına ilişkin görüşlerinin genelde olumlu olduğu belirlenmiştir. Ayrıca görüşme yapılan öğrencilerin tamamının derste gazete kullanılmasının okuma ve okuduğunu anlama becerisini artırdığını, gazete kullanılarak işlenen derse daha iyi öğrendiğini, derse günlük yaşamla ilişkilendirip araştırma becerilerini geliştirdiğini ve gazete kullanımıyla birlikte derse sevdiklerini, gazete kullanımının kolay olduğunu ve gazetenin tüm derslerde kullanılabileceğini araştırma sonuçları arasında bildirmektedir.

Tomal, Karadeniz ve Demirkaya (2008), “Gazete haberlerinin coğrafya öğretimindeki önemi” adlı araştırmalarında seçtikleri iki gazeteyi 4 ay süre ile takip ederek Coğrafya derslerine yönelik haberleri ne oranda içerdiklerini belirlemeyi ve gazetelerde yer alan haberlerin coğrafya derslerinde nasıl kullanılabilceğini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonuçlarında gazetelerde Coğrafya dersi ile ilgili çevre sorunları, turizm ve doğal afetle ilgili haberlerin daha fazla yer tuttuğu görülmüştür. Gazetelerdeki haberlerin ilgi çekici ve güncel haberler olmaları nedeniyle öğrencileri derse motive ettiğini belirlemişlerdir. Ayrıca coğrafya öğretimiyle ilgili haberlerin öğrencilerin tablo-grafik yorumlama ve oluşturma becerilerini geliştirdiği, yakın çevre konularının öğretimi, metin analiz çalışmaları, proje ev ödevi çalışmaları ve tartışma yöntemi vb. pek çok alanda gazetelerden yararlanılabileceği sonucuna ulaşmışlardır.

Gökçe (2009), “Çevre eğitiminde gazetelerden yararlanma” adlı çalışmasında çevre sorunlarının farkına varıp, bu çevre sorunlarının çözümü için çabalayan, duyarlılık gösteren bireylerin yetiştirilmesinde gazetelerden yararlanılabileceğinden yola çıkarak, öğretmen adayları ile sınıf içinde gazetelerden faydalanılması konusunda etkinlikler yapmış ve sınıfta gazete kullanımı konusundaki görüşlerini almıştır. Üniversitede eğitim fakültesinde okuyan 88 öğrenci ile gerçekleştirilen çalışmada açık uçlu anket soruları ile öğretmen adaylarının görüşleri belirlenmiştir. Veriler, nitel veri analizleri içinde yer alan tümevarım analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmen adaylarının büyük bir kısmının gazetelerden yararlanarak çevre konusunda güncel, kalıcı ve ayrıntılı bilgiler edinilebileceği, çevre sorunlarının takip edilip gazetelerin çevre eğitimi için önemli bir kaynak olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin okuma alışkanlığı kazanmasının, araştırma, eleştirel düşünme, yaratıcı ve empatik düşünme, problem çözme becerilerinin ve sorumluluk bilincinin geliştirilebileceği, öğrencilere farklı bakış açılarının kazandırılabilceği, öğrenciler arasındaki iletişim ve işbirliğinin arttırılabileceği yönündedir. Ayrıca öğretmen adaylarının gazetelerin derslerde kullanılmasının, öğrencilerin kişisel gelişimlerine de farklı katkılar sağlanabileceği ve gazeteler yoluyla öğrencilerin çevreye karşı duyarlılığının arttırılabileceği yönünde düşüncelere sahip oldukları da araştırmanın sonuçları arasında yer almaktadır.

Bozkurt (2010), “İlköğretim 5. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Maddenin Değişmesi ve Tanınması Ünitesinde Gazetelerden Yararlanılarak Hazırlanan Ders Etkinliklerinin Tutum, Başarı ve Eleştirel Düşünme Becerilerine Etkisi” adlı yüksek lisans çalışmasında elde edilen nicel veriler, nitel verilerle desteklenerek derinlemesine incelenmeye çalışılmıştır. Gazetelerden faydalanılarak hazırlanan ders etkinliklerinin uygulanması ile öğrencilerin derse olan tutum, akademik başarı, ve eleştirel düşünme becerilerinin belirlenmesiyle elde edilen veriler, araştırmanın nicel verilerini oluşturmaktadır. Deney gruplarındaki öğrencilerin uygulanan gazete etkinlikleri ve öğretimde gazete kullanılmasına yönelik görüşleri ise araştırmanın nitel verilerini oluşturmaktadır. Araştırmanın nicel bölümü nitel bölümüne göre daha baskındır. Bir başka deyişle nitel veriler nicel verileri destekleyici niteliktedir. Araştırmanın nicel verilerine göre, Fen ve Teknoloji dersinin gazete etkinliklerinden yararlanılarak işlenmesi, öğrencilerin akademik başarı, derse yönelik tutum ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmede anlamlı etkisi olduğu görülmüştür. Araştırmanın nitel verilerine göre ise, Fen ve Teknoloji ders etkinliklerinde gazete kullanılmasına yönelik öğrenci görüşlerinin genelde olumlu olduğu belirlenmiştir.

Yahşi, (2011), “Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımının Çok Perspektifliğe Etkisi” adlı yüksek lisans çalışması deneme modeli kullanılarak yapılan bir deneysel çalışmadır. Çalışmanın evrenini Ankara Çubuk İlçesinde seçilmiş bir lise, örneklemini de bu lisede 12. sınıflarda okuyan iki eş sınıf oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak nicel analiz için bir anket kullanılırken, nitel analiz için ise 6 görüşme sorusundan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Çalışmada deney ve kontrol grubu arasında yapılan çalışmanın deney grubu lehine olumlu sonuçlandığı ve tarih dersinde gazete kullanımının öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı ve tarih dersine ilişkin olumlu tutumlar geliştirmesinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Görüşme yapılan öğrencilerin hepsi, derste gazete kullanımının okuma ve okuduğunu anlama becerisini artırdığını ve dersi daha iyi öğrendiğini belirtmiştir. Ayrıca derslerde gazetelerin kullanılmasının, dersi günlük yaşamla ilişkilendirip öğrencilerin araştırma becerilerini geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma bulgularına göre gazetelerin tarih dersindeki etkinliklerde kullanılması öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği ve öğrencilere geçmiş ve günümüz olaylarına karşı çok boyutlu bakış açısı kazandırdığı söylenebilir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde, çalışmada kullanılacak araştırma modeline, deneysel işlem için çalışma grubunun seçimine, veri toplama süreci ve uygulama, veri toplama araçlarına ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Kültür ve Miras” öğrenme alanı konularının öğretimi sürecinde gazete kupürleri kullanımının öğrencilerin üst bilişsel farkındalıklarına ve derse yönelik tutum düzeylerine olan etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma, ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel model’e göre gerçekleştirilip, ön test-son test kontrol gruplu modelde; yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunmaktadır. Yapılan bu araştırma içinde bir deney, bir de kontrol grubu oluşturulup, her iki grupta da deney öncesi ve deney sonrası ölçümler yapılmıştır. Araştırmanın deneysel deseni Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3.1: Araştırmanın Deneysel Deseni

ÖN TEST			DENEYSEL İŞLEM (5 Hafta)	SON TEST	
5. Sınıf Öğrenme Alanı Kültür ve Miras				5. Sınıf Öğrenme Alanı Kültür ve Miras	
Deney Grubu	ÜFÖ I	SBTÖ I	Öğretmen kılavuz kitabı, ders ve öğrenci çalışma kitaplarının kullanımına ek olarak gazete kupürlerinin kullanılması	ÜFÖ II	SBTÖ II
Kontrol Grubu	ÜFÖ I	SBTÖ I	Öğretmen kılavuz kitabı, ders ve öğrenci çalışma kitaplarının kullanımı	ÜFÖ II	SBTÖ II

Not: Üst Bilişsel Farkındalık Ölçeği (ÜFÖ), Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği (SBTÖ), I: Ön test uygulaması II: Son test uygulaması

Bu çalışma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılının ikinci yarısında 23 Ekim-24 Kasım tarihleri arasında 5 haftalık süreyi kapsayacak şekilde düzenlenmiş ve yürütülmüştür. Araştırma kapsamına 5. sınıf “Kültür ve Miras” öğrenme alanı alınmıştır. Deney grubu öğrencilerine uygulamaya başlamadan önce üst bilişsel farkındalık ölçeği ile Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği ön-test olarak uygulanmıştır. Uygulama süresince Öğretmen kılavuz kitabı, ders ve öğrenci çalışma kitaplarının kullanımına ek olarak gazete kupürlerinin sınıf içinde

sunulması sağlanmıştır. Öğrenciler gazete kupürlerini kendilerine verilen kartonlara yapıştırıp gazete kupürlerindeki bilgileri okuyup anlatmaları istenmiştir. Ayrıca öğrenciler gazete kupürlerinin yapıştırıldığı kartonlara konu başlıklarını yazmaları için renkli kalemlelerini sınıfta hazır bulundurmuşlardır. Kontrol grubuna da deney grubunda olduğu gibi ön-testler uygulanmıştır. Ardından Öğretmen kılavuz kitabı, ders ve öğrenci çalışma kitaplarına göre ders öğretimi yapılmıştır. Öğrenciler, uygulamada sadece ders kitapları ve çalışma kitaplarından faydalanmışlardır. 5 haftalık ders öğretimi sonunda deney ve kontrol grubuna, üst bilişsel farkındalık ölçeği ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği son-test olarak uygulanmıştır.

3.2. Deneysel İşlem için Çalışma Grubunun Seçimi

Deneysel işlem için belirlenen çalışmanın grubu Zonguldak ilinde bir ortaokulda öğrenim görmekte olan 5. sınıf öğrencileri oluşturacaktır. Uygulamaların yapılacağı ortaokulda deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin dağılımları Tablo 3.2’de gösterilmiştir.

Tablo 3.2: Ortaokul Öğrencilerinin Deney ve Kontrol Gruplarına Göre Dağılımları

Okul türü	Grup		Toplam
	Deney	Kontrol	
Ortaokul	30	30	60

Tablo 3.2 incelendiğinde, çalışmaya Ortaokulda toplam 60 öğrenci katılmıştır. Deney grubundaki öğrenci sayısı, kontrol grubundaki öğrenci sayısına eşittir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu bölümde araştırmada kullanılan veri toplama araçları hakkında bilgiler verilmiştir. Araştırma verilerini elde etmek için Üst Bilişsel Farkındalık Ölçeği ile Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Veri toplama araçlarına ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur.

3.3.1. Üstbiliş Farkındalık Ölçeği

Sperling, Howard, Miller ve Murphy (2002) tarafından 3.-9. sınıf öğrencilerinin üst bilişsel becerilerini ölçmek amacıyla geliştirilen ölçeğin A ve B

formları bulunmaktadır. A formu (ÜBFÖ-Ç A) ilkokul 3. 4. ve 5. sınıf öğrencilerine yönelik olarak geliştirilmiştir.

Ölçeğin Türkiye’de kullanılabilirliği Karakelle ve Saraç (2007) tarafından değerlendirilmiştir. Ölçeğin Türkçe çevirisini hazırlayan ve ölçeği ilkokul öğrencilerine uygun olacak şekilde düzenleyen araştırmacılardan araştırma öncesi e-mail yolu ile izin alınmıştır (Ek 5). Bu çalışmada ÜBFÖ-Ç A formu (Ek 1) kullanılacağı için aşağıda ÜBFÖ-Ç A formu ile ilgili ayrıntılı bilgi verilmiştir.

ÜBFÖ-Ç A formu ilkokul 3. sınıfta öğrenim görmekte olan 194 öğrenci, 4. sınıfta öğrenim gören 183 öğrenci ve 5. sınıfta öğrenim gören 188 öğrenci olmak üzere toplam 565 öğrenciye uygulanmıştır. Tablo 3.2’de çalışma grubunda yer alan öğrenci sayıları yer almaktadır.

Tablo 3.3: ÜBFÖ-Ç A Formu Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması Uygulama Grubu

Sınıf	n
3. Sınıf	194
4. Sınıf	183
5. Sınıf	188
Toplam	565

Tablo 3.3’te ÜBFÖ-Ç A formunun Türkçeye çevrilmesi çalışmasında uygulandığı araştırma grubunda yer alan öğrenci sayıları gösterilmiştir. Uygulama grubunda yer alan öğrencilerin cinsiyet dağılımı tablo 3.3’de sunulmaktadır.

Tablo 3.4: ÜBFÖ-Ç A Formu Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması Uygulama Grubu Yüzde Oranları

Cinsiyet	n	%
Kız	281	49,7
Erkek	284	50,3
Toplam	565	100

Tablo 3.4 incelendiğinde ÜBFÖ-Ç A formu geçerlik ve güvenirlik çalışması uygulama grubunda yer alan 565 öğrencinin % 49,7’sinin kız, % 50,3’ünün erkek

öğrenci olduğu görülmektedir. Bu dağılım çalışma grubunda bulunan öğrencilerin cinsiyet açısından heterojen bir dağılıma sahip olduğunu göstermektedir.

Araştırmacılar ölçeğin güvenilirliğini test-tekrar test ve iç tutarlılık katsayıları yoluyla; geçerliğini ise alt-üst grup yöntemi ve madde-toplam puan korelasyonları yoluyla incelemiştir. Yapılan çalışma sonunda bulgular genel olarak değerlendirildiğinde ÜBFÖ-Ç A formu yeterli geçerli ve güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ölçeğin faktör yapıları açımlayıcı faktör analizi ile incelenmiş, form için dört faktörlü çözüm elde edilmesine rağmen, faktör sayılarının belirlenmesine ilişkin ölçütler dikkate alındığında tek faktörlü çözümün daha uygun olduğuna karar verilmiştir. Yapılan değerlendirme sonucunda ölçeğin kapsadığı yaş grupları için üst bilişsel farkındalık düzeyinin yüksek ya da düşük olduğuna karar vermek üzere kullanılabilir yeterli niteliklere sahip olduğu kabul edilmiştir.

Araştırma kapsamında üst bilişsel farkındalık ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliğini yeniden hesaplamak için ölçeğin ön uygulaması yapılmıştır. Bunun için ÜBFÖ-Ç A formu Buca 23 Nisan İlkokulu ve Buca Tuğsavul İlkokulu'nda öğrenim gören 20 öğrenci 3. sınıf, 183 öğrenci de 4. Sınıf olmak üzere toplam 230 öğrenciye uygulanmıştır.

Üç hafta sonra test-tekrar test yöntemi kullanılarak ölçeğin güvenilirliği tespit edilmiştir. Test- tekrar test korelasyon değeri .72 (N = 373, p <.01) olarak bulunmuştur. İlk test için Cronbach alpha değeri hesaplanıp .80 olarak bulunmuştur. Bu değerler değerlendirildiğinde uygulanan ölçeğin güvenilir olduğu kabul edilmiştir (Karakelle ve Saraç, 2007).

Ölçeğin geçerliliği de alt-üst grup yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Ölçekten elde edilen toplam puanların alt ve üst % 27'lik dilimlerinde yer alan katılımcıların toplam puanları arasında fark olup olmadığı t testi yoluyla incelenmiş % 27'lik alt ve üst dilim arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür.

3.3.2. Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği

Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Yurdakul'un (2004) "Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Öğrenenlerin Problem Çözme Becerilerine, Bilişötesi Farkındalık ve Derse Yönelik Tutumlarına

Etkisi ile Öğrenme Sürecine Katkıları” isimli Doktora tezinde geçerliğini, güvenilirliğini ve ayırtediciliğini inceleyerek değerlendirdiği Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği uygulanmıştır. Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği geliştirilirken tutum ölçekleri incelenmiştir. Daha sonra olumlu ve olumsuz bildirimler içeren bilişsel, devinişsel ve duyuşsal toplam 64 tutum tümcesi yazılmıştır. Yazılan tümceler eğitim bilimcilerin görüşlerine sunulmuştur. Uzmanlardan elde edilen dönütler incelenerek yapılan düzeltme işlemlerinden sonra uygun tutum tümceleri belirlenmiştir. Taslak ölçeğin deneme uygulaması yapılmadan önce uzman kanısına sunulması ölçeğin görünüş geçerliğini sağlamaya yönelik çalışmalar olarak nitelenmiştir.

Deneme uygulamasına toplam 56 madde alınmıştır. Bu maddelerden 30’u olumlu 26’sı ise olumsuz bildirimler içeren tümcelerden oluşmuştur. Maddeler bireylerin madde ile ölçülmek istenen özelliğe ne derecede sahip olduğunu yansıtacak biçimde derecelendirilmiştir. Sosyal Bilgiler tutum ölçeği “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum” ve “Hiç Katılmıyorum” biçiminde likert tipi ölçek formu halinde düzenlenmiştir. Ölçeğin geliştirilmesinde toplam 313 öğrenciden elde edilen veriler kullanılmıştır. Öğrencilerin ölçekte yer alan maddelere verdiği cevaplara göre “Tamamen Katılıyorum” seçeneği için 5, “Katılıyorum” seçeneği için 4, “Kararsızım” seçeneği için 3, “Katılmıyorum” seçeneği için 2, ve “Hiç Katılmıyorum” seçeneği için de 1 Puan verilip, bilgisayar ortamına aktarılıp analize alınmıştır. Ölçekte olumsuz yer alan maddeler de göz önünde bulundurulup bu maddelerin dönüşümü yapılp puanlanmıştır.

SBT ölçeğinin deneme uygulaması ortaokulların 6. Sınıflarında gerçekleştirilmiştir. Yapılan ilk analizler sonucunda SBT ölçeğinin deneme uygulamasından elde ettikleri puan dağılımının çok geniş bir ranjda (185.00) dağıldığı belirlenmiştir. Puan varyans (1350.48) değerinin çok yüksek olması da bu bilgiyi desteklemiştir. Ölçek puanları dağılımına ilişkin ortalama (199.13) ve ortanca (204.00) değerinin birbirine yakın olması ölçekten elde edilen puanların normal dağılım gösterdiğinin bir kanıtı sayılmıştır. Diğer taraftan, ölçeğin çarpıklık (-.45) ve basıklık (-.23) katsayıları incelenmiş, ölçek puanlarının sola çarpık ve normalden basık olduğu anlaşılmıştır.

Ölçekte yer alan maddelerin geçerliklerinin kestirilmesi için deneme uygulamasına katılan ve ölçek puanlarına göre üst %27 lik grup ile alt %27'lik grupta yer alan bireylerin madde puanları arasındaki farkın anlamlılığına bakılmıştır. Yapılan ilk analizler sonucunda toplam 30 maddenin; bir kısmının madde ölçek korelasyonlarına dayalı hesaplanan katsayılarının .30'un altında kaldığı bir kısmının ölçülen özelliğe sahip olan bireylerle olmayanları ayırt etmede kabul edilen anlamlılık düzeyinin manidar olmadığı ve bir kısmının da faktör yük değerinin .30'un altında kaldığı ya da birden fazla faktörde yüksek yük değerine sahip olduğu görülmüştür. Sıralanan nedenlerle toplam 30 madde nihai SBT ölçeğine alınmamıştır. Böylece nihai ölçek 13'ü olumlu 13'ü de olumsuz olmak üzere toplam 26 tutum bildiriminden oluşmuştur. Nihai SBT ölçeğinin ortalamasının 91.31, standart sapmasının 19.15, ortancasının 94.00, ranjının 96.00, olarak hesaplanmıştır.

Ölçekten alınan en düşük puan 30.00, en yüksek puan ise 126.00 olarak gerçekleşmiştir. Ölçek maddelerinin t testine dayalı ayırıcılık güçlerinin kestirilmesinde hesaplanan t değerlerine bakılmıştır. SBT ölçeğinde yer alan bütün maddelerin ölçülen özelliğe sahip olanlarla olmayanları iyi bir şekilde ayırdığı söylenebilir. Deneme uygulaması sonunda yapılan analizler ile geliştirilen nihai ölçeğin Cronbach Alpha katsayısının (a) '.92' olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu değer teste yer alan maddelerin birbiriyle tutarlı, dolayısıyla da iç tutarlık anlamında güvenilirliğin yüksek olduğunu göstermektedir.

3.4. Veri Toplama Süreci Ve Uygulama

Bu çalışma 2017-2018 eğitim - öğretim yılının ilk döneminde 23 Ekim-24 Kasım 2017 tarihleri arasında bir ortaokulda Sosyal Bilgiler dersinde yürütülmüştür. Uygulama haftada 3 saat olarak planlanıp, 5 haftalık bir süreyi kapsayacak şekilde düzenlenmiş ve yürütülmüştür. Bu çalışmada, 5. Sınıfta yer alan deney grubunda 30, kontrol grubunda 30 olmak üzere toplam 60 öğrenciye "Kültür ve Miras" öğrenme alanının öğretimi yapılmıştır. Bu öğrenme alanı, "Tarihe Yolculuk", "Güzel Ülkem", "Kültürel Özelliklerimiz" ve "Geçmişten Günümüze" konularını içermektedir.

Dersi mevcut öğretim programına uygun olarak Sosyal Bilgiler öğretmeni yürütmüştür. Deney gurubunda derste kullanılmak üzere konularla ilgili gazete kupürleri sınıfa getirilmiştir. Ders işleme sürecinde ise öğrencilerden derste işlenen konuları tekrar etmek amacıyla kendilerine verilen gazete kupürlerindeki haberleri okuyup, okudukları bilgilerle ilgili sorular hazırlayıp bir sonraki derse hazırlıklı gelmeleri ve ilgili gazete kupürlerindeki haberleri kendilerine verilen kartonlara yapıştırmaları istenmiştir. Bu gazete kupürlerinin yapıştırıldığı kartonlar öğrencilerle birlikte incelenmiş ve yorumlanmıştır.

Uygulama öncesi hem deney hem de kontrol grubuna üst bilişsel farkındalık ölçeği ve Sosyal Bilgiler tutum ölçeği ön test olarak uygulanmıştır. 5 haftalık uygulama sonrasında ise hem deney grubuna hem de kontrol grubuna üst bilişsel farkındalık ölçeği ve Sosyal Bilgiler tutum ölçeği son test olarak uygulanmıştır. Deneysel işlem sürecinde deney grubunda dersin nasıl işlendiği ve derste hangi etkinliklerin yapıldığı hafta hafta tablo 3.5’te belirtilmiştir.

Tablo 3.5: Araştırma Uygulama Planı

Zaman	Deney Grubu
Uygulamadan önce	Uygulamaya başlamadan önce deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilere Üst bilişsel farkındalık ve Sosyal Bilgiler tutum ölçeği ön testi uygulandı.
1. hafta	Uygulamanın ilk haftasında, “Somut kalıntılardan yola çıkarak kadim uygarlıkların insanlık tarihine katkılarını fark eder” kazanımının kazandırılmasına yönelik içeriğin öğretimi yapılmıştır. Ders konusuna uygun olarak gazete kupürleri ders saatinde, tüm sınıfın görebileceği şekilde öğrencilere gösterilmiştir. Gazeteler her öğrenciye verilmiştir. Öğrencilere gazeteleri incelemeleri için belli bir süre verilerek, sözlü ya da yazılı anlatım tekniğiyle gazete haberlerinden anladığını ders süresi içerisinde yorumlamışlardır. Ders bitiminde işlenen konu ile ilgili öğrencilerin gazete kupürlerini kendilerine verilen kartonlara yapıştırmaları istenmiştir. Dersin son saati kartonlara yapıştırılan gazeteler öğrenciler tarafından özetlenmiştir. Dersin sonunda öğrencilere öğrenilen konunun tekrarını ve pekiştirilmesini sağlamak amacıyla ya da bir sonraki dersin konusu hakkında öğrencilerin bilgi sahibi olmaları için ödev olarak sorular hazırlamaları istenmiştir verilmiştir.

Tablo 3.5: Araştırma Uygulama Planı (devamı)

Zaman	Deney Grubu
2. hafta	Öğrencilerin öğrendiklerini tekrar etmeleri ve pekiştirmeleri amacıyla sordukları soruların analizi ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Uygulamanın ikinci haftasında “Somut kalıntılarında yola çıkarak kadim uygarlıkların insanlık tarihine katkılarını fark eder” kazanımının kazandırılmasına yönelik içeriğin öğretimi yapılmıştır. Ders konusuna uygun gazete kupürleri ders saatinde, tüm sınıfın görebileceği şekilde öğrencilere gösterilmiştir. Ders süresi içerisinde gazeteler öğrencilerle birlikte yorumlanmıştır. Ders bitiminde işlenen konu ile ilgili öğrencilerin gazete kupürlerini okumaları ve yorumlamaları istenmiştir. Dersin son saati gazete kupürleri öğrenciler tarafından özetlenmiştir. Gerekli durumlarda gazetelerle ilgili öğrencilere geri bildirimler verilmiştir. Dersin sonunda öğrencilere öğrenilen konunun tekrarını ve pekiştirilmesini sağlamak amacıyla ya da bir sonraki dersin konusu hakkında öğrencilerin bilgi sahibi olmaları için ödev olarak kendi gazete konuları ile ilgili sorular hazırlamaları istenmiştir.
3. hafta	Öğrencilerin öğrendiklerini tekrar etmeleri ve pekiştirmeleri amacıyla hazırladıkları soruların analizi ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Uygulamanın üçüncü haftasında “Çevresindeki doğal varlıklar ile tarihi mekânları, nesnelere ve eserleri tanıtır” kazanımının kazandırılmasına yönelik içeriğin öğretimi yapılmıştır. Ders konusuna uygun gazete kupürleri ders saatinde, öğrencilere gösterilmiştir. Ders süresi içerisinde bu gazete haberleri öğrencilerle birlikte yorumlanmıştır. Ders bitiminde işlenen konu ile ilgili öğrencilerin gazete kupürlerindeki haberleri okumaları istenmiştir. Gerekli durumlarda gazetelerle ilgili öğrencilere geri bildirimler verilmiştir. Dersin sonunda öğrencilere öğrenilen konunun tekrarını ve pekiştirilmesini sağlamak amacıyla ve bir sonraki dersin konusu hakkında öğrencilerin bilgi sahibi olmaları için hazırlık soruları hazırlamaları istenmiştir.
4. hafta	Öğrencilerin öğrendiklerini tekrar etmeleri ve pekiştirmeleri amacıyla çizdikleri gazete kupürlerinin analizi ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Uygulamanın dördüncü haftasında “Ülkemizin çeşitli yerlerinin kültürel özellikleri ile yaşadığı çevrenin kültürel özelliklerini karşılaştırarak bunlar arasındaki benzer ve farklı unsurları belirler” kazanımının kazandırılmasına yönelik içeriğin öğretimi yapılmıştır. Ders konusuna uygun gazete haberleri ders saatinde, öğrencilere gösterilmiştir. Ders süresi içerisinde gazete haberleri öğrencilerle birlikte yorumlanmıştır. Ders bitiminde işlenen konu ile ilgili öğrencilerden sorular hazırlamaları ve birbirlerine sormaları istenmiştir. Dersin son saati gazete haberleri öğrenciler tarafından yorumlanmıştır. Dersin sonunda öğrencilere öğrenilen konunun tekrarını ve pekiştirilmesini sağlamak amacıyla ya da bir sonraki dersin konusu hakkında öğrencilerin bilgi sahibi olmaları için ödev olarak hazırlık soruları hazırlamaları istenmiştir.
5. hafta	Öğrencilerin öğrendiklerini tekrar etmeleri ve pekiştirmeleri amacıyla çizdikleri karikatürlerin analizi ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Uygulamanın beşinci haftasında “Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki rolünü analiz eder” kazanımı ile “Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihi gelişimini değerlendirir” kazanımının kazandırılmasına yönelik içeriğin öğretimi yapılmıştır. Ders konusuna uygun gazete haberleri ders saatinde, öğrencilere gösterilmiştir. Ders süresi içerisinde gazete haberleri öğrencilerle birlikte yorumlanmıştır. Gerekli durumlarda gazete haberleri ile ilgili öğrencilere geri bildirimler verilmiştir. Ünite süresince yapılan gazete çalışmaları bir araya getirilerek genel bir değerlendirme yapılmıştır. Uygulama sonunda seçilen gazete kupürü çalışmaları okul koridorunda ve okul bahçesinde sergilenmiştir.

Tablo 3.5'te araştırmanın deney grubunda uygulama aşaması hafta hafta açıklanmıştır. 5 hafta süren uygulama aşaması sonunda deney ve kontrol gruplarına üst bilişsel farkındalık ölçeği ile Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği son test olarak uygulanmıştır.

3.4.1. Deney Grubu İşlemleri

- Uygulamaya başlamadan önce araştırmacı tarafından üst bilişsel farkındalık ve tutum ölçeği olmak üzere iki farklı ön test uygulanmıştır.
- Öğrencilere gazetenin ne olduğu ve amacı konusunda açıklama yapıp, gazetenin nasıl kullanacakları konusunda bilgiler verilmiştir.
- Ders öğretmeni, mevcut öğretim programına, öğretmen kılavuz kitabında belirtilen plana uygun olarak daha önce hazırlanan gazete ve sunma etkinliklerine göre dersi yürütmüştür.
- Gazetelerden konuya uygun olanların seçilip sunum yapabilmek için kalın kartonlar resim kalemleri, yapıştırıcı, gibi uygun materyaller getirilmesi söylenmiştir.
- Gazete etkinliğine başlamadan önce öğrencilere 40 dakika (bir ders saati) konu ile ilgili kısa bilgiler verilmiştir. Sonra öğrencilerden o konuyla ilgili gazetelerden bir gazeteci gibi kartonlara belirli bir düzende yapıştırılmaları istenmiştir. Ders süresince öğrenciler tarafından konuya uygun olarak gazeteler kartonlara yapıştırılmıştır.
- Öğrenciler konu dağılımlarına göre gazete etkinliklerini kendi kartonlarına yapıştırırken konuya uygun olarak başlık yazmaları da istenmiştir. Bunun yanı sıra gazete etkinliklerini yapıştırdıkları kartonda kendilerine özgü çizimler ve şekiller kullanmışlardır.
- Öğrenciler gazete etkinliklerini yapıştırma sürecinde sürekli olarak birbirleriyle etkileşim halinde olmuşlar ve birbirlerinden hem konu hem de materyal hazırlama sürecinde yardımlaşma ve işbirliği içinde olmuşlardır. Gerekliğinde birbirlerine sorular sorarak konu hakkında bilgi alış verişinde bulunmuşlardır.
- Hazırlanan gazete etkinliğinde her öğrenci kendi gazete kupürlerini sırasıyla okuyup konu hakkında bilgi sahibi olmuşlardır.

- Hazırlanan gazete etkinlikleri kartonları okul koridorunda ve bahçede sergilenerek diğer öğrencilere sunulmuştur. Sunum süresi 80 dakika (iki ders saati) olarak belirlenmiştir. Gazete etkinliğinde bulunan öğrencilere arkadaşları tarafından sorular sorulup görüşler ifade edilmiştir.
- Bu çalışma, planlı bir şekilde 5 hafta boyunca devam etmiştir.
- Sosyal Bilgiler “Kültür ve Miras” öğrenme alanı konularının gazete kupürlerinden yararlanılarak öğretimin yapıldığı bu gruba 5 hafta sonra üst bilişsel farkındalık ölçeği ile Sosyal Bilgiler tutum ölçeği son test olarak tekrar uygulanmıştır.

3.4.2. Kontrol Grubu İşlemleri

- Uygulamaya başlamadan önce araştırmacı tarafından 5. Sınıf Sosyal Bilgiler “Kültür ve Miras” öğrenme alanı kazanımları ile ilgili üst bilişsel farkındalık ölçeği ve Sosyal Bilgiler tutum ölçeği olmak üzere iki farklı ön test uygulanmıştır.
- Her dersten önce, öğretmen konuyla ilgili öğretmen kılavuz kitabında belirtilen günlük planını, ders kitabını ve öğrenci çalışma kitabını esas alarak 5 hafta boyunca toplamda 15 saatlik ders öğretimi yapmıştır.
- Ders konularının öğretimi, Öğretmen kılavuz kitabında belirtildiği şekilde ve kılavuz kitapta verilen yöntem, teknikleri kullanarak ve ders kitabına bağlı kalınarak işlenmiştir. Materyal olarak yıllık ders programında önerilen materyaller kullanılmıştır.
- Ders konularının öğretimi planlı bir şekilde 5 hafta boyunca devam etmiştir.
- Sosyal Bilgiler “Kültür ve Miras” öğrenme alanı konularının müfredata bağlı kalınarak öğretimin yapıldığı bu gruba 5 hafta sonra üst bilişsel farkındalık ölçeği ile Sosyal Bilgiler tutum ölçeği son test olarak tekrar uygulanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Sosyal Bilgiler ders etkinliklerinde gazete kupürü kullanımının öğrencilerin üst bilişsel farkındalıklarına ve derse yönelik tutumuna olan etkisini ölçmek amacıyla öğrencilere hem üst bilişsel farkındalık ölçeği hem de Sosyal Bilgiler tutum ölçeği ön test ve son test olarak uygulandı. Ölçeklerden elde edilen veriler SPSS 20.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Deney ve kontrol

gruplarının ön test ve son test uygulamaları ilişkili örneklem t-testi ve ilişkisiz örneklem t-testi ile karşılaştırılarak istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Yapılan araştırmada verilerin analiz edilmesinde 0,05 anlamlılık düzeyi temel alınmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, alt problemlerin sırasına göre verilmiş araştırma bulguları ve ilgili alanyazına dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır.

4.1. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerin Üst Bilişsel Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt probleminde yer alan “Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde üst bilişsel farkındalık ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusunun çözümüne ilişkin veriler ilişkisiz örneklem t-testi ile çözümlenmiştir. Bu çerçevede, t-testine ilişkin sonuçlar Tablo 4.1’de yer almaktadır.

Tablo 4.1: Öğrencilerin Uygulama Öncesi Üst Bilişsel Farkındalık Düzeylerinin Deney ve Kontrol Grubuna Göre t-testi Sonuçları

Değişken	Grup	N	\bar{X}	S	t	p
Uygulama öncesi üst bilişsel farkındalık düzeyi	Deney grubu	30	28,93	2,70	-0,302	0,763
	Kontrol grubu	30	29,20	4,00		

** p<0.01, * p<0,05.

Tablo 4.1 incelendiğinde, öğrencilerin uygulama öncesi üst bilişsel farkındalık düzeyleri deney ve kontrol grubu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $t_{(58)} = -0,302$, $p > 0,05$. Buna göre, deney grubu ($\bar{X} = 28,93$) ile kontrol grubu ($\bar{X}=29,20$) öğrencilerinin uygulama öncesinde benzer ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır.

4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt probleminde yer alan “Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında üst bilişsel farkındalık son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusunun çözümüne ilişkin veriler ilişkisiz örneklem t-testi ile çözümlenmiştir. Bu çerçevede, t-testine ilişkin sonuçlar Tablo 4.2’de yer almaktadır.

Tablo 4.2: Öğrencilerin Uygulama Sonrası Üst Bilişsel Farkındalık Düzeyinin Deney ve Kontrol Grubuna Göre t-testi Sonuçları

Değişken	Grup	N	\bar{X}	S	t	p
Uygulama sonrası üst bilişsel farkındalık düzeyi	Deney grubu	30	31,23	1,79	3,083**	0,001
	Kontrol grubu	30	28,33	4,05		

** p<0.01, * p<0,05.

Tablo 4.2'ye göre, öğrencilerin uygulama sonrası üst bilişsel farkındalık düzeyi deney ve kontrol grubuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t_{(58)} = 3,083$, $p < 0,05$. Buna göre, deney grubundakilerin ($\bar{X}=31,23$) kontrol grubundakilere göre ($\bar{X}=28,33$) daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Kültür ve Miras” öğrenme alanı konularının öğretimi sürecinde gazete kupürü kullanılan öğrenci grubunun gazete kupürü kullanılmayan öğrenci grubuna göre üst bilişsel farkındalıkları üzerinde daha etkili olduğu söylenebilir.

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme ilişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt probleminde yer alan “Deney grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında üst bilişsel farkındalık ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusunun çözümüne ilişkin veriler ilişkili örneklem t-testinin uygulanması ile çözümlenmiştir. Bu çerçevede, t-testine ilişkin sonuçlar Tablo 4.3'te yer almaktadır.

Tablo 4.3: Deney Grubu Öğrencilerinin Üst Bilişsel Farkındalık Ön test ve Son test Puanlarına Göre t-testi Sonuçları

Değişken	Test	N	\bar{X}	S	t	p
Deney grubu üst bilişsel farkındalık düzeyi	Ön test	30	28,93	2,70	-4,818**	0,000
	Son test	30	31,23	1,79		

** p<0.01, * p<0,05.

Tablo 4.3'e göre, deney grubu öğrencilerinin üst bilişsel farkındalık ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık göstermiştir, $t_{(29)} = -4,818$, $p < 0,05$. Buna göre, son test puanlarının ($\bar{X} = 31,23$) ön test puanlarına göre ($\bar{X} = 28,93$) daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Kültür ve Miras” ünitesinin konularının öğretimi sürecinde gazete kupürü

kullanılan öğrenci grubunun üst bilişsel farkındalıkları üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt probleminde yer alan “Kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında üst bilişsel farkındalık ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusunun çözümüne ilişkin veriler ilişkili örneklem t-testi ile çözümlenmiştir. Bu çerçevede, t-testine ilişkin sonuçlar Tablo 4.4’te yer almaktadır.

Tablo 4.4: Kontrol Grubu Öğrencilerinin Üst Bilişsel Farkındalık Ön test ve Son test Puanlarına Göre t-testi Sonuçları

Değişken	Test	N	\bar{X}	S	t	p
Kontrol grubu üst bilişsel farkındalık düzeyi	Ön test	30	29,20	4,00	1,552	0,132
	Son test	30	28,33	4,05		

** p<0.01, * p<0,05.

Tablo 4.4’e göre, kontrol grubu öğrencilerinin üst bilişsel farkındalık düzeyi ön test ve son test açısından anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır, $t_{(29)} = 1,552$, $p < 0,05$. Buna göre, kontrol grubu öğrencilerinin ön test puanlarının ($\bar{X} = 29,20$) son test puanlarına göre ($\bar{X} = 28,33$) daha yüksek bir ortalama da çıktığı görülmektedir. Bu kapsamda, kontrol grubu öğrencilerinin üst bilişsel farkındalık düzeyi son test uygulamasının ardından anlamlı bir düşüş yaşamadığı söylenebilir. Bu da ders konularının hep aynı şekilde anlatılması dersin konularına göre etkinliklerin yapılmaması öğrencilerin üst bilişsel farkındalıklarında farklılık ortaya çıkarmadığını göstermektedir.

4.2. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerin Derse Yönelik Tutum Düzeylerinin İncelenmesi

4.2.1. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt probleminde yer alan “Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde derse yönelik tutum ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusunun çözümüne ilişkin veriler ilişkisiz

örneklem t-testi ile çözümlenmiştir. Bu çerçevede, t-testine ilişkin sonuçlar Tablo 4.5’te yer almaktadır.

Tablo 4.5: Öğrencilerin Uygulama Öncesi Derse Yönelik Tutum Düzeylerinin Deney ve Kontrol Grubuna Göre t-testi Sonuçları

Değişken	Grup	N	\bar{X}	S	t	p
Uygulama öncesi derse yönelik tutum düzeyi	Deney grubu	30	53,13	15,14	-,458	0,649
	Kontrol grubu	30	54,87	14,17		

** p<0.01, * p<0,05.

Tablo 4.5’e göre, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesi derse yönelik tutum düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $t_{(58)} = -,458$, $p > 0,05$. Buna göre, kontrol grubunda yer alan öğrencilerin puanları ile ($\bar{X} = 54,87$) deney grubundakilerin ($\bar{X} = 53,13$) benzer olduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde derse yönelik tutum düzeyleri arasında bir fark olmadığı söylenebilir.

4.2.2. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt probleminde yer alan “Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında derse yönelik tutum son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusunun çözümüne ilişkin veriler ilişkisiz örneklem t-testi ile çözümlenmiştir. Bu çerçevede, t-testine ilişkin sonuçlar Tablo 4.6’da yer almaktadır.

Tablo 4.6: Öğrencilerin Uygulama Sonrası Derse Yönelik Tutum Düzeylerinin Deney ve Kontrol Grubuna Göre t-testi Sonuçları

Değişken	Grup	N	\bar{X}	S	t	p
Uygulama öncesi derse yönelik tutum düzeyi	Deney grubu	30	54,33	13,17	,064	0,949
	Kontrol grubu	30	54,13	10,88		

** p<0.01, * p<0,05.

Tablo 4.6’ya göre, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrası derse yönelik tutum düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $t_{(58)} = 0,064$, $p > 0,05$. Buna göre, kontrol grubunda yer alan öğrencilerin puanları ile ($\bar{X} = 54,13$) deney grubundakilerin ($\bar{X} = 54,33$) benzer ortalamaya sahip olduğu

anlaşılmaktadır. Konu bu açıdan değerlendirildiğinde, 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Kültür ve Miras” öğrenme alanı konularının öğretimi sürecinde gazete kupürü kullanılan öğrencilerin derse yönelik tutum düzeyleri üzerinde etkili olmadığı söylenebilir.

4.2.3. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt probleminde yer alan “Deney grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında derse yönelik tutum ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusunun çözümüne ilişkin veriler ilişkili örneklem t-testi ile çözümlenmiştir. Bu çerçevede, t testine ilişkin sonuçlar Tablo 4.7’de yer almaktadır.

Tablo 4.7: Deney Grubu Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Düzeyi Ön test ve Son test Puanlarına Göre t-testi Sonuçları

Değişken	Test	N	\bar{X}	S	t	p
Deney grubu derse yönelik tutum düzeyi	Ön test	30	53,13	15,14	-0,650	0,522
	Son test	30	54,33	13,17		

** p<0.01, * p<0,05.

Tablo 4.7’ye göre, deney grubu öğrencilerinin derse yönelik tutum düzeyi ön test ve son test uygulaması açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $t_{(29)} = -0,649$, $p > 0,05$. Buna göre, deney grubu öğrencilerinin son test puanları ($\bar{X} = 54,33$) ile ön test puanlarının ($\bar{X} = 53,13$) benzer olduğu söylenebilir. Araştırmanın altıncı alt problemine benzer biçimde, bu çalışmada yapılan uygulamanın deney grubu öğrencilerin derse yönelik tutumları üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılabilir.

4.2.4. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın sekizinci alt probleminde yer alan “Kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında derse yönelik tutum ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusunun çözümüne ilişkin veriler ilişkili örneklem t-testi ile çözümlenmiştir. Bu çerçevede, t-testine ilişkin sonuçlar Tablo 4.8’de yer almaktadır.

Tablo 4.8: Kontrol Grubu Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Düzeyi Ön test ve Son test Puanlarına Göre t-testi Sonuçları

Değişken	Test	N	\bar{X}	S	t	p
Kontrol grubu derse yönelik tutum düzeyi	Ön test	30	54,87	14,17	,306	0,762
	Son test	30	54,13	10,88		

** p<0.01, * p<0,05.

Tablo 4.8'e göre, kontrol grubu öğrencilerinin derse yönelik tutum düzeyi ön test ve son test uygulaması arasında anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $t_{(29)} = 0,306$, $p > 0,05$. Buna göre, kontrol grubu öğrencilerinin ön test puanları ($\bar{X} = 54,87$) ile son test puanlarının ($\bar{X} = 54,13$) birbirine benzer olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Sonuçlar ve Tartışma

Bu araştırma ile 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Kültür ve Miras” ünitesi konularının öğretimi sürecinde gazete kullanımının öğrencilerin üst bilişsel farkındalıklarına ve derse yönelik tutum düzeylerine olan etkisini incelenmiştir. Söz konusu çalışma, ön test-son test kontrol gruplu modele göre gerçekleştirilmiştir. Araştırma bulgularına göre, yürütülen t-testi sonucunda elde edilen sonuçlar aşağıdaki verilmiştir

1- Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında deney grubunun, ön-test üst bilişsel farkındalık puanları ile kontrol grubunun ön-test üst bilişsel farkındalık puanları deney ve kontrol grubu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Bu kapsamda uygulama öncesinde üst bilişsel farkındalık düzeyleri açısından her iki grubunda benzer ortalamaya sahip olduğu anlaşılmıştır.

2- Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında deney ve kontrol grubunun, uygulama sonrasında son-test üst bilişsel farkındalık puanlarına bakıldığında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu çerçevede, 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Kültür ve Miras” öğrenme alanı konularının öğretimi sürecinde gazete kupürleri kullanılan deney grubu öğrencilerinin kontrol grubunda yer alan öğrencilere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu saptanmıştır. Bu açıdan bakıldığında derste etkinlikler içerisinde gazete kupürlerinin kullanılması öğrencilerin yorumlama ve bilgilere farklı açılardan bakıp, üst bilişsel farkındalıklarını artırdığını ortaya koymuştur.

3- Araştırmanın üçüncü alt problemi kapsamında Deney grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında üst bilişsel farkındalık ön test ve son test puanlarına bakıldığında deney grubu öğrencilerinin ön test, son test puanları arasında son test lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu da araştırmanın ikinci alt problemindeki sonucu destekleyip, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan gazete kupürlerinin üst bilişsel farkındalıklarını artırdığı sonucunu desteklemektedir.

4- Araştırmanın dördüncü alt problemi kapsamında kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında üst bilişsel farkındalık ön test ve son test puanlarına bakıldığında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Bu kapsamda, kontrol grubu öğrencilerinin ön test puanları ile son test puanlarının benzer olduğu söylenebilir. Bu duruma yol açan etkenin ise öğrencilerin bildiklerini yorumlamalarına fırsat verecek gazete etkinliklerinin derste kullanılmaması olarak yorumlanmıştır. Kontrol grubundaki öğrencilerin uygulama boyunca derste gazete kupürleri etkinliklerinin kullanılmaması üst bilişsel farkındalıklarında herhangi bir farklılık ortaya çıkmamasında önemli bir etken olarak yorumlanmıştır.

5- Araştırmanın beşinci alt problemi kapsamında deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde derse yönelik tutum ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Kontrol grubundaki öğrenciler ile deney grubundakilerin benzer ortalamaya sahip olduğu saptanmıştır. Bu durum deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde derse yönelik tutumlarının aynı düzeyde olduğunu ortaya koymuştur.

6- Araştırmanın altıncı alt problemi kapsamında deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında derse yönelik tutum son test puanları arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Kontrol grubunda yer alan öğrenciler ile deney grubundakilerin benzer ortalamaya sahip olduğu anlaşılmıştır. Bu durum ise derse karşı tutumun kısa sürede değişmeyeceğini ortaya koymuştur. Tutumlar genelde kararlı bir yapıda olacağı için ders etkinliklerinde uzun bir süre gazete kupürlerinin kullanımı öğrencilerin derse bakış açılarını yani derse olan tutumlarını etkileyecektir.

7- Araştırmanın yedinci alt problemi kapsamında deney grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında derse yönelik tutumları ön test ve son test puanlarına bakıldığında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Buna göre, 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Kültür ve Miras” öğrenme alanı konularının öğretimi sürecinde gazete kupürü kullanılan öğrencilerin derse yönelik tutum düzeyleri üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Altıncı alt probleme dayalı olarak yedinci alt problem kapsamında da tutumların kısa sürede değişmeyeceği sonucunu söyleyebiliriz.

8- Araştırmanın sekizinci alt problemi kapsamında kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrasında derse yönelik tutumları ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Bir derse karşı öğrencilerin olumlu ve olumsuz bakış açılarını birçok faktör etkileyeceğinden 5 hafta gibi kısa bir sürede öğrencilerin derse olan tutum düzeylerinde değişim görülmemesi normal olarak karşılanmaktadır.

Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ön test sonuçlarına bakıldığında hem üst bilişsel farkındalık hem de derse yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık görülmediği bu durumda grupların eşitliği bakımından uygun bulunduğu söylenebilir.

Araştırmada kontrol grubu öğrencilerinin üst bilişsel farkındalıklarında ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. Bu durum Sosyal Bilgiler derslerinin hep aynı etkinlikler çerçevesinde işlenmesi öğrencilerin bildiklerini farklı açılardan yorumlama becerileri ortaya çıkaramadığını göstermektedir. Deney gurubu öğrencilerinde ise Sosyal Bilgiler dersinde gazete etkinliklerinin kullanılması öğrencilerin birbiriyle daha iyi etkileşime geçip bildikleri bilgileri yorumlayıp üst bilişsel farkındalıklarını artırdığını ortaya koymuştur.

Araştırmanın bir diğer boyutu olan Sosyal Bilgiler dersinde gazetelerin kullanılmasının öğrencilerin derse yönelik tutumlarına olan etkisi değerlendirildiğinde deney ve kontrol gruplarında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu durum derse yönelik tutumların 5 hafta gibi kısa bir sürede kolayca değişmeyeceği uzun soluklu olarak yapılacak etkinliklerle öğrencilerin derse bakış açılarının daha çok etkileneceği düşünülmektedir.

Üst bilişsel farkındalık ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde özellikle yurt içinde yapılan çalışmaların çoğunun deneysel olmaktan ziyade mevcut durumu ortaya koyan çalışmalar olduğu görülmektedir. Ancak yine de literatürde üst bilişi etkileyen ve üst bilişin etkilendiği unsurları ortaya koyan araştırmalar da mevcuttur.

Bu çalışmada elde edilen sonuçlarda; Sosyal Bilgiler dersinde gazetelerin kullanımını öğrencilerde üst bilişsel farkındalıklarını artırdığı görülmüştür. Ortaya

konulan bu genel sonuç ile üst biliş konu alan diğer araştırma sonuçlarının ortak ve farklı yönleri aşağıda daha ayrıntılı bir biçimde ortaya konulmuştur.

Yıldız (2012), Araştırma sonucunda üst bilişsel stratejileri olarak kullanılan günlük tutmanın öğrencilerin mesleki yeterlik algılarını ve üst bilişsel farkındalıklarını olumlu yönde etkilediğini ortaya koymuştur. Ancak Baltacı (2009:1-88) web tabanlı öğretimin üst bilişsel farkındalığa etkisini ortaya koyduğu araştırmasında, uyguladığı yöntemin öğrencilerin üst bilişsel farkındalık düzeyine olumlu yönde etkilediğini ancak bu etkinin anlamlı düzeyde olmadığını ortaya koymuştur. Yıldız (2008: 1-444), 5E modelinin kullanıldığı kavramsal değişime dayalı öğretimin, 7. sınıf öğrencilerinin üst bilişlerine ve üst bilişe yönelimli sınıf çevresine yönelik tutumlarına etkisini ortaya koyduğu araştırmasında, hem nitel hem nicel veri toplama tekniklerinden yararlanmıştır. Araştırmasında üst biliş ile ilgili nicel verileri toplamak için ‘Üst Biliş Dokümanı’ni kullanmış, nitel verileri toplamak için öğrencilerle görüşme yapmıştır. Araştırmanın nicel verilerinin analizi deney ve kontrol grupları arasında üst bilişsel farkındalığın istatistiksel açıdan anlamlı ölçüde değişmediğini ortaya koyarken, öğrencilerle yapılan görüşmeler farkındalığın kayda değer ve olumlu yönde değiştiğini ortaya koyacak niteliktedir. Araştırmacı üst bilişsel farkındalık ölçeklerinin mevcut durumu tam anlamıyla yansıtamamış olma ihtimalini göz önünde bulundurduğunu belirtmiştir.

Araştırmada Sosyal Bilgiler dersinde gazete kupürü kullanılmasının öğrencilerin derse yönelik tutumlarına olan etkisi incelendiğinde uygulanan tutum ölçeğinin öğrencilerin hem deney hem de kontrol gruplarında anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür. Bu bağlamda Tangülü (2013:779-788) gazetelerin derslerde kullanılmasının sadece öğrenme amacı güden ders materyalleri ve tutumu üzerinde etkili olmayacağını, öğrencide yaşam boyu sürecek bir okuma alışkanlığı ve eleştirel düşünme becerisi de kazandıracığını belirtmiştir. Demir ve Akengin (2010) ise “Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Bir Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması” adlı çalışmalarında öğrenci tutumlarının Sosyal Bilgiler dersine yönelik olumlu ya da olumsuz olmasının, dersin hedeflerine ulaşma düzeyi ve bilişsel başarı düzeyi üzerinde anlamlı farklılıklara neden olabileceğini söylemişlerdir. Bu nedenle öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine ilişkin tutumlarının eğitim öğretim süreci içerisinde bilinmesi gerektiğini söylemişlerdir.

Araştırmada elde edilen sonuçlardan farklı olarak, Arın (2006)'ın yaptığı deneysel araştırmada öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarında anlamlı farklılık olduğunu ortaya koymuştur. Bu araştırmada, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesi, eğlenceli bir öğrenme metodu olarak değerlendirildiği, güncel olaylara yer verme ile eğitici yayınlar izlendiği, güncel olaylarla öğrencilerin konuyu daha iyi anladıkları ve Sosyal Bilgiler dersine değer vermeye başladıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Deveci, (2007) de yaptığı araştırmada benzer sonuçlara ulaşmıştır. Sosyal Bilgilerde güncel olaylara yer vermenin olumlu etkiler yarattığını belirtmektedir. Bu açıdan bakıldığında, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanılmasının önemi anlaşılacaktır. Sosyal Bilgiler öğretiminin hedeflediği etkin, üretken, eleştirel ve yaratıcı düşünen, çözüm odaklı, geniş bir dünya görüşüne sahip olan bireyler yetiştirmek için Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin derslerinde güncel durumların öğretime ve bu doğrultuda etkinlikler içerisinde gazete kupürlerine yer vermeleri gerekmektedir.

Öneriler

Araştırmada elde edilen veriler ışığında ortaya konulan sonuçlara göre geliştirilen öneriler “Uygulamaya Yönelik Öneriler” ve “Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler” olmak üzere iki başlık altında verilmiştir.

Uygulamaya Yönelik Öneriler

- 1- Ortaokul Sosyal Bilgiler dersinde, öğrencilerin üst bilişsel farkındalıklarını artırmada gazete kupürlerinden yararlanma yoluna gidilebilir.
- 2- Gazete kupürlerinin ders etkinlikleri içerisinde uygulanmasına yönelik olarak bu araştırmada geliştirilen materyaller, öğretmenler tarafından derslerde kullanmak için örnek alınabilir.
- 3- Sosyal Bilgiler dersinde gazete kupürlerinin daha verimli kullanılabilmesi amacıyla, bu alandaki öğretmenlere bu konuda bilgilendirici bir eğitim verilebilir.
- 4- Öğretmenlerle işbirliği içinde ortaokul 5. 6. ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersine yönelik gazete kupürü etkinlikleri hazırlanarak Sosyal Bilgiler dersinde bu etkinliklerin kullanılması yaygınlaştırılabilir.

Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

1- Öğrencilerin okuma, yazma ve anlama yeteneğinin daha da geliştirilmesinde, ders etkinlikleri içerisinde gazete kupürleri kullanılarak yapılan öğretimin ne kadar etkili olduğu araştırılabilir.

2- Öğrencilerin grupla işbirliği içerisinde derse yönelik olumlu tutum oluşturmalarında, gazete kupürleri kullanılarak yapılan öğretimin ne kadar etkili olduğu araştırılabilir.

3- Diğer derslerde de etkinliklerin içerisinde gazete kupürlerinin kullanılmasıyla yapılan öğretimin, öğrencilerin üst bilişsel farkındalıklarına ve derse yönelik tutumlarına olan etkisi araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, Hakan (2009); “İlköğretim 6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi,” *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 14, Sayı 21, s.1-14.
- Akın, Ahmet (2006); “Başarı Amaç Oryantasyonları İle Bilişötesi Farkındalık, Ebeveyn Tutumları ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Akpınar, Mehmet ve Kaymakçı Selahattin (2012); “Ülkemizde Sosyal Bilgiler Öğretiminin Genel Amaçlarına Karşılaştırmalı Bir Bakış,” *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 20, Sayı 2, s.605-626.
- Anderson, Thelma (1982); “Assesing the impact of Newspaper in Educations Programs Changes in Student Attitudes”, *Newspaper Reader Ship Project Research Report, NIE*. <https://eric.ed.gov/?id=ED229752>. (Erişim Tarihi: 11.03.2018).
- Arın, Dilek (2006); “Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımının Öğrenci Başarısına ve Hatırda Tutma Düzeyine Etkisi,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Arın, Dilek ve Deveci Handan (2008); “Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımının Öğrenci Başarısına ve Hatırda Tutma Düzeyine Etkisi,” *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 7, Sayı 26, s.170-185.
- Ata, Bahri (2007); “Yeni Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programının İlköğretim 2005 Sosyal Bilgiler Dersi (6. 7. Sınıflar) Öğretim Programı Açısından Değerlendirilmesi,” Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, I. Uluslararası Bilim Çalıştayında sunulmuş bildiri, s. 1-16.
- Ataalkın, Ayşe Nur (2012); “Üst Bilişsel Öğretim Stratejilerine Dayalı Öğretimin Öğrencilerin Üst Bilişsel Farkındalık ve Becerisine, Akademik Başarı İle Tutumuna Etkisi,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Aydın, Fatih ve Karaçam, Sedat (2015); “Öğretmen Adaylarının Teknolojinin Doğasına Yönelik Görüşlerinin Gelişiminde Gazete Haberlerinin Kullanımı,” *Eğitim Bilimleri Dergisi*, Journal of Educational Sciences, Cilt 41, s. 1-17.
- Aykaç, Necdet (2007); “İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Eğitim Öğretim Programına Yönelik Öğretmen Görüşleri,” *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 6, Sayı 22, s. 46-73.
- Baltacı Mesut (2009); “Web Tabanlı Exel Öğretiminin Öğrencilerin Akademik Başarısı ve Bilişötesi Farkındalık Düzeyine Etkisi,” Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

- Baltacı, Mesut ve Akpınar Burhan (2011); "Web tabanlı öğretimin öğrenenlerin Üstbiliş Farkındalık Düzeyine Etkisi," *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 8, Sayı 16, s.319-333.
- Baysal, Zeliha, Nurdan Ayvaz Asena, Çekirdekçi Sıtkı, Malbeği Faruk (2013); "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Üstbilişsel Farkındalıklarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi," *Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı 37, s. 68-81.
- Berkant, Hasan Güner ve Cömert Muhammet (2013); "Günlük Gazetelerdeki Eğitimle İlgili Haberlerin İncelenmesi," *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, s.25-44.
- Berryman, Charles (1971); "Newspaper in the elementary school: a research report to anpa foundation," ERIC Digest Number ED058138, İnternet EBSCO veritabanı (ERIC) <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED058138.pdf>, (Erişim Tarihi: 14.04.2017).
- Bilgili, Ali Sinan (Ed.) (2008); *Sosyal Bilgilerin Temelleri*, Pegem Akademi, Ankara.
- Blakey, Elaine ve Spence Sheila (1990); "Developing Metacognition," NY: ERIC, Information Center Resources, <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED327218.pdf>, (Erişim Tarihi: 14.04.2017).
- Bloom, Benjamin Samuel (1995); *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*, M.E.B. Basımevi, İstanbul.
- Bozkurt, Esra (2010); "İlköğretim 5. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Maddenin Değişimi ve Tanınması Ünitesinde Gazetelerden Yararlanılarak Hazırlanan Ders Etkinliklerinin Tutum, Başarı ve Eleştirel Düşünme Becerilerine Etkisi," Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- Coşkun, Neriman (2011); "İlköğretim 4. ve 5. Sınıflarda Sosyal Beceri Düzeyi ile Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumların Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi," Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Çatak, Muzaffer (2014); "Ortaokullarda Sosyal Bilgiler Öğretiminin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi," Doktora Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim dalı, Afyon.
- Çelen, Akif (2014); "6. ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Karşı Tutumlarının İncelenmesi," Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Demir, Selçuk Beşir ve Akengin Hamza (2010); "Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Bir Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması," *Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, s. 26-40.

- Demirel, Özcan (2007); *Öğretim İlke ve Yöntemleri Öğretme Sanatı*, Pegem AYayıncılık, Ankara.
- Dönmez, Cengiz ve Yazıcı Kubilay (2008); *T.C. İnkılap Tarihi Ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Deveci, Handan (2005); “Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımı,” *The Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET)*, Cilt 4, Sayı 3, s. 159 – 166.
- Deveci, Handan ve Çengelci Tuba (2005); “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kavram Haritalarının Kullanılmasının Öğrenci Başarısına Etkisi,” *II. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi*, 26–28 Mayıs, Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, Van.
- Deveci, Handan ve Çengelci Tuba (2006); *Sosyal Bilgiler Dersinde Duygusal Zekanın Geliştirilmesi*, II Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi Kitabı içinde (s.140–147). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Milli Eğitim Basımevi, Van.
- Deveci, Handan (2007); “Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri,” *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, s. 417 – 451.
- Dewell, Barbara (1980); “A test of an affective model of reading: The study of the use of newspaper in education,” Ed.D Thesis, The University of Tulsa.
- Doğan, Mustafa (2019); “*Hikaye Destekli Sosyal Bilgiler Öğretiminin 5. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarına Etkisi*,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Osman Paşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Doğanay, Ahmet (2002); *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Cemil, Öztürk ve Dursun Dilek (Ed.), *Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s. 15-46), Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Doğanay, Ahmet (2005); *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Cemil, Öztürk ve Dursun Dilek, (Editörler) *Hayat ve Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Pegem A Yayıncılık, s. 17-52, Ankara.
- Dönmez, Cengiz ve Tangülü Zafer (2012); “Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi’nde Öğretmenlerin Gazete Kullanımına İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi,” *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 32, Sayı 2, s.347-361.
- Eker, Cevat (2012); “*Öz Düzenleme Sürecinde Günlüklerin Eğitici İşlevi*,” Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Elikesik, Meral (2013); “*Sosyal Bilgiler Öğretiminde Empati ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Empatik Becerilerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*,” Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

- Ergin, Ayşe (2006); “İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Tutumları,” Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Fidan, Nurettin (2012); *Okulda Öğrenme ve Öğretme*, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Flavell, John H. (1979); “*Metacognition and cognitive monitoring: A new area of cognitive developmental inquiry*”. *American Psychologist*, Cilt, 34, Sayı 10, s. 906-911.
- Flavell, John H. (1985); *Cognitive Development*, Englewood Cliffs. NY: Prentice-Hall Inc.
- Gedik, Demirkaya Hatice (2008); “Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Güncel Konular,” *TSA Dergisi*, Cilt 12, Sayı 1, s.117-134.
- Gedik, Hatice (2010); “Güncel Olayların İlköğretim Sosyal Bilgiler Derslerinde Kullanımı ve Öğrenci Görüşleri,” *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 2, s. 97-118.
- Gökçe, Nazlı (2009); “Çevre Eğitiminde Gazetelerden Yararlanma,” *Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 2, Sayı 6, s. 251-265.
- Göncüoğlu, Özlem Gülden (2010); “6.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi ‘Demokrasinin Serüveni’ Ünitesinin Öğretiminde Drama ve İşbirlikli Öğretim Yöntemlerinin Öğrenci Tutum ve Başarısına Etkisi,” Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Griffin, Charlene M. (1979); “*The Effect of the Use of Selected Newspaper Articles in the Teaching of Certain Critical Reading/Thinking Skills*,” Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, The State University of New Jersey, Rutgers.
- Hamrick, Lesanne (1981); “Newspaper in Education Activity Book,” *Newspaper in Education Program* (ERIC Document Reproduction Service No: ED 250 703).
- Heitzmann, William Ray (1979); “*The newspaper in the classroom What research says to the teacher*,” National Education Association, Washington.
- Kabapınar, Yücel ve Baysal Z. Nurdan (2004); “İlköğretim Sosyal Bilgiler ve Hayat Bilgisi Derslerine Yaşamın Kendisini Taşımak: Gazete Haberlerinin Kullanıldığı Bir Öğretimin Tasarlanması ve Değerlendirilmesi,” *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, Cilt 39, Sayı 39, 384-419.
- Kağıtçıbaşı, Çiğdem (2006); *Yeni insan ve insanlar: Sosyal Psikolojiye Giriş* (10.Basım), Evrim Yayınevi, İstanbul.
- Karakelle, Sema ve Saraç Seda (2007); “Çocuklar İçin Üstbilişsel Farkındalık Ölçeği A ve B Formları Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması,” *Türk Psikologlar Derneği Dergisi*, Cilt 10, Sayı 20, s.87-103.

- Kavak, Nusret, Tufan Yüksel ve Demirelli Havva (2006); “Fen-Teknoloji Okuryazarlığı ve İnfomal Fen Eğitimi: Gazetelerin Potansiyel Rolü,” *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 26, Sayı 3, s. 17 – 28.
- Kaya, İlyas (2011); “*Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Beden Dili Hareketlerinin Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Tutumlarına Etkisi*,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kısakürek, Mehmet Ali ve Paykoç Fersun (1988); *Eğitim Araçları*, B. Özer, (Ed.), *Fen Bilgisi Öğretimi* (61-70), Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Leblanc, Roger M. (1980); “*Affecting attitudes of seventh grade students toward reading through using newspapers*” Ed.D Thesis, Houston University.
- MEB (2005); İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6- 7. Sınıflar Öğretim Programı ve Kılavuzu, Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara.
- MEB (2008); *İlköğretim 4-8. Sınıf Öğretim Programlarının Öğrenme-Öğretme Süreçlerinde Gazete Kupürlerinden Yararlanma*, Ankara. <http://ttkb.meb.gov.tr>. (Erişim Tarihi: 24.03.2018).
- MEB (2018); Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, Ankara. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354>. (Erişim Tarihi: 27.04.2018).
- Nas, Recep (2000); *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ezgi Kitabevi, Bursa.
- NCSS (1993); *The Social Studies Professional*, Washington DC: National Council For The Social Studies, <http://www.socialstudies.org/standards/toc.html> (Erişim Tarihi: 25.05.2019).
- OECD (2015); PISA 2015 Results:Volume III (forthcoming), Students Well-Being, describes how well adolescent students are learning and living.
- Olson, Margeret R. (1984); “*A study of the uses of the daily newspaper in the curriculum of elementary and secondary schools*,” EdD Thesis, University of Oregon.
- Özgan Sucu, Hatice (2007); “*Üst Bilişsel Öğrenme Stratejilerinin Yabancı Dil Eğitiminde Okuma Yeteneğinin Geliştirilmesine Etkileri ve Öğretimi*,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Öztürk, Cemil (Ed.) (2009); *Sosyal Bilgiler Öğretimi: Demokratik Vatandaşlık Eğitimi*, Pegem Akademi, Ankara.
- Öztürk, Cemil (2012); Sosyal Bilgiler: Toplumsal Yaşama Disiplinlerarası Bir Bakış, Öztürk, Cemil (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi-Demokratik Vatandaşlık Eğitimi* içinde (47-69), Pegem Akademi Yayınları, Ankara.

- Öztürk, Cemil ve Deveci Handan (2016); *Farklı Ülkelerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi*, Cemil, Öztürk (Editör). *Farklı Ülkelerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programları*, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Öztürk, Cemil ve Dilek Dursun (2002); “*Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programları*,” Öztürk, Cemil ve Dilek Dursun (Ed.), *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Pegem Akademi Yayınları, s. 47-81, Ankara.
- Öztürk, Cemil ve Dilek Dursun (2005); *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programları*, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Öztürk, Cemil ve Otluoğlu Rahmi (2002); *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebî Ürünler ve Yazılı Materyaller*, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Öztürk, Talip (2011); “*Sosyal Bilgiler Öğretiminde Projeye Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Öğrencilerin Başarısına, Derse Yönelik Tutumlarına ve Görüşlerine Etkisi*,” Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özsoy, Gökhan (2007); “*İlköğretim Beşinci Sınıfta Üstbiliş Stratejileri Öğretiminin Problem Çözme Başarısına Etkisi*,” Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özsoy, Gökhan (2008); “*Üstbiliş*,” *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt 6, Sayı 4, s.713-740.
- İnceoğlu, Metin (2010); *Tutum Algı İletişim*, Beykent Üniversitesi Yayınevi, İstanbul.
- Sönmez, Veysel (1997); *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen kılavuzu*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Sönmez, Veysel (1999); *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Sözer, Ersan (1998); *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme*, G. Can (Editör). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Sözer, Ersan, Karaduman Hıdır ve Özdemir Döndü (2007); *İlköğretim Sosyal Bilgiler 4. ve 5. Sınıf Ders Kitaplarının Yapılandırmacı Öğrenme İlkelerine Göre Değerlendirilmesi*. VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Bildiriler Kitabı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi. 165-172.
- Schumacher, Sharon (1991); “*A Program for Motivating Sixth Grade Language Arts Students To Improve Reading Levels through Using News Periodicals with an Emphasis on Relevance and Critical Thinking*,” Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Nova University.
- Sperling, Rayne A., Howard Buruce C., Miller Lee Ann ve Murphy Cheryl (2002); “*Measures of children's knowledge and regulation of cognition*,” *Contemporary Educational Psychology*, Cilt 27, Sayı 1, s. 51-79.

- Sunal, Szymanski Cynthia ve Haas Mary Elizabeth (2002); *Social studies for the elementary and middle grades a constructivist approach*, Allyn and Bacon, Boston.
- Tangülü, Zafer (2013); “8. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Gazete Kullanımının Öğrencilerin Bu Derse İlişkin Tutum ve Başarısına Etkisi,” *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Cilt 8, Sayı 5, s.779-788.
- Taş, Halil ve Kıroğlu Kasım (2018); “2017 İlkokul Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi,” *Elementary Education Online*, Cilt 17, Sayı 2, 697-716.
- Tay, Bayram ve Akyürek Tay Betül (2006); “Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumun Başarıya Etkisi,” *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt 4, Sayı 1, s.73-84 <http://dergipark.org.tr/tebd/issue/26121/275174> (Erişim Tarihi: 08.06.2019).
- TDK (2016); <http://tdk.gov.tr/page/4/?s=gazete> (Erişim Tarihi: 24.03.2016).
- Tomal, Necati, Karadeniz Cemile ve Demirkaya Hilmi (2008); “Gazete Haberlerinin Coğrafya Öğretimindeki Önemi,” *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, Cilt 9, Sayı 1, s. 73-85.
- Turan, Refik ve Ulusoy Kadir (Ed.). (2010); *Sosyal Bilgilerin Temelleri*, Maya Akademi, Ankara.
- Ulusoy, Kadir ve Gülüm Kamile (2009); “Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih ve Coğrafya Konuları İşlenirken Öğretmenlerin Materyal Kullanma Durumları,” *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 10, Sayı 2, s. 85-90.
- Ünlüer, Gülbeyaz (2008); “*Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi*,” Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Ünlüer, Gülbeyaz ve Yaşar Şefik (2012); “Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri,” *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 13, Sayı 1, s.43-57.
- Yahşi, İbrahim (2011); “*Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımının Çok Perspektifliğe Etkisi*,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yahşi, İbrahim ve Keleş Hamza (2013); “Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımının Çok Perspektifliğe Etkisi,” *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 21, Sayı 2, s. 695 – 710.
- Yaşar, Şefik (2008); *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılan Araç Gereçler*, Yaşar, Şefik (Ed.), *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi* (121-142), Anadolu Üniversitesi Yayınları: 1807, Eskişehir.

Yaşar, Şefik ve Gültekin Mehmet (2009); *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Araç-Gereç Kullanımı*, Öztürk, Cemil. (Ed.) *Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi* (310-342), Pegem Akademi, Ankara.

Yaşar, Şefik ve Ünlüer Gülbeyaz (2011); “Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımının Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi,” *İlköğretim Online Dergisi*, Cilt 10, Sayı 1, s. 109-120.

Yıldırım, Sevda (2010); “*Üniversite Öğrencilerinin Bilişötesi Farkındalıkları ile Benzer Matematiksel Problem Türlerini Çözmeleri Arasındaki İlişki*,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Osmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

Yıldız, Eylem (2008); “*5E Modelinin Kullanıldığı Kavramsal Değişime Dayalı Öğretimde Üst Bilişin Etkileri: 7. Sınıf Kuvvet Ve Hareket Ünitesine Yönelik Bir Uygulama*,” Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, İzmir.

Yıldız, Hatice (2012); “*Üst Biliş Stratejilerinin Öğretmen Adaylarının Üst Bilişsel Farkındalıklarına ve Öz Yeterliklerine Etkisi*,” Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Yurdakul, Bünyamin (2004); “*Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Öğrenenlerin Problem Çözme Becerilerine, Bilişötesi Farkındalık ve Derse Yönelik Tutum Düzeylerine Etkisi ile Öğrenme Sürecine Katkıları*,” Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yurdakul, Bünyamin ve Demirel Özcan (2011); “*Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Öğrencilerin Metabolişsel Farkındalığına Katkıları*,” *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, Cilt 1 Sayı 1, s.71-85.

Yüksel, Galip (2003); “*İlköğretim Öğrencilerinin Gelişim Alanları, Gelişim Alanlarının İşaretçisi Olan İhtiyaçlar ve Geliştirilmesi Gereken Beceriler: Bu Süreçte Rehber Öğretmenin İşlevleri: Kurumsal Bir İnceleme*,” *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 159, s. 41-59.

Kartondaki Gazete Kupürlerini İnceleyen Öğrenci-1, Cemil Çobanoğlu, 07.10.2017

Gazete Kupürü Kartonunu Süsleyen Öğrenci-2, Cemil Çobanoğlu, 16.10.2017

Gazete Kupürü Kartonunu Süsleyen Öğrenci-3, Cemil Çobanoğlu, 07.10.2017

Kartona Gazete Kupürü Yapıştırılan Öğrenci-4, Cemil Çobanoğlu, 24.10.2017

Kartona Gazete Kupürü Yapıştırılan Öğrenci-5, Cemil Çobanoğlu, 16.10.2017

Kartona Gazete Kupürü Yapıştırılan Öğrenci-6, Cemil Çobanoğlu, 07.10.2017

Kartona Gazete Kupürü Yapıştırılan Öğrenci-7, Cemil Çobanoğlu, 07.10.2017

Gazete Kupürlerinin Yapıştırıldığı Karton Çalışma, Cemil Çobanoğlu, 07.10.2017

Gazete Kupürleri İle Ders İşleyen Sınıf, Cemil Çobanoğlu, 20.10.2017

Kartona Gazete Kupürü Yapıştırılan Öğrenci-8, Cemil Çobanoğlu, 07.10.2017

Kartona Gazete Kupürü Yapıştırılan Öğrenci-9, Cemil Çobanoğlu, 07.10.2017

Örnek Gazete Kupürü-1, Cemil Çobanoğlu, 07.10.2017

Örnek Gazete Kupürü-2, Cemil Çobanoğlu, 07.10.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-1, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-2, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-3, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-4, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-5, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-6, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-7, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-8, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-9, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-10, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-11, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

<https://www.turkcebilgi.com/arastir?query=gazete+tanımı&q=gazete+tanımı&page=6> (Erişim Tarihi: 07.06.2019).

<http://www.milliyet.com.tr/egitimde-gazete-kupuru-donemi-ilkogretim-886866/> (Erişim Tarihi: 19.07.2017).

EKLER

Ek 1: Üst Bilişsel Farkındalık Ölçeği

Sevgili Öğrenciler,

Formda, çalışmalarınızın öncesinde, çalışma sırasında ve sonrasında sizin nasıl hareket ettiğinizi belirlemeye yönelik cümleler yer almaktadır. Cümleleri okuduktan sonra kendinizi değerlendirerek size en uygun gelen ifadeyi işaretlemelisiniz. Elde edilecek sonuçlar bilimsel bir çalışmada kullanılacaktır. Bu sebeple cevaplarınızın doğruluğu büyük önem taşımaktadır. Lütfen **her ifadeye TEK YANIT** veriniz ve **kesinlikle BOŞ BIRAKMAYINIZ**. Uygun bulduğunuz ifadenin karşısına [X] işareti koyarak belirtiniz.

En uygun yanıtları vereceğinizi ümit eder katkılarınız için teşekkür ederim.

Cemil ÇOBANOĞLU
Bülent Ecevit Üniversitesi
Eğitim Programları ve Öğretim A.B.D

Sınıf: Cinsiyet: Numara:

ÖZELİKLER	Hiçbir zaman	Bazen	Her zaman
1- Bir şeyi anlayıp anlamadığımı bilirim.			
2- İhtiyacım olduğunda kendi kendime öğrenebilirim.			
3- Daha önce işime yaramış olan çalışma yollarımı kullanmaya gayret ederim.			
4- Öğretmenin neyi öğrenmemi istediğini bilirim.			
5- Konu hakkında daha önceden bir şeyler biliyorsam daha iyi öğrenirim.			
6- Şekil ve resimler çizmek bir konuyu daha iyi anlamamı sağlar.			
7- Çalışmam sona erdiğinde kendime öğrenmek istediğim konuyu öğrenip öğrenemediğimi sorarım.			
8- Bir problemi çözmek için birçok yol düşünür, aralarından en iyi olanını seçerim.			
9- Çalışmaya başlamadan önce ne öğrenmem gerektiğini düşünürüm.			
10- Yeni bir şey öğrenirken kendi kendime ne kadar öğrenebildiğimi sorarım.			
11- Önemli bilgileri çok dikkatli dinlerim.			
12- İlgimi çeken konuları daha iyi öğrenirim.			

Ek 2: Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği

Sevgili Öğrenciler,

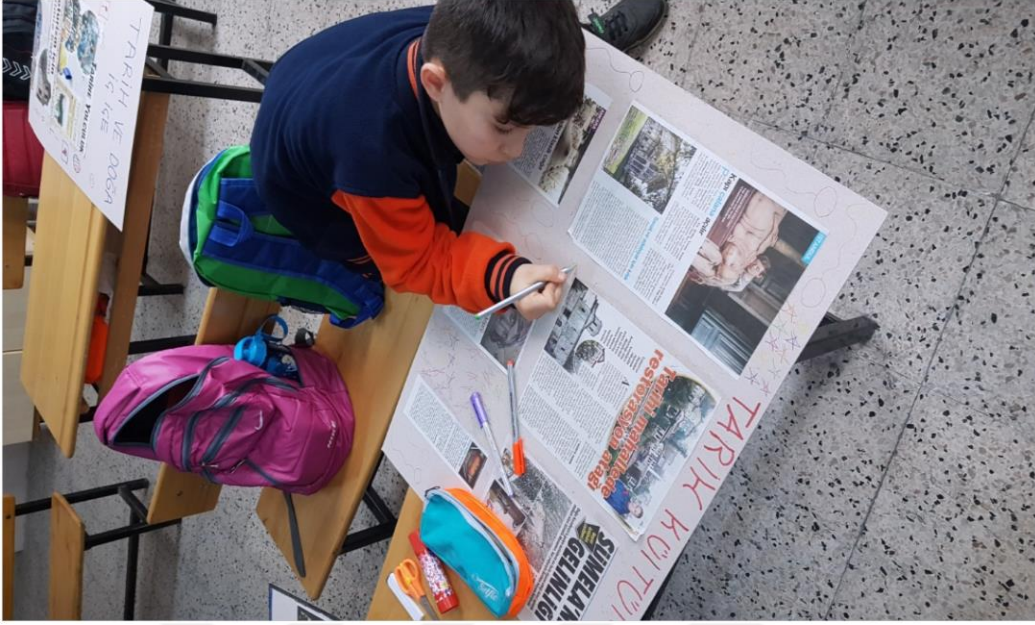
Aşağıda sizlerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik duygu ve düşüncelerinizi belirlemek üzere hazırlanan bazı cümleler yer almaktadır. Size en uygun gelen ifadeyi işaretlemelisiniz. Elde edilecek sonuçlar bilimsel bir çalışmada kullanılacaktır. Bu sebeple cevaplarınızın doğruluğu büyük önem taşımaktadır. Lütfen **her ifadeye TEK YANIT** veriniz ve **kesinlikle BOŞ BIRAKMAYINIZ**. Uygun bulduğunuz ifadenin karşısına [X] işareti koyarak belirtiniz. İçten cevaplarınız için şimdiden teşekkür ederim

Cemil ÇOBANOĞLU
Bülent Ecevit Üniversitesi
Eğitim Programları ve Öğretim A.B.D

Sınıf: Cinsiyet: Numara:

ÖZELLİKLER		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1	Sosyal Bilgiler dersi çok sevdiğim dersler arasındadır.					
2	Sosyal Bilgiler Dersinde anlatılan konular beni sıkır.					
3	Sosyal Bilgiler dersine çalışmak beni dinlendirir.					
4	Sosyal Bilgiler dersine çalışırken canım sıkılır.					
5	Sosyal Bilgiler dersi derslerin en güzelidir.					
6	Sosyal Bilgiler dersinden hoşlanmam.					
7	Mümkün olsa Sosyal Bilgiler dersi yerine başka bir ders alırım.					
8	Sosyal Bilgiler dersi ödevlerini sıkılmadan, zevkle yaparım.					
9	Sosyal Bilgiler dersine mecbur olduğum için çalışırım.					
10	Sosyal Bilgiler dersinde kendimi rahat hissederim.					
11	Diğer derslere göre Sosyal Bilgiler dersine, daha büyük bir zevkle çalışırım.					
12	Sosyal Bilgiler dersine sadece sınıf geçmek için çalışırım.					
13	Sosyal Bilgiler dersinde yer alan konuların yaşantımda önemli olduğunu düşünmüyorum.					
14	Sosyal Bilgiler dersini almanın zaman kaybı olduğunu düşünüyorum.					
15	Programda Sosyal Bilgiler dersinin ders saatleri arttırılırsa sevinirim.					
16	Sosyal Bilgiler dersi ile ilgili kaynak kitapları araştırmayı/incelemei severim.					
17	Sosyal Bilgiler dersi beni düşünmeye yöneltmiyor.					
18	Sosyal Bilgiler dersi etkinliklerine katılmayı sevmem.					
19	Sosyal Bilgiler dersinin çalışmalarıyla uğraşmak beni eğlendirir.					
20	Sosyal Bilgiler dersinden çekinirim.					
21	Sosyal Bilgiler dersi önemli gördüğüm derslerden biridir.					
22	Boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler dersine çalışırım.					
23	Bana göre Sosyal Bilgiler dersi çekici bir ders değildir.					
24	Dersler arasında en çok Sosyal Bilgiler dersinden hoşlanırım.					
25	Sosyal Bilgiler dersi beni diğer derslerden daha çok mutlu eder.					
26	Sosyal Bilgiler dersi benim için yararlı bir ders değildir.					

Ek 3: Örnek Çalışmalar

Kartondaki Gazete Kupürlerini İnceleyen Öğrenci-1, Cemil Çobanoğlu, 07.10.2017

Gazete Kupürü Kartonunu Süsleyen Öğrenci-2, Cemil Çobanoğlu, 16.10.2017

Gazete K p r  Kartonunu Süsleyen  ğrenci-3, Cemil  obanoğlu, 07.10.2017

Kartona Gazete K p r  Yapıştıran  ğrenci-4, Cemil  obanoğlu, 24.10.2017

Kartona Gazete Kupürü Yapıştırılan Öğrenci-5, Cemil Çobanoğlu, 16.10.2017

Kartona Gazete Kupürü Yapıştırılan Öğrenci-6, Cemil Çobanoğlu, 07.10.2017

Kartona Gazete Kupürü Yapıştırın Öğrenci-7, Cemil Çobanoğlu, 07.10.2017

Gazete Kupürlerinin Yapıştırıldığı Karton Çalışma, Cemil Çobanoğlu, 07.10.2017

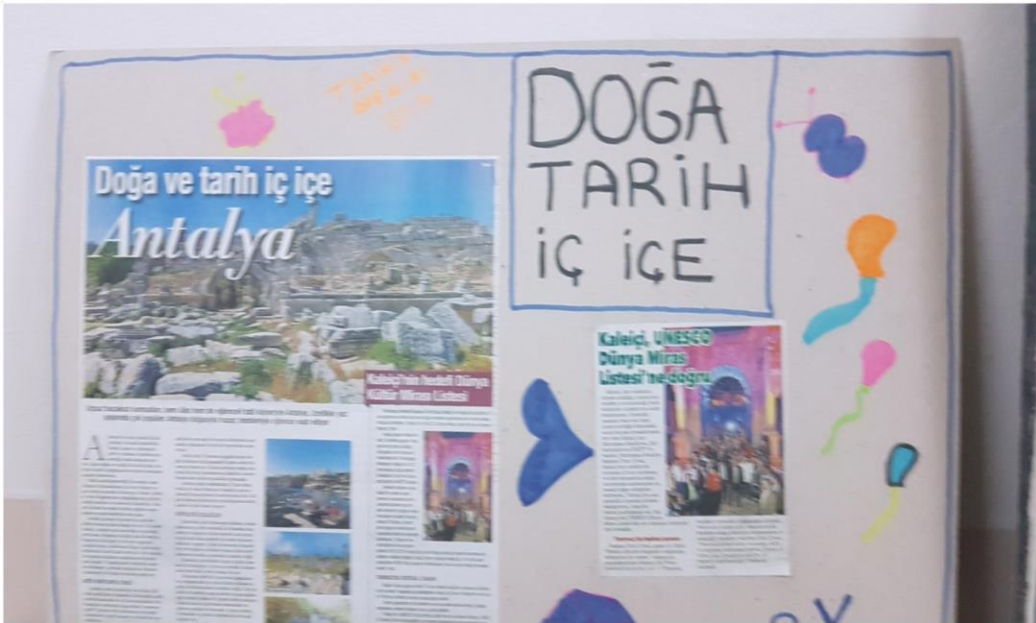
Kartona Gazete Kupürü Yapıştırın Öğrenci-8, Cemil Çobanoğlu, 07.10.2017

Gazete Kupürleri İle Ders İşleyen Sınıf, Cemil Çobanoğlu, 20.10.2017

Kartona Gazete Kupürü Yapıştırın Öğrenci-9, Cemil Çobanoğlu, 07.10.2017

Örnek Gazete Kupürü-1, Cemil Çobanoğlu, 07.10.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-1, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-2, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-3, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-4, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-5, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-6, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-7, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Örnek Gazete Kupürü-2, Cemil Çobanoğlu, 07.10.2017

Gazete Kupürleri sergisi-8, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-9, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-10, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Gazete Kupürleri Sergisi-11, Cemil Çobanoğlu, 24.11.2017

Ek 4: Günlük Ders Planları

1. ve 2. HAFTA 5. SINIF SOSYAL BİLGİLER GÜNLÜK DERS PLANI

23 - 31 EKİM 2017 (2 Haftalık)

1.BÖLÜM	
DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	5. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	Kültür ve Miras
KONU	Tarihe Yolculuk
SÜRE	40' + 40' + 40' + 40' = Toplam 160 dakika
2.BÖLÜM	
Kazanımlar	Somut kalıntılarından yola çıkarak kadim uygarlıkların insanlık tarihine katkılarını fark eder.
Değerler ve Beceriler	Estetik, kültürel mirasa duyarlılık
Kullanılan Yöntem ve Teknikler	Tartışma, soru ve cevap, anlatım, beyin fırtınası
Kullanılan Araç ve Gereçler	Ders Kitabı, Projeksiyon Cihazı, Slayt Gösterisi, Gazete kupürleri, Karton
Güvenlik Önlemleri	Sınıf içinde öğrencilerin olumlu öğrenme ortamı içinde duracakları bir oturma planı hazırlanır. Grupla çalışacakları için grupların oturacağı şeklinde bir oturma düzeni sağlanır.
Öğrenme Öğretme Süreci	<p>Dikkati çekme: Gazetelerden kesilen geçmiş uygarlıklara ait gazeteler kesilerek tahtaya öğrencilerin rahatlıkla görebileceği şekilde asılarak dikkatleri çekilir. Gazete başlıkları öğretmen tarafından okunur.</p> <p>Güdüleme: Öğrencilerin istedikleri takdirde tahtada gösterilen gazeteler kullanarak kendilerine dağıtılacak olan kartonlara gazete kupürlerini yapıştırmaları söylenecektir. Böylece öğrencilerin içsel olarak motivasyonları sağlanmış olacaktır.</p> <p>Gözden geçirme: Öğrencilere geçmiş uygarlıklar hakkında neler biliyorsunuz? Anadolu'da yaşamış çok eski uygarlıkları tanıyor musunuz? Bu uygarlıkların günümüze katkıları nasıl olmuştur? soruları sorularak ön bilgileri gözden geçirmeleri amaçlanmıştır.</p> <p>Derse geçiş: Öğrenciler, öğretmeni dinlerken not almaları istenecek ve öğrencilerden kendilerine verilen gazete kupürlerini okurken geçmiş uygarlıklarla ilgili bilgiler okuduklarında neler hissettikleri hakkında bilgi sahibi olmaları amaçlanmaktadır.</p> <p>Kadim ne demektir? Çağ ve yüzyıl ve kronoloji kavramlarının anlamı nedir? İlk çağ uygarlıkları denilince hangi uygarlıklar aklınıza geliyor? sorularıyla derse başlanacak.</p> <p>1-Öğrencilerden gelen cevaplara göre konuya geçiş yapılacak. 2-Ders kitabındaki konu metni okutulacak. Metnin giriş kısmındaki ve sonundaki sorular öğrencilere sorulacak. 3-Öğrencilere bilgi verilecek; 4- Daha sonra konu ile ilgili gazete kupürleri öğrencilere dağıtılıp öğrencilerin gazete kupürlerini inceleyip kartonlara yapıştırmaları istenir. Öğrencilere aşağıdaki bilgiler verilir -Yazının icadı ile başlayan döneme Tarih devirleri denilir. Tarihi devirlerden önceki döneme ise Tarih Öncesi devirler denilir</p>

	<p>Çağ: Tarihi devirleri daha kolay inceleyebilmek için insanlığı etkileyen büyük olaylar baz alınarak Tarih çağlara ayrılmıştır. Çağları başlatan olaylar bir çağı sona erdirirken diğer çağın başlangıcı kabul edilmiştir</p> <p>-Milat: Hz. İsa'nın doğduğu yıl milat olarak kabul edilir.</p> <p>-insanlar ilk olarak mağaralarda yaşayıp avcılık ve toplayıcılıkla geçinmişlerdir. Mağara duvarlarına resim çizen ilk insanlar ilk sanatsal çalışmaları da ortaya koymuş oldular. İnsanlar tarım ile uğraşmaya başlayınca yerleşik yaşama geçmişlerdir. Böylece köyler kasabalar ve daha sonra şehirler ortaya çıkmıştır.</p> <p>İlk çağ Mezopotamya ve Anadolu uygarlıkları konusu işlenmeden önce bu uygarlıklardan kalan tarihi eserler gazete kupürlerinden bulunup öğrenciler tarafından ifade edilmesi istenecektir</p> <p>İlk Çağ Anadolu ve Mezopotamya Uygarlıkları</p> <p>-Sümerler</p> <p>Mezopotamya'da kurulan Sümerler şehir devletleri şeklinde yaşayıp bu şehir devletleri rahip krallar yönetmişlerdir. Halk arasında sınıfsal farklılıkların bulunduğu Sümerlerin ordusu yaya askerlerden oluşuyordu. Tekerleği ilk kez icat eden Sümerler, tekerlekli arabalar yapmışlardır. Bilime ve bilimsel çalışmalar çok önem verdikleri için gökyüzündeki yıldızları ve gezegenleri incelemişlerdir. Böylece Ay yılına dayalı takvimi bulup geliştirmişlerdir. Tarihte yazıyı ilk kez kullanan Sümerler tarihi devirlerin başlamasını sağlamışlardır. Sümerlerin ziggurat adı verilen çok katlı tapınakları vardır. Bu tapınakların son katında gözlemevi kurmuşlardır. Tarihin ilk yazılı kanunları olan Urukagina kanunlarını Sümerler hazırlamıştır.</p> <p>-Babiller (Babil)</p> <p>Hakkında çeşitli efsaneler olan en önemli hükümdarı Hammurabi'dir. Babillerin hazırladığı Hammurabi Kanunları İlk yazılı anayasa olarak bilinmektedir. Çok sert maddelerden oluşan bu kanunlarda Babil kralı ülkesinde otorite kurmayı amaçlamıştır. Babillere ait Babil'in Asma Bahçeleri dünyanın yedi harikasından biri olarak sayılmaktadır.</p> <p>-Asurlular (Ninova)</p> <p>Ticarette uğraşmışlardır. Bu yüzden Anadolu'ya ticaret yapmışlar ve yazıyı Anadoludaki diğer uygarlıklara öğreterek tarih devirlerinin Anadolu'da başlamasını sağlamışlardır. Başkentleri Ninova'da dünyanın ilk kütüphanesini kurmuşlardır. Asurlular savaşçı bir millet olarak hafızalarda kalmıştır.</p> <p>Hititler (Hattuşaş)</p> <p>Ülkenin yönetiminde kral söz sahibiydi. Ancak Tavananna adı verilen kraliçeler de ülke yönetiminde söz sahibiydi. Soyluların katıldığı pankuş isimli mecliste kararlar alırlardı. Halk, sosyal sınıflardan oluşuyordu. Sulama kanalları yapan Hititlerde tarım ve hayvancılık gelişmiştir. Hititler ile Mısırlılar arasında yapılan Kadeş Savaşı sonucu tarihteki ilk yazılı antlaşma imzalanmıştır. Tanrıya hesap verme anlayışıyla hazırladıkları Anal adı verilen yıllıklar Hititlerde objektif tarih yazıcılığının başlangıcı olarak kabul edilmektedir.</p> <p>Frigler (Gordion)</p> <p>Tarıma verdikleri önem ile tanınmışlardır. Friglerde öküz öldürmesnin ve saban kırmanın cezası ölümdü. Toprak tanrıçalarına Kibele adı verilmiştir. Fibula denilen Çengelli iğne yapmışlar. Aynı zamanda dokumacılığa çok önem veren Frigler Tapates adı verilen halı ve kilimler dokumuşlardır. Krallarının mezarlarını Tümülüs şeklinde yapmışlardır.</p> <p>Urartular (Tuşpa)</p> <p>Kaya ve taş işçiliğinde oldukça ileri giden Urartular kayalardan kaleler yapmışlardır. Tarıma da önem veren Urartular Şamran adı verilen sulama kanalları yapmışlardır.</p>
--	---

	<p>Lidyahılar (Sard) Lidyahıların İlk kralları Giges olarak bilinmektedir. Ticarete oldukça önem veren Lidyahılar Kral Yolu'nu yapmışlardır. Tarihte ilk defa Parayı kullanıp değiş tokuş usulüne son veren uygarlık Lidyahılar olmuştur. Ordularındaki askerler ücretli askerlerden oluştuğundan kısa sürede yıkılmışlardır.</p> <p>İyonlar (Efes-Milet-Foça) Şehir devletleri halinde yaşamışlardır. Şehir devletleri şeklinde yaşadıklarından siyasi bir birlik kuramamışlardır. Deniz ticaretine önem verip koloniler kurmuşlardır. Bu sayede zengin olup bilime büyük önem verdiler. Özgür düşünce ortamı olduğundan İyonlarda birçok bilim adamı yetişmiştir.</p> <p>İnsanların zaman içinde yaptıkları ve insanlık tarihine kattıkları önemli icatlar yazı, tekerlek, takvim, barut, mürekkep, mum, kağıttır. Özellikle yazının Mezopotamya'da yaşayan Sümerler M.Ö. 3500 yıllarında bulunması çok önemli tarihi devirleri başlatan çok önemli bir olaydır. İcatlar insan hayatına büyük kolaylık getirip bir milletin yaptığı buluşu diğer milletlerin de öğrenmesi ve daha da geliştirmesini sağlamıştır.</p> <p>İlkçağ uygarlıkları buldukları yerlerin coğrafi özelliklerine göre tarım, ticaret, denizcilik ve hayvancılıkla uğraşmışlardır.</p> <p>Müzeler, geçmişteki milletlerin ortaya koyduğu bilimsel ve sanatsal çalışmalarını ile geçmişten günümüze kadar gelen yeraltı ve yer üstü zenginliklerini sergilemek, ve insanlara tanıtmak için kurulan açık ya da kapalı yerlerdir. Ülkemizdeki en ünlü müze Ankara'daki Anadolu Medeniyetleri Müzesi'dir.</p>
3.BÖLÜM	
<p>Gazete Kupürü Etkinliklerine Yönelik Ölçme-Değerlendirme</p>	<p>Gazete etkinlikleri tamamlandıktan sonra sunum yapılacaktır. Gazete etkinlikleri hazırlayan grup dinleyicilere dinleyiciler de gazete etkinliklerini hazırlayan öğrencilere aşağıdaki soruları soracaklardır.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1- Anadolu ve Mezopotamya Medeniyetlerini söyleyiniz? 2- Anadolu ve Mezopotamya Medeniyetlerinin insanlık tarihine katkılarını birer örnek veriniz? 3- Mezopotamya ne demektir, haritada gösteriniz? 4- Tekerlek, yazı ve para hangi uygarlıklara aittir? 5- Yazının insanlığa sağladığı faydalar nelerdir? 6- Hammurabi kanunlarını hangi uygarlık hazırlamıştır? 7- Gazete kupürlerinde yer alan müzelerin tarihi eserlerin korunmasındaki önemi nedir?
<p>Diğer Derslerle İlişkilendirme</p>	<p>Türkçe dersinde bilinmeyen kelimelerin öğrenilmesi konusunda yardım istenir. Görsel sanatlar ders öğretmeninden gazete kupürlerinin kartonlara yapıştırılması konusunda öğrencileri bilgilendirmeleri istenir.</p>
4.BÖLÜM	
<p>Planın Uygulanmasına Yönelik Açıklamalar:</p>	<p>Plan başarılı bir şekilde uygulandı.</p>

2. ve 3. HAFTA 5. SINIF SOSYAL BİLGİLER GÜNLÜK DERS PLANI

31 EKİM – 7 KASIM 2017 (2 Haftalık)

1.BÖLÜM	
DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	5. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	Kültür ve Miras
KONU	Güzel Ülkem
SÜRE	40' + 40' + 40' = Toplam 120 dakika
2.BÖLÜM	
Kazanımlar	Çevresindeki doğal varlıklar ile tarihi mekânları, nesnelere ve eserleri tanıtır.
Değerler ve Beceriler	Estetik, kültürel mirasa duyarlılık
Yöntem ve Teknikler	Tartışma, soru ve cevap, anlatım, beyin fırtınası
Kullanılan Araç ve Gereçler	Ders Kitabı, Projeksiyon cihazı, Slayt Gösterisi, Gazete Kupürleri, Karton
Öğrenme Öğretme Süreci	<p>Dikkati çekme: Öğrencilere gazetelerden kesilen doğal ve tarihi güzellikler gösterilecektir. Gazeteler tahtaya öğrencilerin rahatlıkla görebileceği yere asılarak dikkatleri çekilir. Öğretmen gazetelerle ilgili bir önceki haftada öğrendikleri konularla ilgili sorular sorar.</p> <p>Güdüleme: Öğrencilerin istedikleri takdirde geçen hafta yaptıkları gibi gösterilen gazete etkinliklerini kartonlarına düzenli bir şekilde yapıştırıp gazeteci gibi çalışıp gazete hazırlayacakları söylenerek öğrencilerin içsel olarak motivasyonları sağlanmış olacaktır.</p> <p>Gözden geçirme: Öğrencilere Doğal Güzellik nedir? Çevrenizdeki doğal güzelliklere örnekler verebilir misiniz? Tarihi eser nedir? Çevrenizdeki Tarihi eserlere örnekler verebilir misiniz? vb. sorular sorularak ön bilgileri gözden geçirmeleri amaçlanmıştır. Bu sorular kapsamında kendilerine verilen gazete kupürlerinden doğal güzellikleri fark edip bunların özelliklerini açıklamaları istenecektir</p> <p>Derse geçiş: Öğretmen doğal ve tarihi eserleri kısaca anlatıp Öğrenciler öğretmeni dinlerken not almaları istenecek ve Çevrelerindeki ve Ülkemizdeki doğal ve tarihi mekanları nesnelere eserleri tanımları amaçlanmaktadır. Öğrencilere konu ile ilgili aşağıdaki sorular sorulup konu ile ilgili bilgilere yer verilecektir.</p> <p>Gezip gördüğünüz tarihi, turistik yerlere örnek veriniz? İnsanlar neden bu gibi yerleri gezerler? Ülkemizin tarihi eser ve mekan yönünden neden zengin bir ülke olduğunu biliyor musunuz? Türkiye’de ya da çevrenizde doğal güzelliğiyle bilinen dünyaca ünlü yerler var mı? sorularıyla derse başlanacak.</p> <p>1-Öğrencilerden gelen cevaplara göre konuya geçiş yapılacaktır. 2-Gazete kupürlerinde konu ile ilgili yer alan bilgiler okutulacaktır. Gazete etkinliklerinde yer alan bilgiler ile ilgili öğrencilere sorular sorulacaktır.</p>

	<p>3-Öğrencilere ek bilgi verilecek;</p> <p>Güzel Ülkem Ülkemiz, ilkçağlardan beri birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. İlman iklim koşullarının görüldüğü ve üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkemize yaşam koşullarının elverişliliği nedeniyle birçok uygarlık ve devlet yerleşmiştir. Bu uygarlık ve devletler ülkemizde birçok tarihi eser bırakmıştır. Bu tarihi serleri koruyup kollamak hepimize düşen önemli bir görevdir</p> <p>Doğal ve Tarihi Güzelliklerimiz Ülkemiz geçmişten günümüze birçok uygarlığa ev sahibi yapmıştır. Bu uygarlıklar ülkemizde birçok tarihi eserler yapmışlardır. Bunun yanında ülkemiz doğal güzellikleri bakımından da çok zengindir. Ülkemizde yer alan tarihi ve doğal güzelliklerden bazıları şunlardır;</p> <p>Ayasofya, Topkapı Sarayı, Süleymaniye Camii, Kız Kulesi, Galata Kulesi, Sultan Ahmet Camii, Yerebatan Sarnıcı – İstanbul</p> <p>Nemrut Harabeleri – Adıyaman Peri Bacaları - Nevşehir</p> <p>Manyas Kuş Cenneti – Balıkesir Mevlana Türbesi – Konya</p> <p>Sümela Manastırı, Uzungöl – Trabzon Aspendos Tiyatrosu - Antalya</p> <p>Odun pazarı Evleri – Eskişehir Truva Antik Kenti – Çanakkale</p> <p>Yedigöller ve Abant Gölü – Bolu Efes Antik Kenti – İzmir</p> <p>Divriği Ulu Camii – Sivas Pamukkale Travertenleri - Denizli</p> <p>Uludağ, Cumalıkızık Evleri – Bursa Ani Harabeleri – Kars</p> <p>Palandöken dağı – Erzurum Safranbolu Evleri- Karabük</p> <p>Gazete kupürlerinde yer alan doğal ve tarihi eserler kesilip ilgili kartonlara yapıştırılır.Öğrencilerin kendilerine verilen gazete kupürlerindeki tarihi ve doğal güzellikleri incelemeleri ve özelliklerini belirtmeleri istenir.</p>
3.BÖLÜM	
Gazete Kupürü Etkinliklerine Yönelik Ölçme-Değerlendirme	<p>1- Doğal varlık ile tarihî mekân, nesne ve eser nedir?</p> <p>2- Doğal varlık, tarihî mekân, nesne ve eserlere gazete kupürlerinden yararlanarak örnekler veriniz?</p> <p>3- Gazete kupürlerindeki haberlerden de yola çıkarak doğal varlık ile tarihî mekân, nesne ve eserlere sahip çıkmak için neler yapılmalı?</p> <p>4-Gazete kupürlerindeki haberlerden de yararlanarak Restore etmek ya da restorasyon ne demek olduğu hakkında çıkarımlarda bulununuz?</p> <p>5- Açık hava müzesi ne demektir?</p> <p>6- Gazetelerdeki doğal ve tarihi mekanların isimlerini söyleyerek bu mekanların neden çok fazla turist çektiği hakkında yorum yapınız?</p>
Diğer Derslerle İlişkilendirme	Görsel Sanatlar dersi öğretmeninden gazetelerin yapıştırılması konusunda öğrencilere rehberlik edilmesi konusunda yardım istenmiştir.
4.BÖLÜM	
Planın Uygulanmasına Yönelik Açıklamalar:	Plan başarılı bir şekilde uygulandı.

3. ve 4. HAFTA 5. SINIF SOSYAL BİLGİLER GÜNLÜK DERS PLANI

7 - 16 KASIM 2017 (2 Haftalık)

1.BÖLÜM	
DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	5. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	Kültür ve Miras
KONU	Kültürel Özelliklerimiz
SÜRE	40' + 40' + 40' + 40' = Toplam 160 dakika
2.BÖLÜM	
Kazanımlar	Ülkemizin çeşitli yerlerinin kültürel özellikleri ile yaşadığı çevrenin kültürel özelliklerini karşılaştırarak bunlar arasındaki benzer ve farklı unsurları belirler.
Değerler ve Beceriler	Estetik, kültürel mirasa duyarlılık, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma araştırma gibi beceriler kazanma
Yöntem ve Teknikler	Tartışma, soru ve cevap, anlatım, beyin fırtınası
Kullanılan Araç ve Gereçler	Ders Kitabı, Projeksiyon Cihazı, Slayt Gösterisi, Gazete Kupürleri, Karton
Öğrenme Öğretme Süreci	<p>Dikkati çekme: Öğrencilere gazetelerden kültürel özelliklerimiz bağlamında daha önceden hazırlanan el sanatlarımız, yemeklerimiz, oyunlarımız, düğünlerimiz vb kültürel özelliklerimiz gösterilecek. Gösterilen gazeteler ile öğrencilerin dikkatleri çekilir. Gazete başlıklarının öğrencilerin kendileri tarafından oluşturacakları öğretmen tarafından belirtilir.</p> <p>Güdüleme: Öğrencilerin kendilerine gösterilen kültürel özelliklerimiz ile ilgili gazeteleri inceleyip okumaları ve kendi çevresindeki kültürel özellikleriyle karşılaştırmaları istenir.</p> <p>Gözden geçirme: Öğrencilere yaşadığımız çevrede geçmişten günümüze gelen kültürel özelliklerimiz nelerdir? Bildiğiniz yerel halkoyunları var mıdır? Yaşadığınız yerde geçmişten günümüze sürekli olarak yapılan yemekler hangileridir? vb. sorular sorularak ön bilgileri gözden geçirmeleri amaçlanmıştır.</p> <p>Derse geçiş: Öğrenciler öğretmeni dinlerken not almaları istenecek ve öğrencilerden Geçmişten günümüze kültürel özelliklerimiz hakkında bilgi sahibi olmaları amaçlanmaktadır. Öğrencilere konu ile ilgili aşağıdaki bilgiler yer verilecektir.</p> <p>Kültür, gelenek ve görenek, örf ve adet nedir, örnek veriniz. Milli, dini ve mevsimlik bayram deyince ne anlıyorsunuz? Kutlama ve törenlerin toplum için önemi nedir? Oynamayı bildiğiniz halk oyunu var mı? Türkü dinleyeniniz var mı? sorularıyla derse başlanacak. 1-Öğrencilerden gelen cevaplara göre konuya geçiş yapılacaktır. 2-Ders kitabındaki konu metni okutulacaktır. Metnin giriş kısmındaki ve sonundaki sorular öğrencilere sorulacaktır. 3-Öğrencilere bilgi verilecektir;</p>

	<p>KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİMİZ</p> <p>Bayramlar insanların birlik beraberliğini heyecanla beklediğimiz mutluluğumuzun arttığı anlardır. Bayram kutlamaları gelenek ve göreneklerin farklılığına bağlı olarak yöreden yöreye küçük de olsa değişiklik gösterir. Kültürümüzün önemli bir göstergesi olan bayramlarımızdaki kutlamalar geçmişten günümüze kültürümüze bağlılığımızın da göstergesi olarak görülmektedir. Milli, dini ve mevsimlik bayramlar vardır. Bu milli, dini ve mevsimlik bayramlar birlik beraberliğimizi sağlayıp bizi bir arada tutan unsurlar olarak görmekteyiz.</p> <p>Konu ile ilgili gazete kupürleri çıkarılıp öğrencilerin farklı haberlerden konuya farklı bakış açıları kazanmaları sağlanacaktır</p> <p>Oyunlarımız da önemli kültürel değerlerimizdendir. Gazete kupürlerinde yer alan oyunlar gösterilir. Ülkemizde geçmişten günümüze gelen Zeybek, Çaydaçıra, Horon, Hora, Bar ve Halay gibi oyunlar yöreden yöreye farklılık göstermektedir..</p> <p>Türkülerimizde önemli kültürel değerlerimizdendir Bütün türkülerin hikayesi farklıdır.</p> <p>Tarihi evlerimize her yörede rastlamak mümkündür. Geçmişte yaşayan insanların gündelik yaşamları konusunda önemli bilgiler veren tarihi evler yöreden yöreye değişik özellikler gösterebilmektedir. Geçmişten günümüze ev yapımında ahşap, taş ve kerpiç gibi malzemeler kullanılmıştır.</p>
3.BÖLÜM	
<p>Gazete Kupürü Etkinliklerine Yönelik Ölçme-Değerlendirme EBA etkinlikleri ve Kazanım Testlerinden yararlanılacak.</p>	<p>1- Gazetelerde hangi milli bayramlara yer verilmiştir? 2- Hangi yörede hangi halk oyunu oynanır? 3- Eski evlerde bulunan avlu, kiler, hayat, yüklük bölümleri hakkında bilgi veriniz. 4- gazete kupürlerinde yer alan Mevsimlik bayramlar hangileridir? 5- Nevruz Bayramı ile ilgili gazete kupürlerinde hangi etkinliklere yer verilmiştir? 6- Gazete kupürlerindeki haberlerden yola çıkarak dini bayramlarda aileler neden hep bir araya gelir?</p>
<p>Diğer Derslerle İlişkilendirme</p>	
4.BÖLÜM	
<p>Planın Uygulanmasına Yönelik Açıklamalar:</p>	<p>Plan başarılı bir şekilde uygulandı.</p>

4. ve 5. HAFTA 5. SINIF SOSYAL BİLGİLER GÜNLÜK DERS PLANI

16– 24 KASIM 2017 (2 Haftalık)

1.BÖLÜM	
DERS	Sosyal Bilgiler
SINIF	5. Sınıf
ÖĞRENME ALANI	Kültür ve Miras
KONU	Geçmişten Günümüze
SÜRE	40' + 40' + 40' + 40' = Toplam 160 dakika
2.BÖLÜM	
Kazanımlar	Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki rolünü analiz eder. Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihî gelişimini değerlendirir.
Değerler ve Beceriler	Estetik, kültürel mirasa duyarlılık, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma araştırma gibi beceriler kazanma
Yöntem ve Teknikler	Tartışma, soru ve cevap, anlatım, beyin fırtınası
Kullanılan Araç ve Gereçler	Ders Kitabı, Projeksiyon Cihazı, Slayt Gösterisi, Gazeteler, Karton
Öğrenme Öğretme Süreci	<p>Dikkati çekme: Öğrencilere gazetelerden kültürel özelliklerimiz ile ilgili kesilen haberler gösterilecek. Gösterilen kültürel öğelerin insanların bir arada yaşamasındaki rolü ile ilgili özelliklerinin neler olduğu sorulacak.</p> <p>Güdüleme: Her grubun kendilerine verilen gazete kupürlerini birleştirip daha ilgi çekici bir gazete haberi hazırlayabilecekleri söylenerek öğrencilerin motivasyonları sağlanmış olacaktır.</p> <p>Gözden geçirme: Geçmişten günümüze misafir ağırlama ve ikram konusunda bildikleriniz nelerdir? Akralarınız ile birlikte geçmişten süregelen alışkanlıklarınız var mı? vb. sorular sorularak ön bilgileri gözden geçirmeleri amaçlanmıştır.</p> <p>Derse geçiş: Öğrencilerin kültürel özelliklerimiz ve bunların insanların bir arada yaşamasındaki rolü ile ilgili ve günlük yaşamdaki kısa bir bilgi sahibi olmaları amaçlanmaktadır. Bu amaçla gazete kupürlerinden yararlanıp kültürel özellikler vermeye çalışılacaktır. Öğrenciler için konu ile ilgili aşağıdaki bilgilere yer verilecektir. Verilen bilgiler öğrencilere dağıtılan gazete kupürleriyle ilişkilendirilip öğrencilerin kültürümüzle ilgili çıkarımlarda bulunması amaçlanacaktır.</p> <p>Eski dönemlerde olduğu gibi yer sofrasında yemek yiyeniniz var mı? Türklerin dünya mutfağına kattığı yiyecekler hakkında bilginiz var mı? Misafirperverlik nedir? Soruları sorulur 1-Öğrencilerden gelen cevaplara göre konuya geçiş yapılacaktır. 2-Ders kitabındaki konu metni okutulacaktır. Metnin giriş kısmındaki ve sonundaki sorular öğrencilere sorulacaktır. Daha sonra geçmişten günümüze kültürel unsurlarla ilgili gazete kupürleri okutulacaktır 3-Öğrencilere bilgi verilecektir; Geçmişten Günümüze Sofralarımızda severek tükettiğimiz yoğurt ve ayran Türklerin dünya mutfağına kazandırdığı yiyecek ve içeceklerdir. Misafirlere sunulan gülsuyu, Türk lokumu ve çay Türk misafirperverliğin en önemli göstergelerindendir.</p>

	<p>Uzakdoğu ülkelerinden olan Çin'den getirilen çay 1930 yılından itibaren ülkemizde Rize'de üretilmeye başlanmıştır. Bu tarihten sonra tüketimi giderek artmış, kültürümüzde önemli bir yer edinmiştir.</p> <p>Renk renk, desen desen kumaş mendiller kağıt mendillerden önce kültürümüzdeki önemli unsurlardan biriydi. Kumaş mendiller ilk Türk devletlerinden beri kullanılmaktadır. Ancak maalesef kağıt mendillerin çıkmasından sonra kullanımı oldukça azalmıştır. İlk Türkçe sözlük olarak kabul edilen Divân-ü Lügat-it-Türk adlı eserde de Türkler'in cepte mendil taşıdığından bahsedilmiştir.</p> <p>Kaşgarlı Mahmut tarafından kaleme alınan Dîvânü Lugati't-Türk, adlı eserde Türklerin gelenek, görenek kültür ve yaşayışına yer verilmiştir.</p> <p>Kültürel değerlerimize sahip çıkıp, millet olarak bu değerleri bizi bir arada tutan unsurlar olarak görmeliyiz. El sanatlarımızdaki desenler ve figürler yöreden yöreye çeşitlilik gösterse de bu kültürel değerlerimizin bizi bir arada tutan birlik ve beraberliğimizi güçlendiren unsurlar olarak görüp bu değerlere her zaman sahip çıkma bilincinde olmalıyız.</p>
3.BÖLÜM	
Gazete Kupürü Etkinliklerine Yönelik Ölçme-Değerlendirme	<p>1- Gazetelerde okuduğumuz bilgilere göre Misafirlere neler ikram ederiz?</p> <p>3- Gazetelerden yola çıkarak kaybolan, yok olan el sanatlarımız nelerdir?</p> <p>4- Gazete kupürlerinden edindiğimiz bilgilere göre kültürel öğeler zamanla niçin değişikliğe uğramıştır?</p> <p>5- Gazete kupürlerinde verilen haberlerden yola çıkarak kültürel öğeleri korumak neden önemlidir?</p>
Diğer Derslerle İlişkilendirme	
4.BÖLÜM	
Planın Uygulanmasına Yönelik Açıklamalar:	Plan başarılı bir şekilde uygulandı.

Ek 5: Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği İçin Kullanım İzni

Ölçek için izin Gelen Kutusu x 📧 🖨️ 📧

Cemil ÇOBANOĞLU <cemilcobanoglu61@gmail.com> 6 Tem (8 gün önce) ☆ ↩️ ▼
Alıcı: bunyamin.yurda. ▼

Merhaba Sayın Hocam;
Ben Zonguldak ili Alaplı ilçesinde Sosyal Bilgiler Öğretmeni olarak görev yapmaktayım. Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında yüksek lisans yapıyorum.

Yapacağım çalışmada eğer izniniz olursa "Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Öğrenenlerin Problem Çözme Becerilerine, Bilişötesi Farkındalık ve Derse Yönelik Tutum Düzeylerine Etkisi ile Öğrenme Sürecine Katkılan" isimli Doktora Tezinde geçerliğini, güvenilirliğini ve ayırtediciliğini inceleyerek değerlendirdiğiniz Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği Formunu atf yaparak kullanmak istiyorum.

Yardıminiz için şimdiden teşekkür eder, iyi çalışmalar dilerim.

...

Cemil ÇOBANOĞLU
Bülent Ecevit Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı

bunyamin yurdakul 10 Tem (4 gün önce) ☆ ↩️ ▼
Alıcı: bana ▼

Merhaba,
Yürüteceğiniz çalışmada "Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Öğrenenlerin Problem Çözme Becerilerine, Bilişötesi Farkındalık ve Derse Yönelik Tutum Düzeylerine Etkisi ile Öğrenme Sürecine Katkılan" başlıklı doktora tezinde yer alan "Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği"ni kullanabilirsiniz.

İyi çalışmalar dilerim.

Dr. Bünyamin Yurdakul
Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim Abd.

Cemil ÇOBANOĞLU <cemilcobanoglu61@gmail.com> 16:17 (8 saat önce) ☆ ↩️ ▼
Alıcı: bunyamin ▼

Sayın hocam;
İzniniz ve yardıminiz için çok teşekkür ederim,
Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

...

<https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox/15d1877a15f82efa>

Ek 6. Çocuklar İçin Üst Bilişsel Farkındalık Ölçeği A Formu İçin Kullanım İzni

Ölçek için İzin Gelen Kutusu x 📄 🖨️ 📧

Cemil ÇOBANOĞLU <cemilcobanoglu61@gmail.com> 23 Haz (7 gün önce) ☆ ↩️ ⌵

Alıcı: semakarakelle ▾

Merhaba Sayın Hocam;
Ben Zonguldak ili Alaplı ilçesinde Sosyal Bilimler Öğretmeni olarak görev yapmaktayım. Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında yüksek lisans yapıyorum.

Yapacağım çalışmada eğer izniniz olursa "Çocuklar İçin Üst Bilişsel Farkındalık Ölçeği (ÜBFÖ-Ç) A ve B Formları: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması" isimli çalışmada geçerliliğini, güvenilirliğini ve faktör yapısını inceleyerek Türkiye'de kullanılabilirliğini değerlendirdiğiniz İlköğretim 3, 4 ve 5. sınıf öğrencilerine yönelik olarak geliştirilen ÜBFÖ-Ç A Formunu atf yaparak kullanmak istiyorum.

Yardıminız için şimdiden teşekkür eder, iyi çalışmalar dilerim.

...

Cemil ÇOBANOĞLU
Bülent Ecevit Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı

Sema Karakelle 24 Haz (6 gün önce) ☆ ↩️ ⌵

Alıcı: bana ▾

Cemil Bey merhabalar

Elbette ölçme aracını kullanabilirsiniz. Ekte gönderiyorum.

Çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim

Sema Karakelle

23 Haziran 2017 15:50 tarihinde Cemil ÇOBANOĞLU <cemilcobanoglu61@gmail.com> yazdı:

...

3 Ek ⬇️ 🔄

Cemil ÇOBANOĞLU <cemilcobanoglu61@gmail.com> 16:38 (10 dakika önce) ☆ ↩️ ⌵

Alıcı: Sema ▾

Sayın hocam;
İzniniz ve yardıminız için çok teşekkür ederim,
Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

24 Haziran 2017 11:55 tarihinde Sema Karakelle <semakarakelle@gmail.com> yazdı:

...

<https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox/15cd5014292dca4>

ÖZGEÇMİŞ

Cemil ÇOBANOĞLU, 25.06.1983 tarihinde Trabzon'un Akçaabat ilçesine bağlı Yıldızlı Mahallesi'nde dünyaya geldi. İlkokulu Akçaabat Yıldızlı İlkokulunda, ortaokulu ise Trabzon 100. Yıl İlköğretim Okulunda okudu. Orta öğrenimini Trabzon Lisesi'nde tamamlayıp 2002 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi İlköğretim bölümü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği'ni kazandı. Lisans Eğitimini bu üniversitede tamamlayarak 2006 yılında mezun oldu. 2008 yılında Trabzon'da Özel bir Etüt Merkezi'nde 1 yıl Sosyal Bilgiler Öğretmeni olarak görev yaptıktan sonra 08.12.2010 tarihinde Zonguldak Alaplı Çatak İlköğretim Okulu'na Sosyal Bilgiler Öğretmeni olarak atandı. 28.09.2015 tarihinde Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Bölümüne kayıt yaptırdı. 2019 Temmuz ayında Yüksek lisans eğitimini tamamladı. 2010 yılında öğretmen olarak atandığı Zonguldak Alaplı Çatak Ortaokulunda halen Sosyal Bilgiler öğretmeni olarak görev yapmaktadır.